

Årsredovisning 2017

Herrljunga kommun

Uppdaterad 2018-03-12

Innehållsförteckning

INLEDNING

POLITISK ORGANISATION	1
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	2
SAMMANFATTNING	3
VART GICK SKATTEPENGARNA	5
TIO ÅR I SAMMANDRAG	6

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET	7
OMVÄRLDSANALYS	8
HERRLJUNGA KOMMUN I ETT SJUHÄRADSPERSPEKTIV	13
KOMMUNENS KONCERN	15
MEDARBETARE I KOMMUNEN OCH DE KOMMUNALA BOLAGEN	20
MÅL	28
MILJÖREDOVISNING	33
FOLKHÄLSOREDOVISNING	36
EKONOMISK ÖVERSIKT OCH ANALYS	38
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	48

EKONOMISK REDOVISNING

RESULTATRÄKNING	50
KASSAFLÖDESANALYS	51
BALANSRÄKNING	52
NOTER	54
NYCKELTAL	63
DRIFTSREDOVISNING	64
INVESTERINGSREDOVISNING	67
REDOVISNINGSPRINCIPER	70

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

KOMMUNFULLMÄKTIGE	74
KOMMUNSTYRELSE	75
BILDNINGSNÄMNDEN	77
SOCIALNÄMNDEN	80
TEKNISKA NÄMNDEN	82
BYGG OCH MILJÖ	84
BEGREPPSFÖRKLARINGAR	86

REVISIONSBERÄTTELSE

REVISIONSBERÄTTELSE	88
---------------------------	----

Politisk organisation

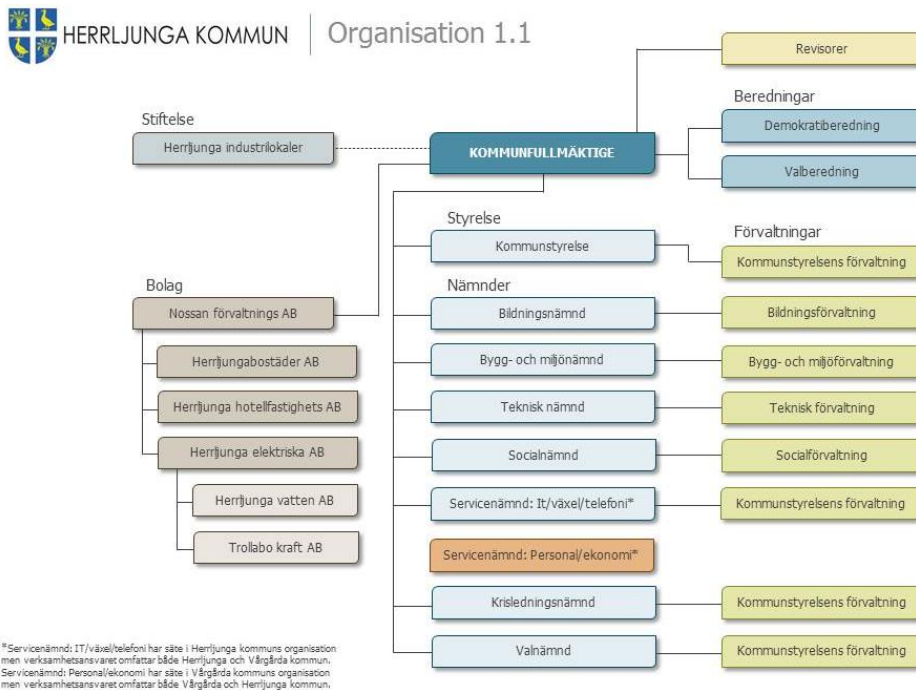

Bild 1 Herrljunga kommuns organisation.

Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige med 31 ledamöter och under 2017 hade fullmäktige 9 sammanträden. Kommunens revisorer är tillsatta av och rapporterar direkt till fullmäktige. Fullmäktige utser kommunstyrelsen och dessutom fem facknämnder vilka alla utom val- och krisledningsnämnden har underställda förvaltningar till sitt förfogande. Nämnderna, inklusive kommunstyrelsen, sammanträder ca tio gånger per år. Förvaltningscheferna är tillsatta av kommunstyrelsen och är underställda kommunchefen. Bland nämnderna har kommunstyrelsen en särställning genom att styrelsen ska övervaka nämndernas utveckling samt ta nödvändiga initiativ om nämnderna inte bedriver verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer. Förutom verksamheterna i förvaltningsform bedriver kommunen verksamhet i Herrljunga Elektriska AB, Herrljunga Hotellfastighets AB, Herrljungabostäder AB, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler samt Nossan Förvaltningsaktiebolag. Dessa företag har en mer självständig ställning, dock har kommunstyrelsen uppsikt också över dessa verksamheter.

Kommunfullmäktigeval 2014	Antal röster	%	Mandat
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	1 703	27%	9
Centerpartiet	964	16%	5
Moderata Samlingspartiet	878	14%	4
Liberalerna	655	11%	3
Sverigedemokraterna	628	10%	3
Kommunens väl	577	9%	3
Kristdemokraterna	353	6%	2
Vänsterpartiet	252	4%	1
Miljöpartiet de gröna	176	3%	1
Feministiskt initiativ	8	0%	0
Övriga partier	16	0%	0

Tabell 1 Kommunfullmäktigeval 2014 med antal röster och mandat.

Kommunstyrelsens ordförande

När verksamhetsåret 2017 nu läggs till handlingarna kan jag konstatera att verksamheterna återigen klarar att hålla sig inom de av kommunfullmäktige fastställda ramarna. Den ekonomiska plattformen är även fortsättningsvis stabil. Önskemålen är många och krav på stora investeringar ligger framför oss även kommande år. Den etappvisa utbyggnaden av Horsby skola/förskola har inte startat enligt plan. Ett stort avbräck i planeringen då efterfrågan på utökade och förbättrade lokaler, inte minst inom förskoleverksamheten i Herrljunga tätort, är fortsatt hög! En ny översiktsplan fastställdes 2017-09-05 av kommunfullmäktige. Ett viktigt dokument som visar vilken viljeinriktning som gäller för Herrljunga kommuns framtida utveckling. Arbetet med detaljplaner pågår med oförminskad intensitet. Bristen på bostäder är ett betydande hinder även för 2017, för att vi skall nå visionsmålet med 10 000 invånare år 2020. Befolkningen har inte ökat i den takt som var planerad i budgetprocessen, detta till största delen beroende på bostadsbristen.

Socialnämnden har även 2017 genomfört ett fantastiskt arbete. Utöver att hålla sig inom sin tilldelade ram har nämnden även genererat ett överskott. Nämnden redovisar också en god måluppfyllelse. Hemgårdens särskilda boenden har renoverats och uppfyller nu arbetsmiljöverkets krav. Hagen etapp 4 med särskilda boenden är snart färdigställd och beräknas vara klara för inflyttning i början av 2018. Antalet ensamkommande barn har minskat drastiskt under 2017. Minskningen av ensamkommande barn har föranlett en avveckling av två av tre HVB hem i egen regi. Bristen på bostäder har ställt till en del problem när det gäller att placera de som kommer som anvisade flyktingar. Tillfälliga lösningar har erbjudits för att tillgodose behovet av bostäder och ingen har fått stå utan bostad.

Bildningsnämnden visar även för år 2017 upp en god budgetföljsamhet och har även detta år levererat ett mindre överskott. Det är fortsatt stor efterfrågan på barnomsorg, vilket är glädjande i vår strävan att växa befolkningsmässigt. Svårigheter finns i att i tillräckligt snabb takt tillgodose förskolans lokalbehov. Molla förskola/skola invigdes 30 november. En satsning på vår södra kommundel och en viktig del i landsbygdsutvecklingen, där närheten till barnomsorg och skola ger barnfamiljer större möjlighet att bo och arbeta även på våra mindre orter.

Bostadsområdet, södra Horsby, etapp 1 har börjat bebyggas. Fyra tomter är sålda och villabyggnationen har kommit igång. På de fyra sålda tomterna är nu tre hus uppförda och det fjärde är påbörjat. Av 34 tomter är endast fyra tomter oreserverade. Centralt beläget på kvarteret Styrbjörn har Herrljungabostäder uppfört ett flerbostadshus med 16 lägenheter. Alla lägenheter är reserverade och inflyttning beräknas till mars 2018.

De gemensamma servicenämnderna IT/växel telefoni och personal ekonomi har under året utvärderats. Resultatet av utvärderingen kommer att presenteras i mars 2018. Centralisering av serverhall till Herrljunga har utförts under 2017, vilket på sikt kommer att ge en effektivare IT-verksamhet.

2017 avslutas med ett resultat som uppfyller vårt mål med en nivå på minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Överskottet redovisas till 4,5 %. I kronor räknat hamnar vi på nästan 24 miljoner kronor. En soliditet på minst 70 % där årets nivå landar på 71,6 % exkl. ansvarsförbindelse och löneskatt. Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar för den senaste femårsperioden ligger i bokslutet på 105,5 %. Vi har därmed klarat samtliga av kommunfullmäktige uppsatta finansiella målen. Med bra resultat och stark ekonomi tar vi oss an de betydande utmaningar som ligger framför oss inför kommande år med stora investeringsvolymerna i form av skol- och förskole byggnader samt äldreboenden. Avslutningsvis vill jag tacka alla förtroendevalda och anställda för era insatser och engagemang under 2017.

Kommunstyrelsens ordförande

Johnny Carlsson (C)

Sammanfattning

Befolkning

Under den senaste 10-årsperioden har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt där antalet invånare har ökat med totalt 205 personer. Befolkningen i Herrljunga Kommun uppgick den 31 december 2017 till 9 485 personer, vilket jämfört med samma tidpunkt föregående år är en minskning med en person.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastslagit tre långsiktiga finansiella mål och dessa handlar om ekonomiskt resultat, soliditet samt självfinansiering av investeringsutgifter.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat uppgår till 23,6 mnkr vilket är 12,3 mnkr bättre än budgeterat. I förhållande till skatteintäkter och generella stadsbidrag uppgår årets resultat till 4,5 procent vilket innebär att målsättningen om minst 2 procent har infriats. Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 3,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket överstiger kommunens finansiella resultatmål.

Soliditet

Soliditeten uppgår till 71,6 procent vilket är en förbättring jämfört med 2016 då soliditeten uppgick till 70,2 procent. Det finansiella målet om en soliditet större än 70 procent har infriats. Om den delen av pensionsskulden inklusive särskild löneskatt som idag är noterad som ansvarsförbindelse på 189 mnkr medtogs i balansräkningen, skulle soliditeten sjunka från 71,6 procent till 40,4 procent.

Investeringar

Årets investeringar har uppgått till 46,5 mnkr. Självfinansieringsgraden för 2017 uppgår till 91,4 procent. För åren 2013-2017 uppgick självfinansieringsgraden till 105,5 procent vilket innebär att målet om full självfinansiering av investeringar under en femårsperiod är uppnått.

Personalredovisning

Under 2017 har arbeten startats upp med att minska sjukfrånvaron och att öka andelen heltidsanställda. Antalet månadsanställda har ökat med 20 personer jämfört mot föregående år. Totalt har den arbetade tiden ökat med 7 årsarbetare och det är inom månadsavlönade nettoårsarbetare och timavlönade som ökningen återfinns.

Kvinnor är den största gruppen som arbetar inom kommunens verksamheter. 81 procent av den månadsavlönade personalen är kvinnor. Sjukfrånvarotiden i procent av ordinarie arbetstid är 6,1 vilket är en minskning jämfört med 2016 då sjukfrånvaron var 6,4 procent. Det är främst långtidssjukfrånvaron som har minskat mot tidigare år.

Nämndernas resultat

Nämndernas ekonomiska resultat redovisar ett överskott på 6 374 tkr och det är främst inom Socialnämnden och Bildningsnämnden som de stora överskotten finns. För 2016 uppgick motsvarande överskott till 14 945 tkr.

Nämndernas resultat tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse
Kommunfullmäktige	1 628	1 595	1 390	204
Kommunstyrelse	35 176	33 723	34 019	-295
Bildningsnämnd	230 290	240 596	239 581	1 015
Socialnämnd	177 246	197 185	192 780	4 405
Teknisk nämnd	18 331	18 755	18 611	144
Bygg och Miljönämnd	13 598	14 833	13 932	901
Totalt	476 269	506 687	500 313	6 374

Tabell 2 Resultat för nämnderna 2016 och 2017 med avvikelse mot budget.

Koncernens resultat

Förutom Herrljunga kommun består koncernen av Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljunga Bostäder AB, Herrljunga Hotellfastighet AB, Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Kommunkoncernens samlade resultat 2017 uppgår till 22 mnkr vilket är en försämring mot föregående år med 9 mnkr. Soliditeten uppgår till 35 procent exkl. kommunens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden före 1998.

Vart gick skattepengarna

Fördelning av intäkter

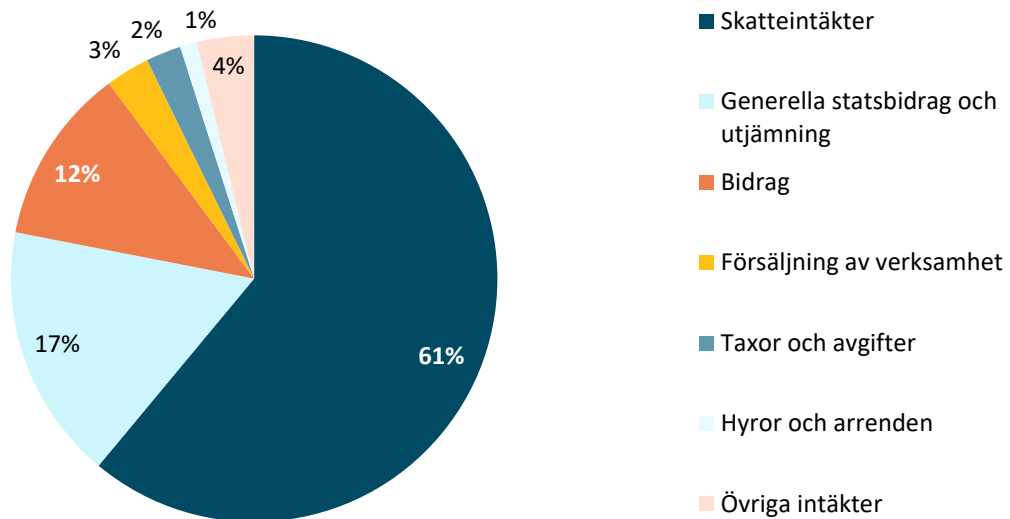

Bild 2 Fördelning mellan kommunens intäktslag 2017.

Fördelning av kostnader

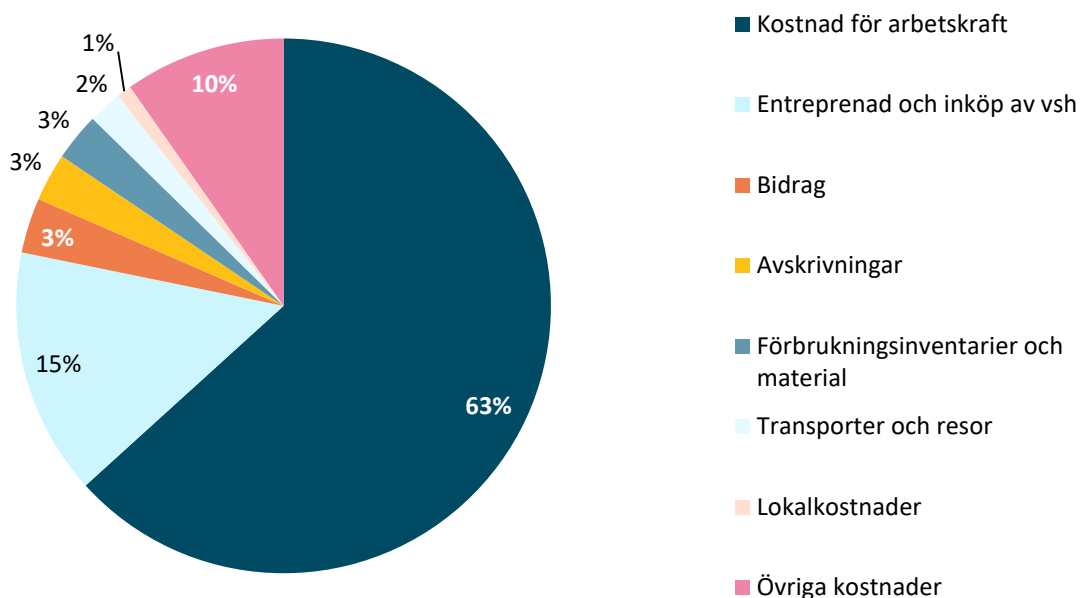

Bild 3 Fördelning mellan kommunens kostnadslag 2017.

Tio år i sammandrag

	* 2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Befolkning										
Antal invånare	9 280	9 348	9 314	9 284	9 282	9 274	9 376	9 349	9 486	9 485
- varav 0-6 år	641	642	662	673	708	713	719	721	770	771
- varav 7-17 år	1 285	1 253	1 205	1 158	1 135	1 107	1 136	1 139	1 157	1 135
- varav 18-64 år	5 534	5 581	5 508	5 468	5 416	5 389	5 403	5 348	5 359	5 333
- varav 65- år	1 820	1 872	1 939	1 985	2 023	2 065	2 118	2 141	2 200	2 246
*Nya åldersintervall från 2010										
Utdeb av obl. skatter och avgifter										
Kommunalskatt, kr	22,29	22,29	22,29	22,29	22,16	22,16	22,20	21,94	21,94	21,94
Landstingsskatt, kr	10,45	10,45	10,45	10,45	10,88	11,13	11,13	11,48	11,48	11,48
Resultat, mkr										
Intäkter	74	70	79	81	86	88	85	105	134	146
Kostnader	-453	-451	-477	-495	-500	-497	-526	-561	-601	-629
Avskrivningar	-15	-15	-15	-17	-18	-18	-18	-19	-20	-19
Verksamhetens nettokostnader	-394	-396	-413	-432	-431	-427	-460	-475	-487	-502
Skatteintäkter och gen. statsbidrag	399	400	420	425	433	445	469	484	504	525
Finansnetto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Resultat före extraord. poster	-11	5	8	-6	3	19	11	11	19	24
Extraord. intäkter och kostnader	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets resultat kommunen	-11	5	8	-6	3	19	11	11	19	24
Årets resultat koncernen	-11	5	12	-4	6	19	13	15	30	22
Verksamhetens nettokost tkr/invånare	43	42	44	46	47	46	49	58	51	53
Verksamheternas budgetavvikelser	-1	-4	-11	-17	-20	1	-0	-2	8	3
Balans, mkr										
Balansomslutning	483	481	473	456	454	473	497	530	583	604
Nettoinvesteringar	23	9	10	31	16	25	32	27	36	47
Långfristiga skulder	55	30	20	20	-	-	-	-	-	1
Borgensåtaganden	211	247	252	263	275	325	311	349	365	407
Ekonomiska nyckeltal, procent										
Soliditet	70	71	74	75	76	77	76	74	70	72
Soliditet inkl. pensionsskuld	32	31	35	31	32	31	34	35	37	40
Självfinansieringsgrad av invest.	19	220	225	36	134	149	90	109	106	91
Resultat/skatteintäkter+Statsbidrag	-2,6	1,3	1,9	-1,3	0,7	4,3	2,2	2,2	3,7	4,5
Personal										
Antal månadsavlönade, enl AB, tillsvidare + visstid	795	780	771	764	746	752	773	828	843	863
Antal årsarbeten månadsavlönade	700	681	692	685	665	671	696	739	755	773
Antal årsarbeten timmanställda	67	63	71	77	85	79	83	83	83	85

Tabell 3 Sammandrag av befolkningen, resultatet, balansen m.m. 2008-2017. Källa befolkningssiffror: SKL.

Väsentliga händelser under året

Herrljunga kommun har under året 2017 haft följande väsentliga händelser:

- Ombyggnation/tillbyggnation av Molla skola/förskola är färdigställd och invigd.
- Ombyggnation/tillbyggnation av Horsby skola/förskola har försenats pga utdragen projektering och ett överklagande till Förvaltningsrätten.
- Omfattande åtgärder har genomförts vid Altorpsskolan för att förbättra ventilation och inomhusklimat.
- Översiktsplanen för Herrljunga kommun är färdig och antagen.
- Påbörjad byggnation av nya cykelvägar västerut Herrljunga - Remmenedal och söderut Herrljunga – Bergagärde.
- 183:ans vägsträckning förbättrad, omlagd och ny beläggning.
- Bostadshuset på fastigheten Styrbjörn påbörjad, inflyttning sker 2018.
- Projektet avseende informationssäkerhet utifrån ny gällande lagstiftning maj 2018 har påbörjats.
- Fördjupning avseende trygghetsarbetet i Herrljunga kommun. Bland annat har ett samarbetsavtal med polismyndigheten tecknats.
- Ny VD för det kommunalägda förvaltningsbolaget Nossan.
- Solceller har installerats på Hagens tak.
- Herrljunga kommun har lanserat en ny hemsida.
- Ett projekt kring att sänka sjukfrånvaron har påbörjats för kommunens anställda.
- En brandman på 80 procent anställdes för att arbetsuppgifterna kring främst in och ut- alarmeringen ökat.
- Ensamkommande barn har drastiskt minskat vilket lett till att en avvecklingsplan utformades under året, och två av tre HVB-hem i egen regi avvecklades.
- En informationsbroschyr skickades ut från Herrljunga kommuns socialnämnd till alla i kommunen som fyllt 80 år med information kring vilken hjälp som finns att få.
- Det togs ett beslut 2017 om att kommunen ska arbeta mot att Hagen ska bli kommunens demenscentra. Målsättning är att demenscentrat ska vara fullt utvecklat 2021. Tillbyggnation av etapp 4 är påbörjat.
- Försäljning av tomter har ökat och tekniska förvaltningen märker av att efterfrågan ökar. Särskilt positivt är det med tomtförsäljningar i Ljung och Hudene.
- Under första halvåret 2017 fortsatte införandet av matavfallsinsamling och alla som anmält abonnemang matavfall har nu fått sina bruna kärl.
- En upphandling med nytt skolskjutsavtal har genomförts och avtalspart är Nettbuss med Larssons Buss som underleverantör. Den nya skolskjutsorganisationen startade vid läsårsstart 2017/2018
- Bildningsnämnden har beslutat om en plan för information och kommunikationsteknik för perioden 2017-2020.
- Kunskapskällan har utvecklat de yrkesförberedande programmen, framförallt gäller detta EI- och Energiprogrammet som under 2017 fick ETG-certifiering. (ETG=Elteknikgymnasium).

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen har till uppgift att spegla hur yttre omständigheter påverkar eller kan påverka Herrljunga kommun. Avsnittet behandlar inledningsvis kommunsektorns ekonomi. Därefter belyses befolkningen, bostadsmarknaden, näringslivet, arbetsmarknaden och infrastrukturen.

Det ekonomiska läget

Högkonjunkturen kulminerar

Svensk ekonomi är inne i en högkonjunktur och SKL räknar med att BNP växer med närmare 3 procent i år. Inhemsk efterfrågan förväntas försvagas under 2019, men samtidigt blir utvecklingen i omvärlden något bättre vilket gynnar svensk export. SKL räknar med att svensk BNP växer något långsammare 2019 än i år. Högkonjunkturen når då sin topp och resursutnyttjandet i svensk ekonomi börjar försvagas. I och med att antalet arbetade timmar inte ökar alls nästa år sker det en snabb uppbromsning av skatteunderlagstillväxten. Det innebär att ett betydande glapp riskerar uppstå mellan kommunsektorns intäkter och de kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.

Under konjunkturåterhämtningen har det framför allt varit den inhemska efterfrågan som drivit tillväxten. Tillväxten i omvärlden har varit svag. Nu tar den internationella utvecklingen bättre fart och svensk export växer också snabbare. I Europa, där många länder har haft en mycket svag återhämtning sedan 2010, tar det något bättre fart. I USA är förväntningarna, åtminstone på kort sikt, positiva. Även i tillväxtländerna har en negativ trend brutits.

Däremot mattas tillväxten i svensk inhemsk efterfrågan av något. Nästa år förväntas tillväxten i investeringarna växla ned. Det är framförallt bostadsbyggandet som från en hög nivå inte längre kan växa i samma takt som tidigare. Även hushållens och kommunsektorns konsumtion ökar långsammare än tidigare. Sammantaget innebär det enligt SKLs bedömning att kalenderkorrigerad BNP växer med knappt 2,9 procent 2018, 2,4 procent 2019 och 1,6 procent 2020.

Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på låga nivåer och löneglidningen är låg. Därmed är också det inhemska inflationstrycket svagt. KPIF som 2017 ökade med 2,0 procent väntas bli något lägre i år och nästa år, för att 2020 komma något över 2 procent. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i oktober i år. I takt med att styrräntan sedan stegvis höjs stiger också de räntor som påverkar hushållens ekonomi, därmed ökar KPI betydligt snabbare än KPIF.

Med den högkonjunktur som Sverige befinner sig i är det naturligt med överskott i de offentliga finanserna. SKLs beräkningar tyder på att sparandet kommer att ligga strax under en procent av BNP kalkylperioden ut.

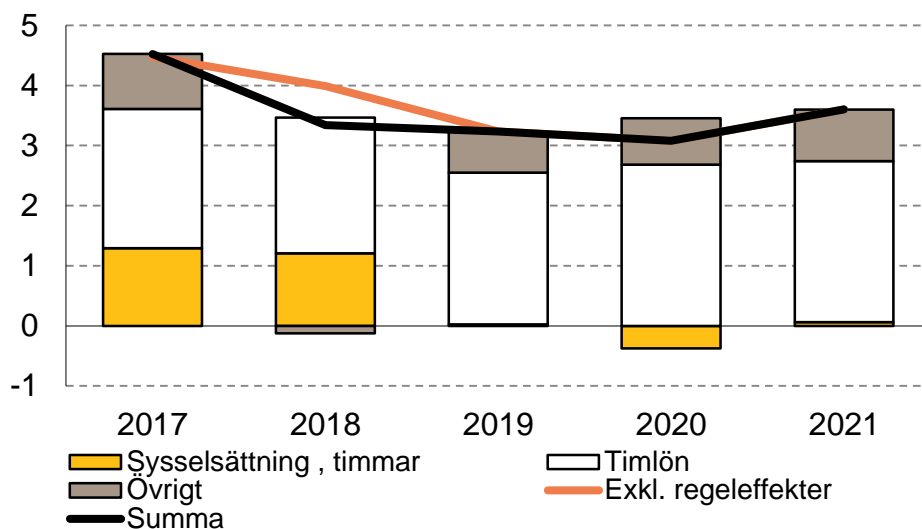
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP*	3,0	2,7	2,9	2,4	1,6	1,4
Sysselsättning, timmar*	2,0	1,7	1,5	0,0	-0,5	0,1
Relativ arbetslöshet, nivå	6,9	6,7	6,3	6,3	6,4	6,5
Timlön, nationalräkenskaperna	2,3	3,0	2,9	3,2	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,5	2,9	3,2	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF	1,4	2,0	1,8	1,9	2,1	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	1,6	2,3	2,9	2,6
Realt skatteunderlag	2,5	1,5	1,1	0,6	-0,1	0,7
Befolkning 15–74 år	0,9	1,1	0,6	0,7	0,4	0,5

Tabell 4 Nyckeltal för den svenska ekonomin. Tabellen visar en procentuell förändring om inget annat anges. *Kalenderkorrigerad utveckling.

Svagare skatteunderlagstillväxt framöver

SKLs beräkningar bygger på att den långa konjunkturuppgången i svensk ekonomi bryts 2019 och att högkonjturen övergår till ett läge med konjunkturrell balans i slutet av 2020.

Det betyder att den starka skatteunderlagstillväxt kommunerna kunnat vänja sig vid under konjunkturuppgången 2010–2016 nu dämpas betydligt (diagram 1). Efter flera år med ökningstal över 4,5 procent väntar SKL en mer genomsnittlig ökningstakt i år och därefter ett par år med relativt svag ökning. Det främsta skälet är att arbetade timmar utvecklas betydligt svagare när vi närmar oss konjunkturtoppen, minskar 2020 och bara ökar marginellt 2021. Även pensionsinkomsterna ökar i långsammare takt från och med i år. Detta motverkas endast i viss utsträckning av att lönerna väntas stiga snabbare.

Tabell 5 Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter. Procent respektive procentenheter. Källa: Skatteverket och SKL.

År 2018 håller höjningen av grundavdraget för personer som fyllt 65 år tillbaka skatteunderlaget med 0,6 procentenheter. Skatteunderlagets faktiska ökningstakt är därmed mindre än den underliggande. Detta kompenseras kommunerna för genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med ett belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna.

Herrljungas ekonomi

Under de senaste tio åren har Herrljunga kommun redovisat negativa resultat vid två tillfällen, år 2008 och år 2011. Kommunen har strategiskt arbetat för att uppvisa nödvändiga resultat för att kunna klara av de investeringar som krävs i framtiden. Tillfälliga medel för AFA har utbetalats under åren 2012 (8,5 mnkr), 2013 (8,8 mnkr) och 2015 (3,9 mnkr), vilket skapat bättre förutsättningar för ett positivt resultat.

För 2017 redovisar Herrljunga kommun ett resultat som uppgår till 24 mnkr vilket är 13 mnkr över budgeterad resultatnivå. Resultatet uppgår till 4,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Under de senaste 5 åren har resultatet i hög grad förbättrats så att de i snitt uppgår till 3,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Med de förbättrade resultaten under de senaste åren kan Herrljunga kommun finansiera hela den kommunala verksamheten inklusive investeringsutgifterna. Självfinansieringsgraden har under den sista femårsperioden uppgått till i snitt 108,7 procent, vilket är 8,7 procentenheter över nödvändigt tal för att kunna säga att kommunen kan finansiera sina investeringar utan lånade medel.

Befolkning

Herrljungas befolkningsutveckling har under det senaste decenniet visat på både uppgång och nedgång. Antalet invånare har varierat från det lägsta antalet 1975 (8 833) till maxvärdet 1993 (9 823). Kommunens invånarantal uppgick den 31 december 2017 till 9 485 personer, vilket är en minskning med en person jämfört med föregående år.

”Växtkraft 10 000” har satt som mål att det i Herrljunga 2020 ska bo 10 000 invånare. Förutsättningen för att visionsmålet ska slå in är dels att Herrljunga kan förbli en attraktiv ort att bosätta sig i och dels att efterfrågan på bostadsmarknaden kan tillgodoses. Det geografiska läget, en järnvägs-knut mitt i Västra Götaland, ger Herrljunga många möjligheter och fördelar. För att attrahera nya invånare behövs kommunala verksamheter med såväl hög kvalitet som kostnadseffektivitet.

Kommunen är för sin framtida utveckling beroende av att det sker en tillväxt av befolkningen. För att stimulera till ökad inflyttning är det viktigt att kommunen skapar attraktiva boendemiljöer både i tätorterna Herrljunga, Annelund och Ljung, men även på landsbygden.

Vid en djupare analys av den demografiska förändringen kan konstateras att året visat en minskning i ålderskategorierna 7-17 (-22 personer) och 18-64 år (-26 personer) samtidigt som antalet över 65 år (+46 personer) ökat. Kommunen hade under 2016 en relativt ökning i befolkningen (+137 personer) vilket vi nu ser en liten tillbakagång i. Mer statistik finns att läsa i avsnittet för 10 år i sammandrag.

Medelåldern i kommunen är 42,3 år, varav män 42,8 år och kvinnor 43,8 år. Av Herrljunga kommuns invånare är totalt 1 115 personer utrikes födda.

Bostadsmarknad

Då kommunen har ett attraktivt näringsliv och bra kommunikationsmöjligheter så pendlar många idag till Herrljunga från andra kommuner. Ett större utbud av bra boendeformer skulle kunna innebära en ökad inflyttning från denna grupp. En annan grupp som efterfrågar hyresrätter är de äldre vilka idag har ett egenägt boende.

Totalt 18 nya bostäder har tillkommit under året varav 14 av de nya bostäderna ligger inom 1 km från Herrljunga station. Antalet nybyggda bostäder har minskat jämfört med föregående år. Under 2017 har en detaljplan för Herrljunga tätort antagits av bygg- och miljönämnden vilket kan generera 10 nya bostäder.

Herrljungabostäder AB påbörjade vid halvårsskiftet 2017 ytterligare ett flerbostadshus beläget på kv.Styrbjörn 1 i Herrljunga. Under mars 2018 kommer 16 lägenheter vara inflyttningsklara. Alla lägenheter är uthyrda och Herbos kösökande till nybyggnadshyror är tömt. Lägenhetsstorlekar är 2 rum och 3 rum. Upplåtelseformen är hyresrätt.

Under 2018 är arbetet med att ta fram tre mindre detaljplaner i centrala delar av tätorterna prioriterat, två i Herrljunga och en i Ljung. Under 2017 inleddes även arbete med lite större detaljplaner vilket på sikt kan skapa fler typer av boende centralt i Herrljunga. Även områden kring Sämsjön är aktuella för detaljplanering under 2018.

Näringsliv

Kommunen har ett livaktigt samarbete med ortens företag via FOKUS Herrljunga som ägs av företagen i kommunen och drivs i nära samarbete mellan kommun och företag. FOKUS Herrljunga har till syfte att förbättra och stärka näringslivsklimatet i Herrljunga kommun men också att stödja och utveckla nyföretagandet i kommunen.

Beträffande företagande inom tjänste-/service- och handelsgrenarna är Herrljunga kommun klart underrepresenterat, medan jord- och skogsbruk, tillverkning och byggverksamhet är starkt överrepresenterade i förhållande till riket. Arbetsmarknaden i Herrljunga är stark och det finns många arbetstillfällen. Vad gäller andelen arbetstillfällen kopplade till Industrin, ligger kommunen på dryga 38 % gentemot rikssnittet på 14 %. Kommunens invånare är i Sjuhäradstoppen vad gäller Företagsamheten (15,5 % jmf med rikssnittet på 12,3 %).

I Svenskt Näringslivs årliga enkät har Herrljunga kommun goda placeringar. År 2017 hamnade kommunen på placering nr 27. Under de senaste 5 åren har Herrljungas placeringar varierat från lägst 14 till 48.

Antal registrerade företag

Förutsättningarna för att locka nytt företagande till kommunen är goda med tanke på det geografiska läget, kommunikationer med mera. Under 2017 tillkom 57! nya företag (att jämföras med 38 st under 2016) i kommunen. Under den senaste 10 års perioden har det tillkommit i snitt 39 nya företag/år.

Att det startas upp nya företag i kommunen, är en prioriterad arbetsuppgift för Fokus Herrljunga. Från och med 2016, erbjuds intresserade, en lokal "Starta eget kurs" som hålls i Fokus Herrljungas lokaler. Denna kurs har i hög grad bidragit till att det är fler människor som antingen har startat eller kommer att starta företag under det kommande året. Under 2018 kommer fortsatt nyföretagande att

vara ett prioriterat arbetsområde för Fokus Herrljunga, samt att implementering av ”InfoCenter Herrljunga” görs. Syftet med ”InfoCenter Herrljunga” är att visa på mångfald av företagande, turism, föreningsliv samt utvecklingsmöjligheter i kommunen. Vi inte bara vill bli flera företagare och invånare i kommunen, vi ska bli det.

In- och utpendling

För år 2016 var det totalt 4 219 personer som var förvärvsarbetande i Herrljunga kommun. Av dessa var det 2 870 personer som bodde och arbetade i kommunen samt 1 349 personer som pendlade in till Herrljunga kommun. Det är fler personer som pendlar ut än som pendlar in till kommunen för att arbeta. Totalt pendlade 1 842 personer ut från Herrljunga kommun för att arbeta i en annan kommun. Antalet utpendlande personer har ökat något mer än inpendlande jämfört med 2015. Men precis som tidigare år är det fler personer som bor i Herrljunga kommun och arbetar utanför än som bor utanför kommunen och arbetar i Herrljunga kommun.

Arbetsmarknaden

Arbetslösheten i åldersgruppen 15-74 år var under 2017 6,1%.

Herrljunga kommun hade 2017-12-31 100 personer totalt som var öppet arbetslösa. Motsvarade siffra 2016 var 122 personer. Det motsvarar 2,4 procent (2,7 procent) av den registerbaserade arbetskraften. Bland ungdomar (18-24 år) var 17 personer öppet arbetslösa, vilket motsvarar 3,2 procent av den registerbaserade arbetskraften. Herrljunga kommuns öppet arbetslösas andel av registrerad arbetskraft bland ungdomar är lägre än riket, som visar 4,6 procent i december 2017.

Personer i program med aktivitetsstöd uppgick 2017-12-31 till 98 (89) stycken eller till 2,2 procent (2,0 procent) av den registerbaserade arbetskraften. Jämfört med 2016 har arbetslösheten sjunkit med 22 personer. Herrljunga har haft en betydligt lägre öppet arbetslöshet än riket och länet under 2017-12-31. För Riket låg arbetslösheten på 4,1 procent av arbetslöshet och för Västra Götaland 3,6 procent.

Infrastruktur

Kommunens geografiska läge mitt i Västra Götaland innebär att infrastrukturen är viktig. Under 2014 fattades beslut om medfinansiering för utbyggnad av E20. Västra Götaland, kommunalförbunden och berörda kommuner enades tillsammans med Trafikverket om viktig satsning för att förbättra trafiksäkerheten och standarden på E20. För Herrljunga kommuns del har 8 523 mnkr satts av för medfinansiering.

GC-väg till Ölltorp färdigställdes under 2015 och under 2016 startades det upp ett arbete för ytterligare utbyggnad av GC-vägen från Herrljunga, västerut till Remmene och söderut till Södra Björke. Sammantaget skapar detta bättre förutsättningar för att använda järnvägen för pendling.

Herrljunga kommun i ett Sjuhäradsperspektiv

Befolkningsförändring under senaste femårsperioden, %		Svenskt Näringslivs kommunranking	2017
Mark	2,2	Vårgårda	10
Herrljunga	2,3	Herrljunga	27
Tranemo	2,7	Ulricehamn	100
Svenljunga	3,5	Borås	118
Vårgårda	3,8	Tranemo	142
Ulricehamn	4,7	Bollebygd	173
Borås	4,8	Svenljunga	235
Bollebygd	8,2	Mark	255

Källa: Scb

Källa: www.foretagsklimat.se

Skattesats i %	2017	Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan antal	2016
Ulricehamn	21,05	Svenljunga	4,9
Mark	21,21	Herrljunga	4,9
Vårgårda	21,21	Borås	5,0
Borås	21,31	Mark	5,0
Tranemo	21,50	Tranemo	5,2
Bollebygd	21,59	Bollebygd	5,3
Svenljunga	21,90	Ulricehamn	5,3
Herrljunga	21,94	Vårgårda	5,5

Källa: Kolada

Källa: Kolada

Skattekraft i % av riksgnom-snitt, taxeringsår	2017	Lärartäthet, antal elever per lärare (heltidstj.) totalt	2016
Svenljunga	85	Herrljunga	10,5
Vårgårda	90	Tranemo	10,8
Herrljunga	90	Svenljunga	11,4
Tranemo	91	Ulricehamn	11,4
Mark	91	Vårgårda	11,5
Ulricehamn	92	Bollebygd	11,9
Borås	94	Mark	12,2
Bollebygd	101	Borås	12,8

Källa: Scb

Källa: Skolverket

Tabell 6 Statistik över befolkningsförändring, skattesatser och skattekraft m.m. för kommunerna i Sjuhärad.

Andel öppet arbetslösa i %, december	2017	Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor i %	2017
Bollebygd	2,2	Svenljunga	74,5
Vårgårda	2,3	Vårgårda	76,2
Herrljunga	2,4	Tranemo	76,3
Mark	2,7	Ulricehamn	76,9
Svenljunga	2,7	Mark	78,4
Tranemo	2,7	Borås	78,5
Ulricehamn	3,2	Herrljunga	84,6
Borås	4,4	Bollebygd	93,0

Källa: Kolada

Källa: Kolada

Betyg årskurs 9, genomsnittligt meritvärde (17 ämnen) samtliga huvudmän	2017	Andel personer 65+ år i ordinarie boende som var beviljade hemtjänst i %	2016
Svenljunga	193,2	Bollebygd	5,7
Vårgårda	204,5	Tranemo	6,9
Tranemo	205,9	Mark	7,0
Mark	208,0	Ulricehamn	7,1
Ulricehamn	211,4	Herrljunga	7,9
Herrljunga	215,1	Vårgårda	8,2
Borås	222,3	Borås	9,0
Bollebygd	235,9	Svenljunga	11,7

Källa: Skolverket

Källa: Kolada

Invånare 65+ i särskilda boendeformer i %	2016
Svenljunga	2,9
Bollebygd	3,0
Herrljunga	3,4
Mark	3,7
Borås	3,8
Vårgårda	3,9
Ulricehamn	4,1
Tranemo	4,5

Källa: Kolada

Tabell 7 Statistik över öppet arbetslösa och invånare 65+ i särskilda boendeformer m.m. för kommunerna i Sjuhärad.

Kommunens koncern

Förutom Herrljunga Kommun består koncernen av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljunga Hotellfastighets AB, Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB.

Kommunkoncernens samlade resultat 2017 uppgår till 22 mnkr vilket är en försämring mot föregående år med 9 mnkr. Soliditeten uppgår till 35 procent exkl. kommunens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden före 1998.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ägs till 100 procent av Herrljunga Kommun. Stiftelsen förvaltar 19 fastigheter till ett anskaffningsvärde av 157 mnkr och dess syfte med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter som ägs av stiftelsen hyrs ut, leasas eller säljs beroende på kundens intresse.

För 2017 redovisas ett resultat efter bokslutsdispositioner och skatt på 0,6 mnkr vilket kan jämföras med resultatet för 2016 som blev 1,1 mnkr. Stiftelsen har 2017 en soliditet på 5 procent och motsvarande för 2016 var 4 procent. Stiftelsen har inga anställda.

Ny- och ombyggnationer har under 2017 genomförts och färdigställts på fastigheterna Herrljunga Vreta 18:2, Herrljunga Ölltorp 1:17, Herrljunga Ölltorp 1:23, Herrljunga Herrljunga 3:54 och Herrljunga Ljung 2:57.

Nyckeltal Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	10,9	11,3	12,8
Rörelseresultat, mnkr	1,9	2,0	1,3
Årets resultat, mnkr	0,4	1,1	0,6
Nettoinvesteringar, mnkr	17,2	35,5	28,8
Antal lokaler	18	19	19
Uthyrningsgraden lokaler i %	95	99	99
Soliditet i %	5	4	5
Antal anställda	-	-	-

Tabell 8 Nyckeltal för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Nossan Förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag vars syfte är att äga och förvalta de kommunala bolagen Herrljungabostäder AB, Hotellfastighets AB och Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag. Eftersom Nossan förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag finns inga anställda i bolaget utan bolaget köper via avtal resurser av Herrljunga Kommun.

Resultatet 2017 efter finansnetto var 0 mnkr vilket är samma resultat som föregående år och soliditeten blev 9 procent precis som 2016.

Nyckeltal Nossan Förvaltningsaktiebolag	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	-	-	-
Rörelseresultat, mnkr	-0,8	-0,7	-0,8
Årets resultat, mnkr	-	-	-
Nettoinvesteringar, mnkr	-	-	-
Soliditet i %	9	9	9
Antal anställda	-	-	-

Tabell 9 Nyckeltal för Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Herrljungabostäder AB

Herrljungabostäder AB ägs till 100 procent av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Syftet med verksamheten är att erbjuda ett kundanpassat och varierat utbud av lägenheter. Lägenheterna ska passa alla och bolaget strävar efter att kunden ska känna trygghet och trivsel i bostaden och området. Totalt förvaltar Herrljungabostäder AB 645 lägenheter och under 2017 har uthyrningssituationen varit god. Under 2017 byggs 16 nya lägenheter i kvarteret Styrbjörn som kommer att vara färdigställda för inflyttning under första kvartalet 2018.

Årets resultat för 2017 – 8,9 mnkr vilket är en försämring med 16,3 mnkr jämfört med 2016. Intern och extern marknadsvärdering av anläggningstillgångar har skett vilket regelverket i K3 (komponentavskrivning) föreskriver. 18,1 mnkr belastar årets resultat i form av nedskrivning som berör 6 fastigheter. Extern marknadsvärdering och konsekvensanalys av övriga fastigheter ska göras under 2018 för att kunna fastställa möjliga uppskrivningar av enskilda fastigheter med hänsyn till planerade komponentbyten enligt upprättad underhållsplan. Taxeringsvärdet för alla fastigheter indikerar på ett marknadsvärde som överstiger bokförda värdet med ca 75 mnkr. Kvarvarande eget kapital och totala marknadsvärden föranleder inga ytterligare åtgärder i resultat- och balansräkningen 2017.

Herrljunga bostäders soliditeten uppgick till 14 procent vilket är en försämring mot föregående år (16 procent). Bolaget har under 2017 8 anställda. Att möta efterfrågan på nya bostäder är en viktig och stor utmaning. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boende som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp.

Nyckeltal Herrljungabostäder AB	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	36,4	38,1	38,5
Rörelseresultat, mnkr	3,4	7,2	-9,1
Årets resultat, mnkr	1,0	3,7	-8,9
Nettoinvesteringar, mnkr	19,0	35,0	18,0
Antal lägenheter	609	629	645
Uthyrningsgraden bostäder i %	99,2	99,0	99,8
Soliditet i %	14	16	12
Antal anställda	9	9	8

Tabell 10 Nyckeltal Herrljungabostäder AB.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Nossan Förvaltningsaktiebolag äger samtliga aktier i Herrljunga Hotellfastighets AB. Syftet med verksamhet är att tillhandahålla en hotell- och restaurangverksamhet av god kvalitet för kommunens näringsliv och invånare. Bolaget förvaltar två fastigheter för hotellverksamhet.

Resultatet för 2017 efter skatt är 2,1 mnkr vilket är en förbättring med 2,2 mnkr jämfört mot föregående år. Soliditeten för 2017 är 5 procent vilket kan jämföras med 6 procent för 2016. Herrljunga Hotellfastighets AB har inga anställda.

Nyckeltal Herrljunga Hotellfastighets AB	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	0,7	0,7	0,7
Rörelseresultat, mnkr	-	-0,1	-0,1
Årets resultat, mnkr	-	-0,1	2,1
Nettoinvesteringar, mnkr	-	-	-
Soliditet i %	4	6	5
Antal anställda	-	-	-

Tabell 11 Nyckeltal Herrljunga Hotellfastighets AB.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB

Herrljunga Elektriska AB består av moderbolaget Herrljunga Elektriska och dess dotterbolag Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elkraft AB och Trollabo Kraft AB (ägs till 50 procent och kommer inte att redovisas i kommunens årsredovisning).

Herrljunga Elektriska AB

Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB:s verksamhetsområde består av fyra affärsområden: Elnät, EL-/energiteknik, Fjärrvärme och Stadsnät, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster. Bolaget har till syfte att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom. Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av nämnda verksamheter.

Bolaget bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral, samt värmeproduktion på Gäsenegården.

Resultatet för 2017 efter bokslutsdispositioner och skatt är 0 mnkr vilket kan jämföras med 2,2 mnkr för 2016. Soliditeten blev för 2017 51 procent vilket är bättre än 49 procent 2016. Bolaget har haft 46 anställda under 2017. ’

Elnätsverksamheten har under 2017 haft en fortsatt hög förnysetakt där luftledning ersatts med jordkabel. Ca 90 procent av elnätet är nu förlagt i marken. Stadsnätsverksamheten har färdigställt utbyggnaden i tätorten Ljung-Annalund och i Herrljunga tätort är flertalet villaområden nu utbyggda med fiber och arbetet fortsätter med förtätning av fibernätet i centrala kvarter. Fjärrvärmen har fortsatt arbetet med förnyelsen av kulvert från panncentral Sågen in mot Herrljunga tätort. Verksamheten EL-/energiteknik har upplevt ytterligare ett år med hög beläggning.

Under 2017 skedde en ökning av installationerna av solel där Herrljunga redan sedan tidigare låg väl till i nationell statistik.

Den pågående samhällsomställningen av energisystemet har förutsättningar att påverka verksamheterna inom Elnät och Fjärrvärme. Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätsverksamheten. El-/energiteknikverksamheten berörs av det rådande konjunkturläget. Framtidsutsikterna ser goda ut men inte utan utmaningar.

Nyckeltal Herrljunga Elektriska AB	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	85	95	98
Rörelseresultat, mnkr	7	8	7
Årets resultat, mnkr	2	2	-
Nettoinvesteringar, mnkr	10	14	13
Soliditet i %	51	49	51
Antal anställda	43	45	46

Tabell 12 Nyckeltal Herrljunga Elektriska AB.

Herrljunga Vatten AB

Herrljunga Vatten AB är ett helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB. Verksamheten omfattar vatten-, dagvatten och avloppsverksamhet för Herrljunga Kommuns VA-område.

Årets resultat 2017 efter bokslutsdispositioner och skatt är 0 mnkr vilket är samma som för 2016 och soliditeten 2017 är 29 procent vilket är högre jämfört med föregående år. Bolaget hade inga anställda utan verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal.

Under 2017 producerades 429 244 kubikmeter dricksvatten. Det har mottagits och renats 600 941 kubikmeter avloppsvatten samt 5 378 kubikmeter septisk slam. Bolaget bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid 6 anläggningar och tillstånden är inte föremål för någon omprövning.

VA-verksamheten har under 2017 arbetat med uppströmsarbete i nära samverkan med berörda abonnenter. Förberedelserna för ombyggnad av Altorps vattenverk har pågått under hela året, bland annat med ansökan om vattendom. Större investeringar för att minska energiförbrukningen har genomförts i form av utbyte av äldre pumpar mot nya effektivare.

Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torra och brist på grundvatten. Framtidsutsikterna bedöms som goda men inte utan utmaningar.

Nyckeltal Herrljunga Vatten AB	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Nettoomsättning, mnkr	12	13	14
Rörelseresultat, mnkr	1	-	1
Årets resultat, mnkr	-	-	-
Nettoinvesteringar, mnkr			
Soliditet i %	29	26	29
Antal anställda	-	-	-

Tabell 13 Nyckeltal Herrljunga Vatten AB.

Herrljunga Elkraft AB

Herrljunga Elkraft AB är ett helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB. Bolagets verksamhet är vilande. Resultatet för 2017 är 0 mnkr och bolaget har inte haft några anställda under 2017. Verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal.

Medarbetare i kommunen och de kommunala bolagen

Personalredovisningen syftar till att tydliggöra hur kommunen och kommunala bolagen under året har arbetat med personalfrågorna. Utgångspunkt för arbetet är kommunens personalpolitiska program samt servicenämndens beskrivna uppdrag och mål för stöd-funktionen personalavdelningen.

Under 2017 har arbetet i kommunen inriktats mot de personalpolitiska målen – att sänka sjukfrånvaron och att öka andel anställda på heltid samt att öka kommunernas attraktivitet genom steg två och tre i kommunens ledarutvecklingsprogram. Löneenheten har infört en medarbetarportal – en väg in till alla personalsystem som även är möjlig att ladda ner som en app. Vidare har Löneenheten förenklat arbetssätt med anställningsavtal via WinLas som innebär effektivare användande av personal-, löne- och bemanningsplaneringssystem.

Mål

De politiska målen 2017 för kommunen anger:

- Minska personalens sjukfrånvaro
- Öka andel anställda på heltid

Koncernen Herrljunga Elektriska arbetar efter sin arbetsmiljöpolicy som lyder:
”Ingen skall behöva drabbas av skador eller olycksfall i arbetet.”

Personalstruktur

Kommunens anställda är i tjänsteorganisationen uppdelade i fem förvaltningar. Per 2017-11-30 uppgick det totala antalet månadsanställda till 863 personer vilket är en ökning med 20 personer jämfört med 2016. För koncernen som helhet var det totala antalet månadsanställda 917 vilket var en ökning mot 2016 med 19 personer. Ökningen ligger främst inom Bildningsförvaltningen. Andelen män och kvinnor är både för kommunen och koncernen som helhet densamma vid jämförelse mot föregående år.

Antal månadsavlönade	Kommunen		Koncernen	
	2016	2017	2016	2017
Antal månadsavlönade	843	863	898	917
Antal omräknade heltider	755	773	810	827
Andel kvinnor i %	81	81	77	77
Andel män i %	19	19	23	23

Tabell 14 Antal månadsavlönad personal åren 2016-2017 för kommunen och koncernen.

Andelen heltidsanställda 2017 motsvarade 2016 års siffror för kommunen och koncernen. Andelen heltidsanställda män hade för kommunen ökat med 1 procentenhet från 2016. Ökningen för koncernen motsvarar den siffran.

Heltid/deltid (tillsvidareanställda) i %	Kommunen		Koncernen	
	2016	2017	2016	2017
Andel heltidsanställda	63	63	65	65
varav kvinnor	59	59	56	56
varav män	83	84	83	84

Tabell 15 Andelen heltidsanställda åren 2016-2017 för kommunen och koncernen.

Åldersfördelningen för kommunens anställda presenteras i tabellen nedan. Kategorierna för anställda med ålder mellan 30-49 år har ökat med sammanlagt 2 procentenheter medan andelen anställda i kategorin 50-59 år har minskat med motsvarande procentenheter.

Åldersfördelning i %	Kommunen	
	2016	2017
20-29	11	11
30-39	19	20
40-49	24	25
50-59	30	28
60-	16	16

Tabell 16 Den procentuella åldersfördelningen åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Åldersfördelningen för de kommunala bolagen presenteras i tabellen nedan. Det som går att urskilja är att de flesta anställda är inom kategorierna med ålder mellan 40-59 år, vilket sammanlagt motsvarar 49 procent av de kommunala bolagens anställda. Det samma gäller för kommunen som har motsvarande siffra 53 procent för 2017. För de kommunala bolagen så är hela den procentuella delen för ålderskategorin 20-29 år anställda i koncernen Herrljunga Elektriska. Detta genom god försörjning av unga medarbetare genom samverkan med lokala gymnasieskolan och regionala högskolor. De har haft svårare att rekrytera mer erfaren personal.

Åldersfördelning i %	De kommunala bolagen	
	2016	2017
20-29	-	15
30-39	-	16
40-49	-	23
50-59	-	26
60-	-	20

Tabell 17 Den procentuella åldersfördelningen åren 2016-2017 för de kommunala bolagen. För år 2016 finns inget jämförelsetal.

Arbetad tid

Nettoarbetstid är den del av överenskommen arbetstid som utförts efter avdrag för olika typer av frånvaro och utgör tillsammans med övertid och fyllnadstid totalt arbetad tid. Den totala arbetstiden redovisas som årsarbeten (åa). Inom kommunen motsvarar en årsarbetare 165 timmar per månad dvs 1980 timmar per år.

Total arbetstid, timmar omräknad till årsarbetare*	2016	2017
Månadsavlönade nettoarbetstid	551	556
Timavlönade	83	85
Fyllnadstid	7	8
Övertid	4	4
Totalt	645	652

Tabell 18 Totala årsarbetare omräknat ifrån total arbetstid åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Total arbetad tid omräknat till årsarbetare 2017 uppgår till 652 åa vilket är en ökning för kommunens årsarbetstid med ca 7 årsarbetare i förhållande till 2016. För koncernen som helhet redovisas ingen motsvarande siffra.

Jämställdhet

Kvinnor är den största gruppen som arbetar inom kommunens verksamheter. 81 procent av de tillsvidareanställda är kvinnor vilket är en minskning med 1 procentenhet i förhållande till 2016. Andelen kvinnliga chefer är 73 procent av det totala antalet chefer vilket är en ökning med 10 procentenhet i förhållande till 2016.

Under 2017 har en minskning av andelen heltider skett och då främst bland kvinnor. Fortfarande skiljer sig andelen heltidsanställningar mellan könen – 59 procent för kvinnor och 83 procent för männen. Det är främst inom de kvinnodominerade yrkesgrupperna som deltidsanställningar finns. Kommunens mål 2018 är att öka andelen heltidsanställningar vilket i sin tur minskar andelen timavlönade.

Koncernen Herrljunga Elektriska tillämnar en plan för att motverka diskriminering vilken även innefattar jämställdhet.

Kompetensförsörjning

Konkurrensen om yrkesutbildad kompetens inom kommunens verksamheter fortsätter att öka. Framförallt inom grupperna lärare, förskollärare, socialsekreterare, sjuksköterskor, handläggare inom vissa specialistområden samt inom undersköterskegruppen. Inom de närmast åren kommer det att vara extra viktigt för kommunen att utveckla de områden som attraherar respektive yrkesgrupp.

Utbildningsinsatser

Kommunens HR-enhet har under 2017 genomfört tolv utbildningsmoduler för nya chefer samt har flera utbildningsinsatser gjorts för medverkande chefer i sjukfrånvaroprojektet inriktat mot hälsa och arbetsmiljö. Under hösten har HR-enheten genomfört workshops för chefer och skyddsombud för att komma igång med arbetet med system för organisatorisk och social arbetsmiljö.

Koncernen Herrljunga Elektriska har under året satsat på löpande fortbildning och utveckling för att skapa trivsel och intresse i arbetet. Åtgärder för att skapa god sammanhållning mellan arbetskamrater har stimulerats, och eventuella signaler om sk mobbning tas skyndsamt omhand. Chefer på olika nivåer ska ha den kompetens och ges den befogenhet som behövs för att kunna lösa arbetsuppgifterna på ett för sina medarbetare arbetsmiljöriktigt sätt. Genom utbildning har chefernas kunskap i arbetsmiljöfrågor kunnat hållas aktuella. Fördelningen av arbetsuppgifter inklusive uppgifter på arbetsmiljöområdet ska vara klar och tydlig och så att också ansvarsfördelningen framgår. Maskiner och annan utrustning underhålls så att risk för skador undviks.

Personalförmåner

Herrljunga kommun erbjuder sina anställda olika personalförmåner såsom personligt stöd, när som via Falck Healthcare, friskvårdserbjudande på 300 kr, fria bad, sex extra semesterdagar genom att växla in semesterersättning samt möjlighet att köpa västrafikkort via lön.

Koncernen Herrljunga Elektriska har under 2017 infört fri frukt, nytt system för motionspremier och mätning av psykosocial arbetsmiljö. All personal har även i samband med en studieresa fått information och kortare utbildning om stress och avslappning.

Arbetsmiljö och hälsa

Inom kommunens projekt ”sänkt sjukfrånvaro” har flera arbetsmiljökartläggningar genomförts där utvecklingsområden har belysts och åtgärder planeras i handlingsplaner. Utifrån projektet har nya arbetsmetoder för rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöarbete utvecklats under 2017 som implementeras inom hela organisationen.

Koncernen Herrljunga Elektriska har som mål att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en integrerad och naturlig del i företagets totala verksamhet, dvs arbetsmiljöfrågorna ska behandlas i direkt anslutning till de vardagliga frågorna. Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare ska fungera så att erfarenheter och synpunkter på arbetsmiljön tas till vara så att arbetstagarna känner delaktighet i arbetsmiljöarbetet. Företaget är certifierat enligt AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete sedan 2006. Alla chefer och skyddsombud är utbildade enligt kompetenskraven i AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö.

Friskvårdssatsningar

Herrljunga kommun vill som arbetsgivare främja god hälsa hos de anställda, vilket på sikt leder till ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro. De anställda har under året haft möjlighet till friskvårdsbidrag på max 300 kronor per person samt fritt bad i Herrljunga simhall.

Under 2017 utbetalades totalt 35 000 kr i friskvårdsbidrag vilket har utnyttjats av 13 procent av de anställda.

Nyttjande friskvårds- erbjudande 2017 (tkr)	tkr	Antal
Friskvårdsbidrag 300 kr	35	116
Enskilda bad	27	1 006
Badkort	100	104
Totalt	162	1 226

Tabell 19 Nyttjat friskvårdserbjudande per tkr och antal, Herrljunga kommun.

Herrljunga bostäder har som friskvårdssatsning ett eget gym som personalen får nyttja.

Företagshälsovård

Herrljunga kommun är ansluten till Avonova Kinnekullehälsan. 2017 köpte kommunen företagshälsovårdstjänster för cirka 575 tkr vilket är en ökning med ca 64 tkr i jämförelse med föregående år. Utifrån projekt ”sänkt sjukfrånvaro” har arbetat inriktats på förebyggande insatser och satsningen på personer som är i riskzoner för ohälsa därav ökade köp inom dessa tjänster. Resultatet har medfört en minskning av den totala sjukfrånvaron med 0,3 procentenheter.

Nyttjande företagshälsovård (tkr)	2016	2017
Frisk	12	32
Risk	336	450
Sjuk	163	93
Totalt	511	575

Tabell 20 Nyttjad företagshälsovård åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Koncernen Herrljunga Elektriska har ett avtal med Företagshälsovård (Avonova) och genomfört vartannat år hälsokontroller inklusive kartläggning av psykosocial arbetsmiljö.

Personalvårdsprogram

Herrljunga kommun erbjuder anställd personal ett personalvårdsprogram via Falck Healthcare, vilket innebär att de anställda kan få stöd och hjälp med sina problem och därmed förebygga ohälsa och sjukdom. Personalvårdsprogrammet innehåller fritt, anonymt telefonstöd och vid behov personligt besök hos specialist för psykosociala problem, både arbetsrelaterade och privata, som kan påverka arbetsförmågan. Tillgängliga specialister är psykologer, jurister, ekonomer, familjerådgivare, jurister m.fl. Herrljunga kommun har anmält 850 antal anställda som omfattas av tjänsten och Falck Healthcare har under rapporteringsperioden hanterat 34 ärenden vilket ger en sökfrekvens om 4 procent beräknad på årsbasis. Falck Healthcares vägledare kategoriserar varje inkommande ärende och ger det en huvudrubrik som i sin tur indelas i ett antal underrubriker. I tabellen nedan redovisas fördelningen mellan arbetsrelaterade och privatrelaterade frågeställningar för hela Herrljunga kommun under rapporteringsperioden.

Frågeställning	2016		2017	
	Antal ärenden	Procent	Antal ärenden	Procent
Arbetsrelaterad	9	53	12	35
Privatrelaterad	8	47	18	53
Tilläggstjänster	-	-	4	12
Totalt	17	100	34	100

Tabell 21 Nyttjande av personalvårdsprogram Falck Healthcare åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Frisknärvaro

Med frisknärvaro menas hur stor andel av de anställda som inte haft någon sjukfrånvaro alls registrerad under året. Andelen långtidsfriska har för anställda inom Herrljunga kommun minskat med 7,1 procentenheter mellan 2016 och 2017.

Frisknärvaro – andelen med 0 sjukdag Andel friska i %	2016	2017
Kvinnor	32,1	30,4
Män	45,5	46,7
Totalt	34,7	33,7

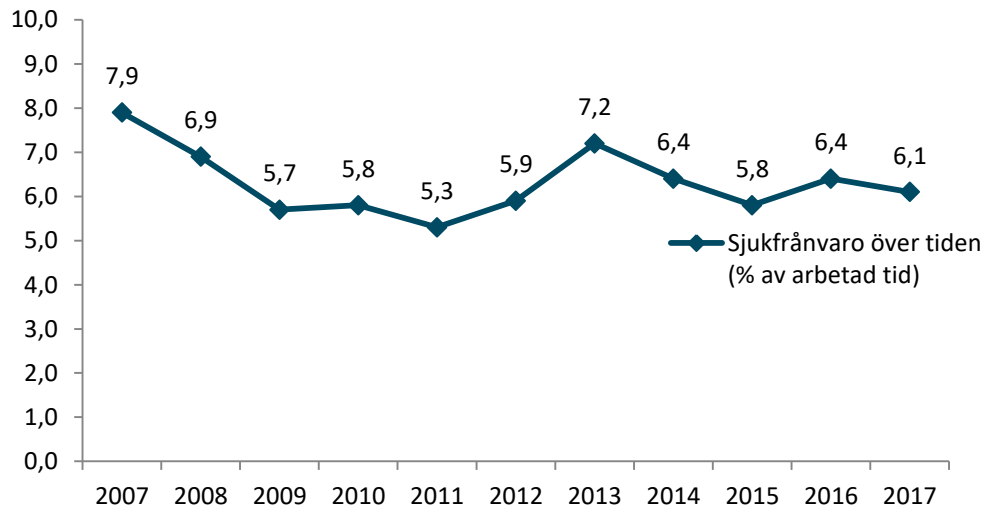
Tabell 22 Andelen personal utan sjukdagar åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas i förhållande till ordinarie arbetstid och omfattar även timavlönade. Under 2017 var sjukfrånvarotiden, i Herrljunga kommun, i procent av ordinarie arbetstid 6,1 procent, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter i förhållande till 2016. Det är fortfarande viss skillnad mellan kvinnors och mäns sjukfrånvarotal. Det är främst långtidssjukfrånvaron som ökat i förhållande till 2016. De yrkesområden som framförallt har ökat sin sjukfrånvaro är inom Vård- och omsorgsarbete, hantverksarbete och köks- och måltidsarbete. För koncernen som helhet redovisas ingen motsvarande siffra.

Redovisning av sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid i %	2015	2016	2017
Total sjukfrånvaro	5,8	6,4	6,1
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)	42,3	48,1	42,1
Total sjukfrånvarotid			
för kvinnor	6,2	6,9	6,6
för män	4,1	4,6	4,2
Total sjukfrånvarotid			
-29 år	3,9	4,2	5,8
30-49 år	6,1	5,8	5,5
50- år	6,1	7,9	6,5

Tabell 23 Sjukfrånvaron i förhållande till arbetstid åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Tabell 24 Sjukfrånvaro över tid i förhållande till ordinarie arbetstid i % åren 2007-2017, Herrljunga kommun.

För att få en bild över hur sjukfrånvaro sett ut över åren för kommunen kan man i diagrammet ovan se hur sjuktalet har utvecklats under de tio senaste åren. 2009 förändrades sjukförsäkringsreglerna – sjukpenning begränsades till 365 dagar – en sk borte gräns infördes. 2012 togs den borte gränsen bort för sjukpenning.

Redovisning av sjukfrånvaro per yrkesområde i %	2016	2017
Ledningsarbete	4,9	2,8
Handlägg- och administratörsarbete	6,1	6,1
Vård- o omsorgsarbete	8,9	8,6
Socialt o kurativt arbete	4,5	5,9
Skol- och barnomsorgsarbete	5,1	5,5
Hantverksarbete (vaktm, anläggarearb)	6,3	4,5
Köks- och måltidsarbete	5,7	6,4
Städ-, tvätt- och renhållningsarbete	5,9	6,4

Tabell 25 Sjukfrånvaro inom yrkesområden åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Rehabilitering

Koncernen Herrljunga Elektriska har en metod och verktyg för att arbeta med hälsa och rehabilitering som används systematiskt så snart det finns behov för det.

För kommunen görs sedan 2016 en kartläggning av kommunens rehabiliteringsärenden och orsakerna redovisas enligt Försäkringskassans redovisningsmodell. Inriktningsarbetet utifrån projekt Sänkt sjukfrånvaro har varit att starta rehabiliteringsarbetet i tidigt stadium samt att påskynda återgång i arbetet. 2017 års resultat visar att antalet rehabärenden i december är lägre än 2016 samt att andelen avslutade rehabärenden har ökat under 2017 vilket ligger i linje med projekt "Sänkt sjukfrånvaros" intentioner. Däremot har fler anställda varit sjuka fem eller fler tillfällen under 2017 än under 2016.

Aktuella Rehabärenden dec 2017	Män		Kvinnor		Totalt	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Antal pågående rehab-ärenden över 3 mån	5	3	30	26	35	29
Antal avslutade rehab-ärenden över 3mån under 2016	3	4	22	30	25	34
Antal anställda med 5 eller fler sjukfrånvarotillfällen*	14	18	74	95	88	113

Tabell 26 Rehabärenden registrerade i december åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Orsak till sjukskrivning bland pågående ärenden dec 2017	Män		Kvinnor		Totalt	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Muskel/ skelett	3	1	6	5	9	6
Hjärta, kärl, tumörer	-	-	5	4	4	4
Psyiskt	3	3	17	14	21	17
Övriga	1	-	1	3	1	2
Totalt	7	4	29	26	35	29

Tabell 27 Registrerade orsaker till sjukskrivning åren 2016-2017, Herrljunga kommun.

Lönepolitik

Herrljunga kommuns löneöversynsarbete för 2017 genomfördes under perioden november 2016 till maj 2017 enligt gällande centrala avtal. Det genomsnittliga löneutfallet för 2017 blev 2,9 procent och det var framförallt Kommunals avtal som påverkade utfallet – Kommunals utfall blev 3,2 procent. Det centrala avtalet för Kommunal löper 2016-2019 och det är undersköterskor som är en prioriterad grupp under avtalsperioden. Bristen på fleras yrkeskompetenser medför alltmer en löneglidning vilket har blivit kännbart för många kommuner under 2017. Löneöversyn har också skett enligt avtal för koncernen Herrljunga Elektriska.

Ekonomi

Herrljunga kommuns totala personalkostnader har ökat med 12,5 mnkr mellan åren 2016 och 2017. Kostnadsökningen för personalkostnader beror främst på ökat antal anställningar och lönerrevisionen för 2017. Pensionskostnaderna inklusive särskild löneskatt har minskat med 5,7 mnkr. Personalkostnaderna för kommunen och de kommunala bolagen uppgick 2017 till 443,8 mnkr. Detta var en ökning ifrån året innan med 13,8 mnkr.

Personalkostnader (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	2016	2017	2016	2017
Löner och arvoden	277,4	291,9	-	-
Arbetsgivaravgifter	86,6	90,4	-	-
Pensioner inkl löneskatt	33,4	27,7	-	-
Totalt	397,5	410,0	429,9	443,8
varav sjuklönekostnader	4,4	4,4	4,6	4,6

Tabell 28 Personalkostnaderna för kommunen och koncernen åren 2016-2017. För koncernen redovisas endast totalen.

Mål

Herrljunga kommun har antagit sex stycken visionsmål med underliggande prioriterade mål. Nedanstående tabeller redovisar respektive prioriterat mål med kommentar från förvaltningarna. En mer detaljerad läsning kring måluppfyllelsen går att ta del i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Följande symboler används för att visa om målet är uppfyllt:

Målet är uppfyllt Målet är delvis uppfyllt Målet är inte uppfyllt

Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
KS	1:1 Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka		Under 2017 har det färdigställt 5 nya bostäder.
KS	1:2 Andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka		En marginell ökning på 2,3 procent, motsvarande 38 kommuninvånare inom åldersintervallet.
BN	1:1 Alla barn och elever ska känna sig trygga och kunna utvecklas så att de kan förverkliga sina drömmar med tro på sig själva.		Indikatorer gällande trygghet, meningsfullhet sommarboken, boklån och deltagande vid musikskolan har förbättrats jämfört med bokslutet 2016. Endast indikatorer som har ett mått om 100 procent är ej uppnådda, liksom måttet om musikskolan där målvärdet var satt ännu högre.
SN	1:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet.		De indikatorer som är kopplade till målet visar på god måluppfyllelse. Medarbetarenkätens utfall är bättre än det mål som sattes upp, avvikelser enligt SoL och LSS minskar mer än målet. Utfallet från öppna jämförelser uppnår inte helt målsättningen i utvalda delar men är ändå positivt även om inte målet uppfyllts.
TN	1:1 Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka		Försäljningen har minskat något, men efterfrågan visar sig i flera tomtreservationer.
TN	1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv.		Antalet aktivitetstillfällen har minskat då färre föreningar valt att söka för i år.
BMN	1:1 Serviceföretag ska vara säkra ur hälsoskyddssynpunkt		Alla inspektioner inom livsmedel och hälsoskydd har utförts enligt plan.
BMN	1:2 Herrljunga kommun ska ha en väl fungerande räddningstjänst		2017 har räddningstjänsten klivit framåt i sin utveckling.

Tabell 29 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun där det är gott att leva och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
KS	2:1 Tätorter och byar planeras och byggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt		Mätning ej genomförd
KS	2:2 Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas		Mätning ej genomförd
BN	2:1 All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar.		Alla Indikatorer ligger nära de fastställda målvärdena och förvaltningen har haft en positiv trend. 100 procent av lärarna uppger att de använder lärplattform i sitt arbete.
SN	2:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet.		Utfallet från medarbetarenkäten visar att fler tycker arbetet känns meningsfullt jämfört med förra mätningen.
TN	2:1 Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv		Energiförbrukningen i kommunens byggnader är nära att nå målet. Årets utfall är bättre än förra årets.
TN	2:2 Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka		Hållbara livsmedelsinköp har fortsatt ökat.
BMN	2:1 Antal bostäder inom 1 km från Herrljunga tågstation ska öka		10 st nya lägenheter har fått startbesked och 4 enbostadshus har färdigställts. Lägenheterna på Styrbjörn är inflyttningsklara våren 2018.
BMN	2:2 Gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden		En stor mängd enskilda avloppsanläggningar som tidigare varit bristfälliga har åtgärdats under 2017.

Tabell 30 Kommunens prioriterade mål för att vara en långsiktigt hållbar kommun och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
KS	3:1 Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare.		Integrationsarbetet sker ute i verksamheterna socialförvaltningen arbetar med att skapa kontaktytor för målgruppen. Bildningsförvaltningen mäter man uppföljning mot målet med SFI för målgruppen.
KS	3:2 Andel medborgare som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka		Mätning ej genomförd
BN	3:1 Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare		Målet för SFI är nästan uppnått. Den genomsnittliga genomströmningen är hög och endast 2,5 vecka från målen om 35 veckor.
BN	3:2 Alla barn och elever ska utveckla förmågan att arbeta i demokratiska arbetsformer.		Resultatet för en indikator har minskat jämfört med 2016, pga ny enkätstruktur är det svårt att härleda till en faktisk skillnad. Nöjdheten kring arbetet med normer och värden är anmärkningsvärt hög.
BN	3:3 Förskola och skola som präglas av god tillgång och hög kvalitet.		Förvaltningen når de bemannings mål som är satta. Antalet besökare vid fritidsgården har ökat kraftigt. Målet om antalet sökande till Kunskapskällan från andra kommuner uppnås också.
SN	3:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet.		Förvaltningen har inte lyckats helt med att få bättre rutiner när nya medarbetare börjar, öppna jämförelser mätning av bra bemötande ligger på nästan samma nivå som år 2016.
SN	3:2 Förbättra integrationen av nyanlända med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare		Socialt stöd har under 2017 arbetat med att skapa kontaktytor för målgruppen nyanlända via praktikplatser, inbjudan till samverkan och dialog.
TN	3:1 Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga		Antalet marknadsstånd på marknaden nådde inte upp till årets mål.
TN	3:2 Förvaltningens anställda ska vara goda ambassadörer för förvaltningen och kommunen		Enkätundersökningen visar att verksamheterna är nöjda med bemötandet men samtidigt når vi inte riktigt upp till helårsmålet.
TN	3:3 Förbättra integrationen av nyanlända med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare		Åtgärder har genomförts, men målet är svårt att mäta.
BMN	3:1 Antalet bostäder i kommunen ska öka		Antalet har ökat under 2017 men ökningen är mindre än målsättningen.

BMN 3:2 Antalet attraktiva bostadsområden i kommunen ska öka

Detaljplan för Aspen 8 o 9 är antagen.

Tabell 31 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med VI-känsla och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
KS	4:1 Samarbetet gymnasieskola - näringsliv ska stärkas		Skolans attityd till företagande ligger i Herrljunga på plats 2 av 290 kommuner i svenskt näringslivsranking. Man bibehåller samma placering som 2016.
KS	4:2 Företagsklimatet ska förbättras		Herrljunga försämrar sin placering med 13 platser och placerar sig på plats 27.
BN	4:1 Barn och elever ska stimuleras redan i tidiga år för att utveckla ett entreprenöriellt lärande.		Hårdare nationella regler för praktik försvårar en önskvärd förbättring. Nöjdheten gällande kreativitet är hög.
BN	4:2 Invånare i kommunen ska ha ett minskat beroende av försörjningsstöd.		Andelen invånare vid vuxenutbildningen är under målvärdet, liksom andelen behöriga till yrkesprogrammen. Andelen som genomfört en gymnasieutbildning inom 4 år ökar.
SN	4:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet.		Målindikator att få ut personer i praktik har lyckats, totalt har 45 personer fått någon slags anställning; månadsanställning, timvik, visstid, praktik, 2 st har gått vidare i studier
TN	4:1 Köp av industrimark ska underlättas		Försäljning av industrimark har nått årets mål. Ytterligare intressenter finns.
TN	4:2 Industrimark ska marknadsföras		Åtgärder planeras tillsammans med Fokus Herrljunga under slutet av 2017 och 2018.
BMN	4:1 Underlätta för företag att följa miljöbalken		72 procent av den planerade tillsynen av miljöfarliga verksamheter har genomförts
BMN	4:2 Underlätta för företag att använda förnybar energi och att använda energi effektivare		Energibidraget har minskat sedan 2016. Energirådgivning har skett med 13 procent av en 50 procent tjänst.

Tabell 32 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 procent av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag.		Resultatet uppgår till 4,5 procent. Målet är uppnått.
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.		Investeringarna uppgår över en rullande femårsperiod till 108,7 procent. Målet är uppnått.
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 procent.		Soliditeten för Herrljunga kommun uppgår till 71,6 procent. Målet är uppnått.

Tabell 33 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med välskött kommunal ekonomi och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Bokslut 2017	Kommentar
6:1 Sjukfrånvaron ska minska		Sjukfrånvaron har minskat med 0,3 procentenheter mot förgående års period. Sjukfrånvaron uppgår 2017 till 6,1 procent.
6:2 Andelen heltidsanställda ska öka		Andelen heltidsanställda uppgår till 63 procent därmed ingen förändring mot förgående år.

Tabell 34 Kommunens prioriterade mål för att uppnå fastställt personalpolitiskt program och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Miljöredovisning

Inom kommunens Vision Växtkraft 10 000 ingår ett mål som det övergripande miljöarbetet utgår från: *Att Herrljunga år 2020 är en kommun som tagit flera steg närmare en långsiktig hållbar kommun.*

De lokala miljömålen är också viktiga som utgångspunkt för miljöarbetet. Målen antogs under 2014 och syftar till att lyfta miljöfrågorna till en strategisk nivå där de ska komma in i tidiga skeden av planering och utgöra ramar som stöd för beslutsfattande. Att omsätta miljömålen i praktisk handling är ett gemensamt uppdrag med många aktörer: kommuner, myndigheter, näringsliv och enskilda individer.

Solceller på äldreboendets tak

Kommunfullmäktige beslutade under 2017 att investera i en solcellsanläggning på Hagens äldreboende. Projektet genomfördes under 2017 i samarbete med det kommunala bolaget Herrljunga Elektriska AB. Solceller är uppsatta på tre tak och består av 650 solcellspaneler. Den kalkylerade effekten är 165 000 kWh/år, vilket motsvarar 37 procent av äldreboendets totala elförbrukning. Anläggningen är den största solcellsanläggningen som finns i Sjuhärad.

Bild 4 Solceller på Hagens äldreboende.

Diplom för åtgärdsarbete med bristfälliga enskilda avlopp

I Sverige finns närmare 950 000 bostäder som inte är anslutna till en kommunal avloppsledning och inom Herrljunga kommun finns ungefär 2 600 sådana avlopp. Dessa hushåll släpper i regel ut sitt avloppsvatten lokalt. Kommunerna har ansvar för att kontrollera att tillräcklig rening sker innan utsläpp.

I samband med den nationella konferensen Vatten Avlopp Kretslopp som hölls i Norrköping 2017 delade VA-fabrikanternas råd ut ett diplom till de två kommuner i Sverige som håller högst tempo när det gäller att driva igenom krav på åtgärder för bristfälliga enskilda avloppsanläggningar. Herrljunga var en av dessa kommuner.

Bild 5 Herrljunga kommuns diplom för att snabbt åtgärda bristfälliga enskilda avloppsanläggningar.

Diplomet delades ut med en tillhörande motivering:

Med en årlig åtgärdstakt på 7,88 procent är Herrljunga kommun bland de mest framstående i Sverige, och dessutom långt över riksgenomsnittet, när det gäller att byta ut eller åtgärda bristfälliga och miljöfarliga små avlopp. Det är mycket glädjande att det finns kommuner som väljer att ligga i framkant i det mycket viktiga arbetet för en bättre miljö. Det vi ser i Herrljunga kommun är en del av resultatet av sju års intensivt samarbete mellan kommuner, länsstyrelser och den samlade VA- och VVS-branschen.

Ny översiktsplan med hållbarhet i fokus

Under hösten 2017 antogs en ny översiktsplan för Herrljunga kommun. Syftet med översiktsplanen är ge en samordnad och långsiktig planering av den fysiska miljön. Begreppet *Hållbar utveckling* är centralt i översiktsplanen. Ett utdrag ur översiktsplanen lyder:

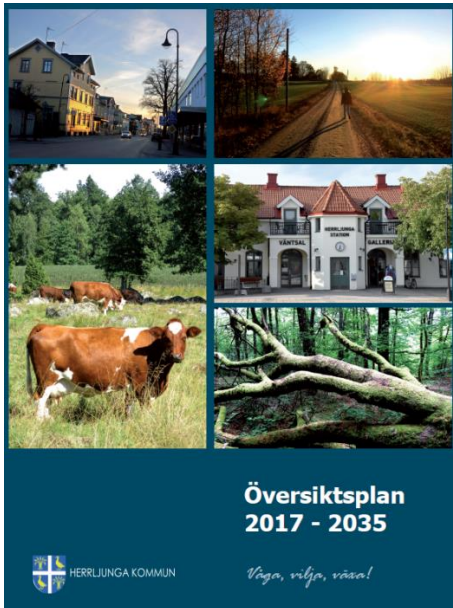

Bild 6 Framsidan av den nya översiktsplanen för åren 2017-2035.

För att det ska vara möjligt att nå en hållbar utveckling krävs en robust struktur och en långsiktig planering som tar hänsyn till sociala, miljömässiga och ekonomiska faktorer.

Kommunen tolkar begreppet hållbar utveckling som:

- ett samspel mellan tre dimensioner; den sociala, den ekologiska och den ekonomiska,
- att de tre dimensionerna ska vägas samman,
- att det långsiktiga perspektivet med nästkommande generationer i åtanke ska vara i fokus.

Minskade utsläpp av växthusgaser från fordon och livsmedel

I samband med upphandlingen av skolskjutsar ställde kommunen miljökrav när det gäller drivmedel. Det resulterade i att alla skolbussar från och med 2017 körs på 100 procent fossilfri HWO-diesel.

Kostenheten har under 2017 arbetat enligt SMART- konceptet där en del av arbetet handlar om att minska andelen kött i skolmåltiderna. En dag i veckan får eleverna vegetarisk mat. Kostenheten har dessutom tecknat avtal med lokala producenter för att minska transporter av livsmedel, t.ex. sker leverans av grytbitar och köttfärs från Duvereds kött i Öra.

Folkhälsoredovisning

Skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen så lyder det övergripande nationella folkhälsomålet.

Begreppet folkhälsa är svårt att ta till sig och när vi pratar om jämlik och ojämlik hälsa är det nödvändigt att tydligare precisera vad det är vi menar med just begreppet hälsa.

Herrljunga kommun utgår från ett helomfattande perspektiv på hälsan, som inte bara handlar om att hålla sjukdomar borta utan också om möjligheterna att leva ett långt, friskt, rikt och jämlikt liv.

Därmed kan vi också uttrycka ojämlikhet i hälsa på en mängd olika sätt. Den nationella kommissionen definierar ojämlikhet i hälsa som ”systematiska skillnader i livsvillkor och hälsa mellan samhällsgrupper med olika position”. Begreppet social position är en samlad bedömning av en mängd olika livsvillkor. Ju högre social position en person har, desto bättre hälsa – och vice versa. Oftast mäter man social position genom faktorer som inkomst och utbildningsnivå. Men hälsoeffekten av förbättrad social position avtar ju högre position du får, eller har.

Syftet med insatser för jämlik hälsa är att minska betydelsen av den sociala positionen – att alla ska ha rätt till en god hälsa och möjligheter att göra hälsosamma livsval oavsett exempelvis inkomst eller utbildning.

Nedan ett axplock av senaste folkhälsostatistik från olika befolkningsunderlag:

	Herrljunga kommun		Länet		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ohälsotal ¹ 20-64 år (2015) antal dagar per person och år	53	32	39	26	36	24
Arbetslösheten 20-64 år ² (2015)	2,6 %	2,6 %	3,5 %	4,2 %	3,8 %	4,8 %
Utbildningsnivå ³ (2016)	21 %	9 %	31 %	20 %	31 %	25 %

Tabell 35 Folkhälsostatistik från olika befolkningsunderlag. Statistik för Herrljunga kommun, länet och riket.

Hälsa på lika villkor⁴ 2015 jmf med kommuner och statsdelar i Västra Götaland

Narkotikaerfarenhet; Andel personer, 16-84 år, lågt resultat.

Riskabla alkoholvanor; Andel personer, 16-84 år, resultatet någonstans mitt i mellan.

Folkhälsomyndigheten; kommunal basfakta 2015⁵

Familjer med låga inkomster 2014. Kommunens siffror ligger högre än länet och riket.

¹ Försäkringskassan. Folkhälsomyndigheten, Folkhälsodata. Antal dagar per person och år. Ohälsotalet beräknas genom att summan av dagar med sjukpenning inkl. arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt dagar med aktivitets- och sjukersättning divideras med befolkningen 16-64 år.

² Arbetsförmedlingen. Folkhälsomyndigheten, Folkhälsodata. Avser årsmedeltal.

³ SCB. Eftergymnasial utbildning 20-64 år andel av befolkningen.

⁴ Hälsa på lika villkor. Folkhälsomyndigheten

⁵ Faktablad. Folkhälsomyndigheten

Hög/låginkomsttagare 2014, procentuell andel. Kommunen ligger mycket lägre än länet och riket gällande höginkomsttagare. Gällande låginkomsttagare ligger kommunen något lägre än länet och riket. Som i övriga landet så är det kvinnorna som har lägst inkomst.

Drogvaneundersökning 2017 år 7 – 96,

kommunjämförelser mellan Alingsås, Bollnäs, Grästorp, Herrljunga, Ockelbo, Strömstad, Styrso, Timrå, Vansbro, Vara, Vårgårda, Ånge

- Många av eleverna mår mycket bra i skolan. Frågan om skoltrivsel ligger Herrljunga kommuns pojkar näst bäst av kommunerna.
- Få pojkar skolkar
- Många känner sig trygga på skolan.
- Låg alkoholkonsumtion, framför allt pojkar.
- Inga pojkar tycker att pappa dricker för mycket.
- 95 procent av Herrljunga kommuns elever har inte snusat
- Få som har rökare i sin omgivning, men flest mammor röker i Herrljunga kommun
- Minst andel som använt e-cigarett, framför allt pojkar.
- I Herrljunga kommun är de flest elever som instämmer med cannabisrestriktiviteten.

---

⁶ Drogvaneundersökning Håkan Fransson

Ekonomisk översikt och analys

Här lämnas en kortfattad ekonomisk analys vilken utgår från fyra ekonomiska perspektiv enligt bilden nedan.

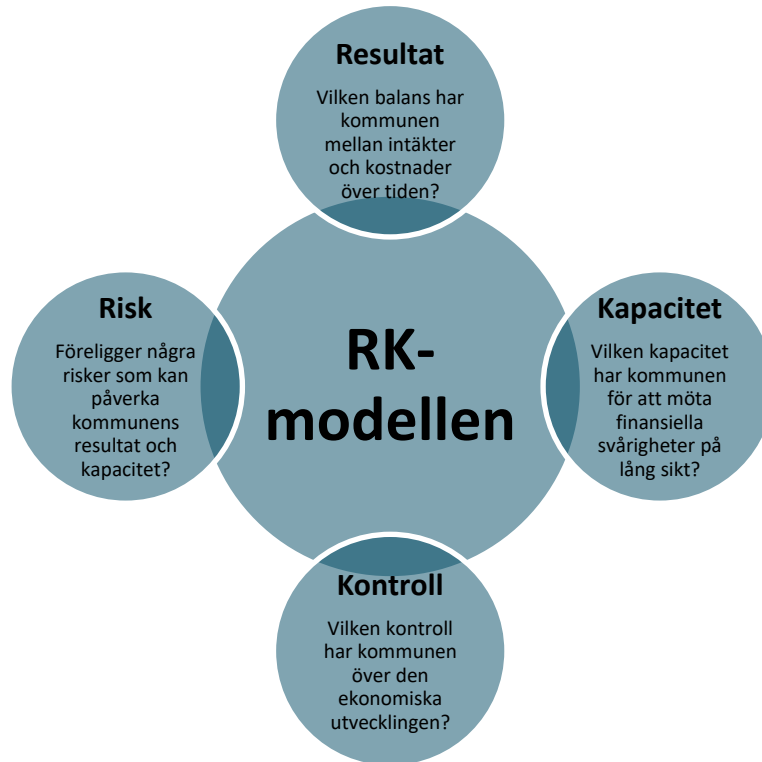

Bild 7 RK-modellens olika delar: resultat, risk, kapacitet och kontroll.

Sammanfattning

RK-modellens olika delar visar i analysen att de finansiella målen för Herrljunga kommuns utfall för 2017 befinner sig över och i linje med uppställda målvärden. Resultatet för Herrljunga kommun har under de senare åren utvecklats och befunnit sig på en mycket god nivå i förhållande till budget och målvärden. För 2017 har kommunen genererat ett historiskt sett högt resultat, 23,6 mnkr mot budgeterat 11,4 mnkr. Det kan framför allt förklaras med tre delar; 1) att nämnderna har haft en god budgetföljsamhet och levererat överskott 2) att utfallet av avskrivningarna blivit lägre än budgeterat 3) att utfallet visar en god utveckling av skatteintäkter och generella statsbidrag mot budget.

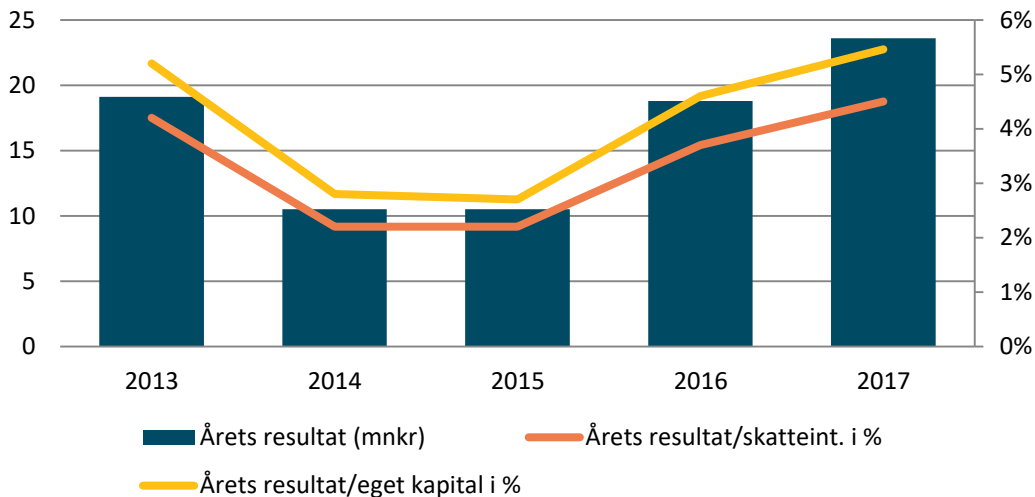
Herrljunga kommun har under 2017 noterat den största nettoinvesteringen under den senaste tioårsperioden, 46,5 mnkr i förhållande till budgeterat 88,3 mnkr. Målet om självfinansiering har inte uppnåtts för det enskilda året, men har under en femårsperiod kunnat uppnås. Kommande behov av nyinvesteringar kommer att bidra till att självfinansieringsgraden kommer att sjunka framöver, vilket kommer att påverka de likvida medlen negativt. Riskfaktorer att beakta i framtiden är eventuella behov av tillskott likvida medel samt en större driftpåverkan i och med högre kapitalkostnader.

Resultat

Finansiellt mål: *Resultatet skall under en treårsperiod uppgå till minst 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.*

Årets resultat

Tabell 36 Kommunens resultat i mnkr, av det egna kapitalet och av skatteintäkterna för de senaste fem åren, 2013-2017.

Resultatet för 2017 uppgår till 23,6 mnkr jämfört med budgeterat 11,4 mnkr. Jämfört med föregående år är årets resultat en förbättring med 4,8 mnkr.

I förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag uppgår årets resultat till 4,5 procent, vilket innebär att målsättningen om minst 2 procent har infriats. En orsak till det goda resultatet är att nämnderna totalt sett klarat av att hålla verksamheterna inom tilldelad budget. Annan faktor som bidragit till resultatet är återigen en stor intäkt på 0,8 mnkr för mottagna massor på Tumberg. Kommunen har också mottagit intäkter för försäljning av exploateringsfastigheter med en realisationsvinst på 0,8 mnkr och försäljning av mark på 0,3 mnkr.

Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 3,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket överstiger kommunens finansiella resultatmål. Under en längre period, fem år redovisar kommunen sammantaget resultat på 3,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

För 2017 uppvisar nämnderna tillsammans med politisk verksamhet en positiv avvikelse på 6,4 (14,9) mnkr. Samtliga nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget.

Årets kostnader för pensioner inklusive särskild löneskatt har under året uppgått till 27,7 (33,4) mnkr, vilket jämfört med 2016 är en minskning med 5,9 mnkr. Årets avskrivningskostnader uppgår till 18,9 (19,7) mnkr. Minskningen beror delvis på ändrad redovisning gällande komponentavskrivning men också på de investeringsprojekt som inte färdigställts. Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till totalt 524,8 (504,4) mnkr vilket överstiger budgeten med 4,8 mnkr.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen skall kommuner verka för en god ekonomisk hushållning. En vedertagen tolkning av nämnda begrepp är att ett årsresultat bör uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Herrljunga kommun har beslutat att som ett finansiellt delmål årligen redovisa ett resultat som uppgår till minst 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Infrias detta mål ger det goda förutsättningar för egenfinansiering av investeringar samt finansiering av framtida pensionskostnader. Med ett utfall på 23,6 mnkr eller 4,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under år 2017 har målet för god ekonomisk hushållning infriats.

Balanskravet

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Balanskravet är definierat så att intäkterna ska överstiga kostnaderna, det vill säga resultatet skall vara positivt. Underskott som uppkommit under enskilt räkenskapsår skall återställas inom de närmaste tre följande åren. Vidare skall hänsyn tas till redovisade realisationsvinster/förluster. Sedan balanskravet infördes år 2000 har Herrljunga kommun redovisat positiva resultat alla år förutom för år 2008 och 2011. Tabellen nedan visar att balanskravet uppfylls även för 2017.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2017
Årets resultat	23,6
Samtliga realisationsvinster	-0,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	23,2
Medel till resultatutjämningsreserv	-12,0
Medel från resultatutjämningsreserv	-
Årets balanskravsresultat	11,2

Tabell 37 Balanskravsavstämning för året 2017.

Intäkter

Intäkterna består av skatteintäkter och generella statsbidrag men även av intäkter från verksamheterna och uppgår till totalt 670,4 (638,7) mnkr. Av intäkterna kommer 78 procent från skatteintäkter och generella statsbidrag. Resterande intäkter kommer från taxor och avgifter 2 procent, försäljningar av verksamheter 3 procent, driftbidrag; framför allt från Migrationsverket 12 procent, hyror och arrenden 1 procent och övrigt 4 procent.

Kostnader

För 2017 uppgick verksamheternas kostnader till 628,5 (601,2) mnkr. Av kommunens kostnader utgör ca 63 procent arbetskraftskostnader, vilket är en något lägre andel jämfört med 2016. Näst efter arbetskraftskostnader kommer entreprenad och köp av verksamhet som står för 15 procent av kostnaderna.

Värdet av personalens inestående semesterdagar uppgick vid årsskiftet till 13,8 mnkr vilket är en liten minskning med 0,1 mnkr jämfört med 2016.

Av verksamhetens kostnader stod vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet för 53 procent, vilket är något högre än föregående år. Den största verksamheten är den pedagogiska som förbrukar 28 procent av verksamheternas kostnader.

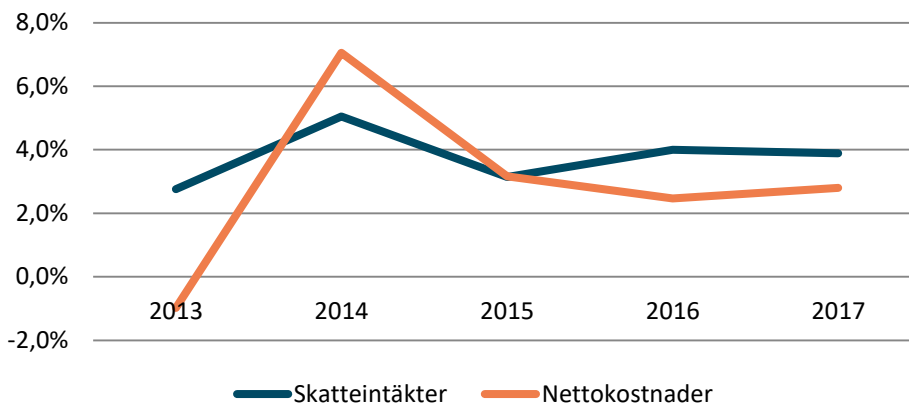
Avskrivningar

Årets avskrivningskostnad uppgår till 18,9 (19,7) mnkr. Avskrivningskostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag är 3,6 procent, vilket är något under den genomsnittliga andelen under en tioårsperiod. Med stora investeringsbehov kommer denna andel sannolikt att öka under kommande år vilket ger mindre utrymme till verksamhetens övriga behov.

Verksamhetens nettokostnad

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta är att analysera den årliga förändringen av skatteintäkter och generella statsbidrag i förhållande till verksamhetens nettokostnader. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Årlig förändring av skatteintäkter resp nettokostnad i %

Tabell 38 Förändring av skatteintäkter och nettokostnaden de senaste fem åren, 2013-2017.

Av diagrammet framgår en skaplig följsamhet mellan årlig förändring av skatteintäkter kontra verksamhetens nettokostnader. Efter 2014 har balansen varit mer positiv mellan verksamhetens kostnader och skatteintäkterna. Detta märks också på de årliga resultaten ökat som för dessa är bra nivåer.

För att stärka ekonomin under kommande år är det angeläget att ökningstakten av verksamhetens nettokostnader begränsades i förhållande till ökningstakten för skatteintäkterna och generella statsbidrag.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkternas utveckling	2013	2014	2015	2016	2017
mnkr	445,3	469,0	484,2	504,4	524,8
%	2,8	5,1	3,1	4,0	3,9

Tabell 39 Utvecklingen av skatteintäkter de senaste fem åren, 2013-2017.

Skatteintäkter och generella statsbidrag är kommunens dominerande inkomstkälla och svarade 2017 för 78 procent av kommunens intäkter. Den primärkommunala skattesatsen för Herrljunga kommun uppgår till 21,94 och sänktes senast 2015 med 0,22 kronor. Skattekraften i Herrljunga kommun uppgår i dagsläget till 90 procent av riksgenomsnittet. Detta är något högre än föregående år. Inkomstutjämnningen kompenserar stora delar av denna avvikelse.

Jämfört med föregående år ökade summan av skatteintäkter och statsbidrag med 20,4 mnkr eller med 3,9 procent. Skatteintäkterna och statsbidragen uppgår för 2017 till 524,8 mnkr. Av totala skatteintäkter och statsbidrag uppgår skatteintäkter från Herrljunga kommuns eget skatteunderlag till 409,9 mnkr (78,1 procent). Resterande 114,9 mnkr eller 21,9 procent är summan av inkomst- och kostnadsutjämnning samt LSS-kostnader. I denna summa ingår också följande:

- Statsbidrag avseende flyktingmottagande ("Välfärds miljarderna"): 4,3 mnkr.
- Bidrag ifrån Boverket ("Byggbonusen"): 1,1 mnkr.
- Tillfälligt bidrag från regeringen avseende ensamkommande barn som fyller 18 år: 0,6 mnkr.

Under den senaste 5-års period har skatteintäkternas årliga förändringar varierat kraftigt vilket hänger samman med årliga förändringar i konjunktoren. När konjunktoren mattas av dämpas även skatteintäkternas ökningstakt.

Finansnetto

Årets finansiella kostnader uppgår till 0,5 (0,2) mnkr. En tredjedel består av bankkostnader och resterande av räntekostnader av olika slag. Kommunens finansiella intäkter redovisas till 1,1 mnkr och består av utdelningar från Kommuninvest (0,6 mnkr), borgensavgift från koncernföretag (0,4 mnkr) samt övrigt såsom utdelning på aktier/andelar, ränteintäkter från kundfordringar (0,1 mnkr). Finansnettot blev 0,6 mnkr vilket är 0,4 mnkr lägre än budgeten. Kommunen har under året inte haft några externa lån.

Pensionskostnader

Pensionskostnader (mnkr)	2016	2017
Pensionsavgift individuell del	11,8	13,9
Pensionsförsäkring FÅP	4,7	-0,2
Pensionsförsäkring övrigt	0,5	0,3
Löpande pensionsutbetalningar	8,7	8,7
Förändring pensionsavsättning	1,0	-0,5
Särskild löneskatt	6,5	5,3
Förvaltningsavgifter	0,2	0,2
Totalt	33,4	27,7

Tabell 40 Kommunens pensionskostnader för åren 2016-2017.

Sedan 1998 finns kostnaderna för medarbetarnas tjänstepensioner i redovisningen och den under året upparbetade kostnaden betalas som en årlig pensionsavgift, för 2017 är detta belopp 13,9 mnkr exklusive löneskatt.

Medarbetare över en viss lönenivå är även berättigade till en förmånsbestämd ålderspension. Enligt beslut i kommunstyrelsen är denna pension finansierad genom försäkring. Detta sker antingen genom att medarbetare erbjudas att välja en alternativ pensionslösning eller genom kollektiv försäkring av denna utfästelse. Försäkringskostnaden för 2017 är -0,2 (4,7) mnkr exklusive löneskatt. Detta beror på att för höga premier har betalats in tidigare år så att ett stort retroaktivt belopp återbetalades 2017.

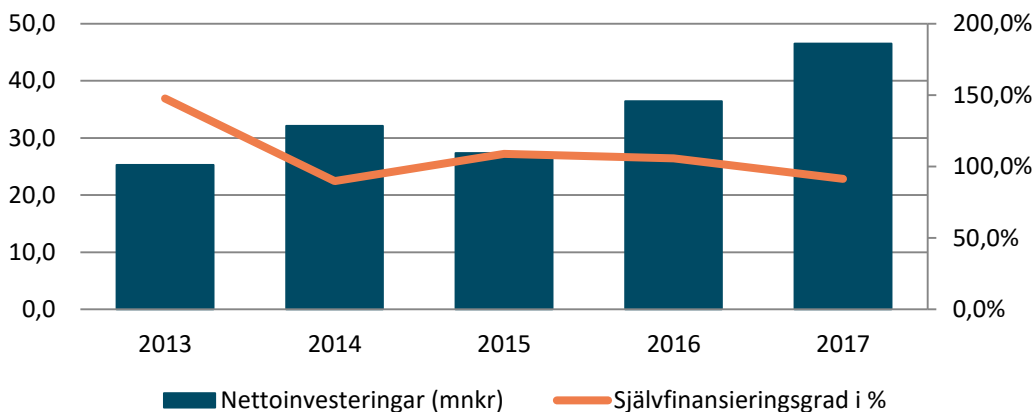
Under året uppgår kostnaderna för nu löpande utbetalade pensioner, t.ex. ålderspension, efterlevandepension m.m. till 8,7 mnkr exklusive löneskatt, vilket motsvarar siffran för 2016. Summan 2017 för pensionskostnader uppgår till 27,7 mnkr.

Överskottsmedel för försäkring hos KPA uppgår till 2,3 mnkr.

Investerings- och exploateringsverksamhet

Finansiellt mål: *Investeringar skall självfinansieras under en femårsperiod.*

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

Tabell 41 Nettoinvesteringar och självfinansieringsgraden de senaste fem åren, 2013-2017.

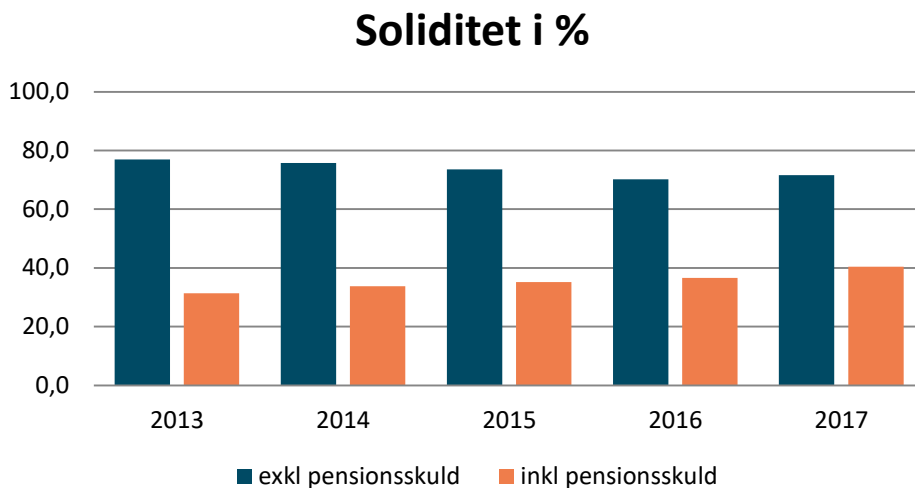
Årets nettoinvesteringar uppgår till 46,5 (36,4) mnkr vilket understeg budgeten med 41,8 mnkr. Investeringsutgifter har egenfinansierats till 91,4 (105,7) procent.

De större investeringsutgifterna under 2017 har bestått av ombyggnad av Hagen, tillbyggnad av Molla skola samt Södra Horsby. Under perioden (2013 – 2017) har investeringsutgiften uppgått till 167,8 mnkr. Under samma period har kommunens resultat genererat egna medel som uppgått till 176,9 mnkr. Självfinansieringsgraden har uppgått till 105,5 procent vilket innebär att det långsiktiga målet om full självfinansiering har infriats. Detta beror på måttliga investeringsnivåer samt årligt starka resultat under de senaste åren.

Kapacitet

Soliditet

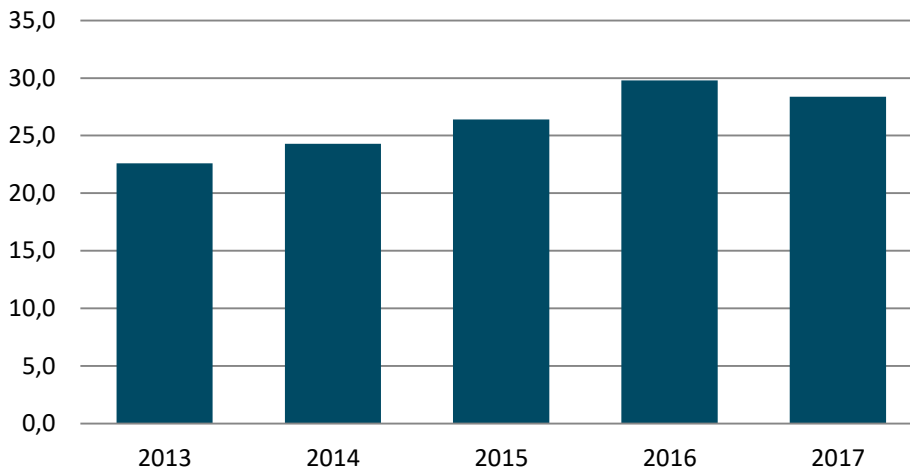
Finansiellt mål: *Soliditeten skall inte understiga 70 procent.*

Tabell 42 Soliditeten exkl och inkl pensionsskulden de senaste fem åren, 2013-2017.

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella stryka. Den visar hur mycket av tillgångarna som har finansierats med egna medel. Soliditeten har under senaste fem åren varierat mellan 70 och 77 procent, vilket är en hög nivå. Under 2017 ökade tillgångarnas värde med 21,5 mnkr, det egna kapitalet ökade med 23,6 mnkr. Detta resulterade i en ökning av soliditeten. 2017 års soliditet uppgår till 71,6 (70,2) procent, en ökning med 1,4 procentenheter. Det finansiella målet är infriat.

Om den delen av pensionsskulden som idag är noterad som en ansvarsförbindelse 188,6 (196,2) mnkr medtogs i balansräkningen, skulle soliditeten för 2017 sjunka från 71,6 procent till 40,4 (36,6) procent.

Skuldsättningsgrad**Skuldsättningsgrad i %**

Tabell 43 Skuldsättningsgraden de senaste fem åren, 2013-2017.

Den andra sidan av soliditeten är skuldsättningsgraden som beskriver hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. Skuldsättningsgraden har under året minskat något, från 29,8 till 28,4 procent. De långfristiga skulderna är för de investeringsbidrag som mottagit 2017.

Kontroll**Budgetföljsamhet**

En grundläggande förutsättning för att uppnå en god ekonomi och tillfredsställande kontroll över verksamheten är att nämnderna klarar av att bedriva sin verksamhet inom tilldelade kommunbidrag. Tabellen nedan beskriver budgetavvikelsen dels för kommunen som helhet i form av resultat efter finansnetto i förhållande till budget och också nämndernas utfall i förhållande till kommunbidraget.

Budgetföljsamhet (mnkr)	2013	2014	2015	2016	2017
Budgetavvikelse årets resultat	8	1	-2	8	12
Budgetavvikelse nämnder	-2	4	7	15	6

Tabell 44 Budgetföljsamheten för nämnderna och kommunen som helhet de senaste fem åren, 2013-2017.

För 2017 har budgetföljsamheten varit god. Kommunens resultat avviker positivt med 12 mnkr från budgeten. En bidragande orsak till det förbättrade resultatet beror på nämndernas resultat som avviker på ett positivt sätt från budgeten med 6 mnkr. Inom nämnderna förekommer det en variation, men samtliga nämnder redovisar överskott. Sett under senaste femårs period har kommunens avvikelser förbättrats påtagligt, från stora negativa budgetavvikelser till positiv god budgetföljsamhet. Samma utveckling kan vi se för nämnderna. Tidigare år har de årliga avvikelserna varit negativ och stora. Från 2014 har nämnderna klarat av att hålla sina budgetar men också levererat in ett visst överskott. Månatliga ekonomiska uppföljningar och analyser har bidragit till nämndernas goda budgetföljsamhet. Mer information om nämndernas ekonomier finns under verksamhetsberättelserna.

Risk

Likviditet

Likviditeten speglar kommunens kortfristiga betalningsberedskap. De löpande utgifterna måste kunna betalas med antingen de månatliga skatteinbetalningarna, avgifter och ersättningar eller andra omsättningsbara tillgångar.

Kassalikviditeten som mäter förhållandet mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder uppgår i bokslutet 2017 till 104,8 procent, vilket är en minskning från 2016 med två procentenheter. Kommunen har genom goda resultat de senaste åren kunnat stärka den egna kassalikviditeten vilket är tillfredställande.

Extern upplåning

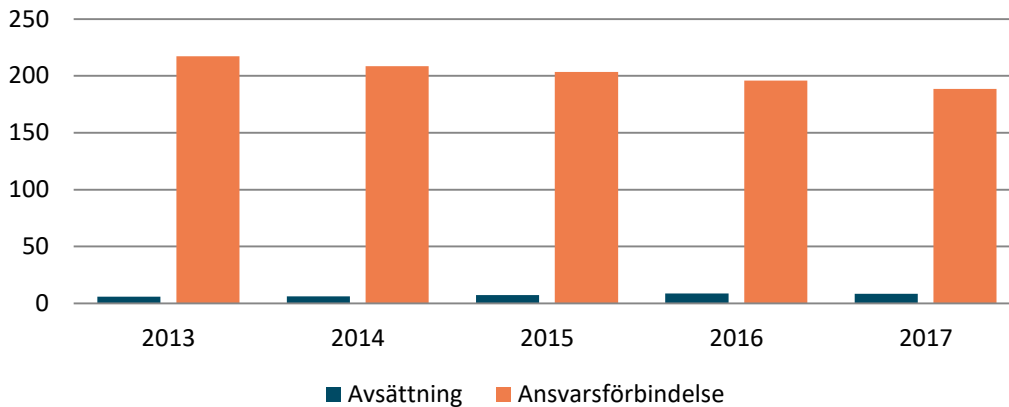
Under de senaste femårsperioden har kommunen inte haft behov av extern upplåning, låneskulden har med andra ord varit 0.

Borgensåtagande

En post som redovisas inom linjen är kommunens borgensåtaganden. Borgensåtaganden är förknippade med risk och därför är det viktigt att analys görs vid varje enskild förfrågan om borgensförbindelse. Stora borgensåtagande kan innebära en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån eller att aktieägartillskott till bolag måste lämnas för att bolaget skall överleva finansiellt. När borgensåtagande ska beaktas är det dock lika viktigt att analysera innehållet i åtagandet som storleken.

Den största risken uppstår i de borgensåtaganden som inte har några väsentliga tillgångar att realisera vid betalningssvårigheter, vanligtvis föreningar. Detta har Herrljunga kommun beskrivit i en upprättad policy för borgensförbindelser. Herrljunga kommuns borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet 2017 till 406,7 mnkr vilket var en ökning med 41,2 mnkr mot 2016. Av den totala andelen borgensåtaganden består borgensåtaganden till föreningar av 3,2 mnkr vilket motsvarar 0,8 procent. Borgensåtagandena till föreningarna är korta, beloppen är begränsade och därför anses inte dessa utgöra någon väsentlig risk. Herrljungas kommunkoncern består av de kommunala aktiebolagen samt av en stiftelse. Mottagare av ökningen av borgensåtaganden var framförallt Stiftelsen Herrljunga Industrierlokaler med 20 mnkr och Herrljunga bostäder med 21,7 mnkr. De totala tillgångarna för de kommunala bolagen motsvarar 53 procent av kommunkoncernens totala tillgångar, vilket talar för att risken för kommunen genom borgensåtagandet till bolagen och stiftelsen är begränsat. Under året har inga borgensförbindelser behövt infrias.

Pensionsåtagande**Pensionsåtaganden inkl särskild löneskatt
(mnkr)**

Tabell 45 Pensionsåtaganden som avsättning och ansvarsförbindelse de senaste fem åren, 2013-2017.

Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som en post inom linjen i balansräkningen som ansvarsförbindelse. Denna skuld är en beräkning av anställdas intjänade pensionsförmåner enligt de pensionsbestämmelser som gällde t.o.m 1997-12-31. För år 2017 uppgår denna förpliktelse till 189 (196) mnkr inklusive särskild löneskatt, en minskning från 2016 med 7,4 mnkr. Uppgifterna blir alltmer exakta för varje år då omfattningen av färdigberäknade pensionsförmåner (aktualiseringsgraden) ökar, för närvarande är 97 procent färdigberäknade.

Annan pensionsförpliktelse utgörs av särskilda pensioner, ÖK-SAP samt avsättning exkl. ÖK-SAP och är i bokföringen redovisad som avsättning. För 2017 uppgår det avsatta beloppet till 8,3 (8,7) mnkr.

Sammanställd redovisning

Delar av den kommunala verksamheten bedrivs i bolagsform. Kommunen äger ett Holdingbolag Nossan Förvaltningsaktiebolag som i sin tur är moderbolag till Herrljungabostäder AB, Koncernen Herrljunga Elektriska AB och Herrljunga Hotellfastighetsbolag. Därutöver finns Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler direktägt av Herrljunga kommun (se Kommunens koncern för mer information kring bolagen).

Årets resultat för Herrljunga koncernen uppgår till 21,5 (30,0) mnkr. Av kommunkoncernens totala tillgångar redovisas 53 procent i bolagen.

God ekonomisk hushållning

Alla kommuner behöver ha en god ekonomisk hushållning för att kommuninvånarna ska erhålla rätt service utan att belastas med hög skatt.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Lagstiftaren har i verksamhetsperspektivet tagit fasta på kommunernas förmåga att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Kommunen har därför valt en modell och struktur som bygger på att budgeten skall beskriva den verksamheten som bedrivs så att det löpande går att utvärdera att verksamheten bedrivs på bästa sätt med god ekonomisk hushållning. Allt för att kommuninvånarna ska få mesta möjliga nytta för den skatt som betalas.

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Lagstiftarens allmänna utgångspunkt är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som de konsumerar. Detta innebär att ingen generation skall behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det som anges som en norm är att överskottet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även för nästkommande generation, utan att den skall behöva uttaxeras en högre skatt.

Finansiella mål

För att efterleva lagstiftningens intention om "god ekonomisk hushållning" men även målsättningen att varje generation själv ska bära sina kostnader har kommunen formulerat finansiella mål. Målen består av tre delar, ett resultatmål, ett soliditetsmål och ett finansieringsmål för investeringar (se Ekonomisk översikt och analys för mer detaljer).

Resultat

"Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av kommunens intäkter för att garantera kommande generationer samma standard på tillgångarna som nuvarande generation har."

Resultatet för 2017 uppgår till 4,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För den senaste treårsperioden är det samlade resultatet 3,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet är därmed uppfyllt.

Soliditet

"För att undvika ett förslösande av kapital, eller skjutande av skuld på framtiden, ska soliditeten överstiga 70 procent."

För 2017 redovisas soliditeten till 71,6 procent. Vilket innebär att målet är uppfyllt.

Investeringar

"Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat."

Under den senaste femårsperioden har investeringsutgifterna uppgått till 167,7 mnkr. Under samma period har kommun genererat egna medel motsvarande 176,9 mnkr och därmed är målet om självfinansiering för den senaste femårsperioden uppfyllt.

Balanskrav och resultatutjämningsreserv (RUR)

I Kommunallagen regleras att om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Om synnerliga skäl finns kan fullmäktige besluta att reglering ej ska ske.

Kommunallagen ger möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en Resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun beslutade i november 2013 att tillämpa principerna för resultatutjämningsreserv samt att avsättning kan göras för den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. I bokslutet 2013 gjordes en avsättning till RUR med 6,0 mnkr. Vid bokslutet 2017 gjordes en avsättning med 12,0 mnkr till RUR.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2017
Balanskravsunderskott från tidigare år	-
Årets resultat	23,6
Samtliga realisationsvinster	-0,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	23,2
Medel till resultatutjämningsreserv	-12,0
Medel från resultatutjämningsreserv	-
Årets balanskravsresultat	11,2

Tabell 46 Balanskravsavstämning för året 2017.

Resultaträkning

mnkr	Not	Kommunen			Koncernen	
		Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	1	134,4	145,6	130,5	262,5	275,3
Verksamhetens kostnader	2	-601,2	-628,5	-616,4	-692,7	-720,1
Avskrivningar		-19,7	-18,9	-22,9	-39,4	-58,5
Verksamhetens nettokostnader		-486,5	-501,8	-508,9	-469,7	-503,3
Skatteintäkter	3	388,9	409,9	405,0	388,9	409,9
Gen statsbidrag och utjämn	3	115,5	114,9	115,0	115,5	114,9
Finansiella intäkter	4	1,1	1,1	0,9	1,1	0,9
Finansiella kostnader	5	-0,2	-0,5	-0,6	-2,8	-2,1
Resultat före extraordinära poster		18,8	23,6	11,4	33,0	20,3
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	-
Minoritetsandel		-	-	-	-0,0	-
Bokslutsdispositioner		-	-	-	-	-
Skattekostnad		-	-	-	-3,0	1,2
Årets resultat		18,8	23,6	11,4	30,0	21,5

Tabell 47 Herrljunga kommuns resultaträkning.

Kassaflödesanalys

mnkr	Kommunen			Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Löpande verksamhet					
Inbetalningar från kunder	72,7	80,3	77,8	193,0	204,4
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm	500,9	521,6	510,0	500,9	521,6
Inbetalningar av bidrag	68,6	95,0	89,8	68,6	95,0
Övriga inbetalningar	0,0	-0,2	-	-	-
Utbetalningar till leverantörer	-189,2	-203,5	-195,6	-246,3	-256,0
Utbetalningar till anställda	-393,5	-408,3	-411,4	-427,0	-443,0
Utbetalningar av bidrag	-16,5	-21,5	-21,2	-16,5	-21,5
Övriga utbetalningar	-	-	-	-	-
Räntebetalningar	1,2	1,1	0,9	1,1	0,9
Ränteutbetalningar	-0,0	-0,2	-0,6	-2,8	-2,1
Förändring avsättning	1,3	-0,3	1,3	1,3	-0,4
Summa Löpande verksamhet	45,3	64,0	51,0	72,3	98,9
Investeringsverksamhet					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-34,5	-45,9	-80,6	-119,1	-128,7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-0,5	0,4	-	1,8	0,4
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-	-0,2	-	-	-0,2
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	-	0,0	0,0
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-0,6	1,1	-7,0	-0,6	1,1
Bidrag till statlig infrastruktur	1,6	-	-	1,6	-
Summa Investeringsverksamhet	-34,0	-44,6	-87,6	-116,3	-127,4
Finansieringsverksamhet					
Upptagande av lån	-	-	1,7	58,7	44,0
Amortering av lån	-	-	-	-14,3	-
Summa Finansieringsverksamhet	-	-	1,7	44,4	44,0
Förändring av likvida medel	11,4	19,4	-35,0	0,4	15,5
Likvida medel vid årets början	64,9	76,3	40,0	93,9	94,3
Likvida medel vid årets slut	76,3	95,7	5,0	94,3	109,8
Förändring av likvida medel	11,4	19,4	-35,0	0,4	15,5

Tabell 48 Herrljunga kommuns kassaflödesanalys.

Balansräkning

mnkr	Not	Kommunen			Koncernen	
		Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	6	-	0,1	-	0,0	0,1
Materiella anläggningstillgångar	7	279,6	307,8	363,4	735,9	788,1
varav mark, byggnader och tekniska anlägg.		241,2	275,9		552,6	614,6
varav maskiner och inventarier		17,3	18,3		142,3	142,3
varav övriga materiella anläggningstillg.		21,1	13,6		40,9	31,1
Finansiella anläggningstillgångar	8	149,6	148,5	150,0	14,1	13,0
Summa anläggningstillgångar		429,2	456,5	513,4	750,0	801,2
Bidrag till statlig infrastruktur	9	2,6	2,5	0,5	2,6	2,5
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	10	3,0	3,4	2,2	7,0	7,0
Kortfristiga fordringar	11	71,5	46,1	30,0	99,5	77,4
Kassa och bank	12	76,3	95,7	5,0	94,3	109,8
Summa omsättningstillgångar		150,8	145,2	37,2	200,8	194,2
Summa Tillgångar		582,6	604,1	551,1	953,4	997,9

Tabell 49 Herrljunga kommuns tillgångar i balansräkningen.

mnkr	Not	Kommunen			Koncernen	
		Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital						
Årets resultat		18,8	23,6	11,4	30,0	21,5
Resultatutjämningsreserv		6,0	18,0	6,0	6,0	18,0
Övrigt eget kapital		384,2	391,0	391,3	293,5	311,6
Summa eget kapital	13	409,0	432,6	408,7	329,5	351,1
Avsättningar						
Avsättningar för pension och liknande förplikt		8,7	8,3	7,5	8,9	8,4
Uppskjutna skatter		-	-	-	17,6	15,2
Avsättning E20		8,3	8,5	-	8,3	8,5
Avsättning Tumbergsdeponi		18,2	18,1	-	18,2	18,2
Övriga avsättningar		-	0,2	15,2	-	0,1
Summa avsättningar	14	35,3	35,1	22,7	53,0	50,5
Skulder						
Långfristiga skulder	15	-	1,1	20,0	386,6	429,4
Kortfristiga skulder	16	138,4	135,2	99,7	184,3	166,9
Summa skulder		138,4	136,4	119,7	570,9	596,3
Summa eget kapital, avsättn och skulder		582,6	604,1	551,1	953,4	997,9
Poster inom linjen						
	17					
Borgensåtagande		361,8	403,5		1,6	1,6
Övriga ansvarsförbindelser		3,6	3,2		3,6	3,2
Pensionsförpliktelser		157,9	151,8		157,9	151,8
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser		38,3	36,8		38,3	36,8

Tabell 50 Herrljunga kommuns eget kapital, avsättningar och skulder i balansräkningen.

Noter

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Bidrag	74,2	78,4	74,2	78,4
Exploateringsintäkter	-0,7	0,8	-0,7	0,8
Försäljning av verksamhet	13,0	19,6	15,7	19,6
Försäljningsintäkter	14,9	23,1	91,9	103,0
Hyror och arrenden	7,4	7,6	55,8	57,9
Realisationsvinster	0,2	0,4	0,2	0,2
Taxor och avgifter	25,5	15,7	25,5	15,4
Summa intäkter	134,4	145,6	262,5	275,3
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Inköp av anläggningstillgångar	-7,3	-7,1	-7,3	-7,1
Köp av huvudverksamhet	-86,0	-89,7	-86,0	-89,7
Lokal- o markhyror	-5,4	-5,7	-5,4	-5,7
Lämnade bidrag	-18,6	-21,6	-18,6	-21,6
Lön och soc avg	-370,6	-387,6	-401,4	-421,3
Pensionskostnad	-26,9	-22,4	-29,2	-22,5
Realisationsförluster	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Övriga kostnader	-49,3	-52,5	-107,5	-110,3
Övriga tjänster	-36,9	-41,8	-37,1	-41,8
Summa kostnader	-601,2	-628,5	-692,7	-720,1

Tabell 51 Herrljunga kommuns noter till resultaträkningen.

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 3 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämn- ning				
Kommunalskatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	390,0	411,4	390,0	411,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Slutavräkning föregående år	0,8	0,5	0,8	0,5
Summa kommunalskatteintäkter	388,9	409,9	388,9	409,9
Generella statsbidrag & utjämnning				
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	99,0	102,8	99,0	102,8
Strukturbidrag	-	-	-	-
Regleringsbidrag/avgift	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Generella bidrag från staten*	4,8	6,0	4,8	6,0
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	0,3	-1,5	0,3	-1,5
Bidrag/Avgift för LSS-utjämnning	-4,7	-9,7	-4,7	-9,7
Fastighetsavgift	16,4	17,4	16,4	17,4
Summa generella statsbidrag och utjämnning	115,5	114,9	115,5	114,9
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	504,4	524,8	504,4	524,8

Tabell 52 Herrljunga kommuns noter till resultaträkningen.

*Posten generella bidrag från staten består 2016 av engångsmedel på 4 766 tkr för flyktingssituationen som betalades ut i december 2015. Posten består 2017 av bidrag från Boverket på 1 068 tkr, det tillfälliga bidraget från regeringen avseende ensamkommande barn som fyller 18 år på 607 tkr och statsbidrag avseende flyktingmottagande på 4 293 tkr.

tkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 4 Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar	103,6	606,7	103,6	606,7
Ränteintäkter	1 046,0	512,8	1 046,0	262,9
Summa Finansiella intäkter	1 149,6	1 119,5	1 149,6	869,6
Not 5 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-117,8	-397,8	-2 761,4	-1 911,1
Ränta pensionsskuld	-69,0	-149,0	-69,0	-149,0
Summa Finansiella kostnader	-186,8	-546,8	-2 830,4	-2 060,1
Summa finansnetto	962,7	572,7	-1 680,8	-1 190,5
Not 6 Immateriella anläggningstillgångar				
Ack. Anskaffningsvärde	1 200,0	1 249,3	2 749,3	2 762,3
Nyanskaffningar	-	160,0	-	160,0
UB ack. Anskaffningsvärde	1 200,0	1 409,3	2 749,3	2 922,3
Ack. Avskrivningar	-1 200,0	-1 222,9	-2 493,9	-2 735,9
Årets avskrivningar	-	-58,4	-229,0	-58,4
UB ack. Avskrivningar	-1 200,0	-1 281,3	-2 722,9	-2 794,3
Summa Immateriella anläggningstillgångar	-	128,0	26,4	128,0

Tabell 53 Herrljunga kommuns noter till resultat- och balansräkningen.

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 7 Materiella anläggningstillgångar				
<i>Maskiner, fordon och inventarier</i>				
Ack anskaffningsvärden	71,8	77,6	301,2	323,2
Nyanskaffningar	5,9	6,9	26,8	14,2
Försäljningar/Utrangeringar/Korrigeringar	-	-10,4	-0,5	-0,5
UB ack anskaffningsvärden	77,6	74,2	327,5	336,9
Ack . Avskrivningar	-57,2	-60,4	-173,4	-185,7
Årets avskrivningar	-3,1	-3,0	-12,3	-9,4
Försäljningar/Utrangeringar/korrigeringar	-	7,5	0,5	0,5
UB ack. avskrivningar	-60,4	-55,9	-185,2	-194,6
Summa utgående bokfört värde	17,3	18,3	142,3	142,3
Varav				
Maskiner	0,5	0,9	0,5	0,5
Inventarier	10,4	10,1	135,5	134,5
Bilar och transportmedel	3,2	2,6	3,2	2,6
IT-utrustning	3,1	4,6	3,1	4,6
<i>Mark, byggnader och anläggningar</i>				
Ack anskaffningsvärden	460,8	478,1	811,6	897,6
Nyanskaffningar	17,3	46,6	87,2	96,0
Investeringsbidrag	-	-	-	-
Försäljningar/Utrangering/Korrigeringar/Nedskrivning	-	11,4	-1,3	-5,6
UB ack. Anskaffningsvärden	478,1	536,0	897,5	988,0
Ack avskrivningar	-221,0	-236,8	-319,6	-338,4
Årets avskrivningar	-15,8	-15,8	-26,1	-27,7
Försäljningar/Utrangeringar/Korrigeringar	-	-7,5	0,8	-7,3
UB ack. avskrivningar	-236,8	-260,1	-344,9	-373,4
Summa utgående bokfört värde	241,2	275,9	552,6	614,6
Pågående investeringar	21,1	13,6	40,9	31,1
Summa Materiella anläggningstillgångar	279,6	307,8	735,9	788,0

Tabell 54 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

tkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 8 Finansiella anläggningstillgångar				
<i>Aktier och andelar</i>				
Kommuninvest	8 438,0	8 438,4	8 438,0	8 438,4
Kommuninvest förlagslån	1 600,0	1 600,0	1 600,0	1 600,0
Kooperativ utveckling Sjuhärad	5,0	5,0	5,0	5,0
Nossan Förvaltningsaktiebolag	100,0	100,0	-	-
Nordea Stratega 10	490,3	490,3	490,3	490,3
Inera*	-	42,5	-	42,5
Summa aktier och andelar	10 633,3	10 676,2	10 533,3	10 576,2
*Nyförvärv av aktier 2017				
<i>Långfristiga fordringar</i>				
Nossan Förvaltningsaktiebolag	135 487,0	135 487,0	-	-
Mimersborgs Byggnadsförening	10,0	3,0	10,0	3,0
Herrljunga Folkets Park	1 300,0	100,0	1 300,0	100,0
Herrljunga Tennisklubb	1 266,6	1 250,0	1 266,6	1 250,0
Södra Skogsägarna	406,7	501,3	406,7	501,3
Andra långfristiga anläggningstillgångar	-	-	505,0	595,0
Summa långfristiga fordringar	138 470,3	137 341,3	3 488,3	2 449,3
<i>Bostadsrätter</i>				
Bostadsrätt	16,2	16,2	16,2	16,2
Summa bostadsrätter	16,2	16,2	16,2	16,2
<i>Grundfondskapital</i>				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	500,0	500,0	-	-
Summa grundfondskapital	500,0	500,0	-	-
Summa finansiella anläggningstillgångar	149 619,8	148 533,6	14 037,8	13 041,6

Tabell 55 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 9 Bidrag till statlig infrastruktur				
Bidrag till statlig infrastruktur E20*	8,3	-	8,3	-
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur E20	-8,3	-	-8,3	-
Bidrag statlig infrastruktur Trafikverket cykelvägar**	3,1	3,1	3,1	3,1
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur Trafikv.	-0,5	-0,7	-0,5	-0,7
Summa bidrag till statlig infrastruktur	2,6	2,5	2,6	2,5
Not 10 Förråd/Exploatering				
Exploatering industrimark	1,1	1,1	1,1	1,1
Exploatering bostadsmark	1,9	2,3	1,9	2,3
Varulager	-	-	4,0	3,6
Summa förråd/exploatering	3,0	3,4	7,0	7,0
Not 11 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	11,4	5,8	36,3	28,3
Momsfordringar	7,0	10,8	7,0	10,8
Förutbetalda kostnader	2,2	2,1	4,0	3,4
Fordran fastighetsavgift	7,3	8,4	7,3	8,4
Fordran Sparbanksstiftelsen E20	1,6	1,6	1,6	1,6
Upplupna intäkter	11,5	8,8	11,5	9,3
Fordringar hos Migrationsverket	22,7	4,2	22,7	4,2
Övrigt	7,8	4,5	9,1	11,4
Summa kortfristiga fordringar	71,5	46,1	99,5	77,4

Tabell 56 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

*Kommunfullmäktige beslutade i september 2014 att medfinansiera utbyggnaden av E20 med 8,3 mnkr. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 3 år. Beslut om antalet år som bidraget upplöses på beslutades av Kommunfullmäktige i april 2015. Bidraget var helt upplöst 2016 och redovisas därav inte längre i balansräkningen 2017.

**Bidrag till statligt infrastruktur cykelvägar har en upplösningstid på 25 år.

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 12 Kassa och bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	-
Bank	76,2	95,7	94,3	109,8
Summa kassa och bank	76,3	95,7	94,3	109,8
Not 13 Eget kapital				
IB eget kapital	390,2	409,0	299,5	329,5
Årets resultat	18,8	23,6	30,0	21,5
UB eget kapital	409,0	432,6	329,5	351,0
Varav				
Resultatutjämningsreserv	6,0	18,0	6,0	18,0
Övrigt eget kapital	403,0	414,6	323,5	333,0
Not 14 Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser				
<i>Ingående balans pensioner och löneskatt</i>	7,4	8,7	7,4	8,7
Nyintjänad pension	1,0	-0,4	1,4	-0,4
Uppskjutna skatter	-	-	17,6	15,4
Förändring av löneskatt	0,3	-0,1	0,3	-0,1
Utgående balans pensioner och löneskatt	8,7	8,3	26,6	23,6
<i>Övriga avsättningar</i>				
Avsättning Tumberg, sluttäckning	18,2	18,1	18,2	18,1
Bidrag till statlig infrastruktur E20	8,3	8,5	8,3	8,5
Andra avsättningar	-	0,2	-	0,2
Summa övriga avsättningar	26,5	26,8	26,5	26,8
Summa avsättningar	35,3	35,1	53,1	50,5
Not 15 Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	-	-	325,6	386,6
Upplösning	-	-	11,3	-
Nya lån	-	-	58,7	44,3
Årets amorteringar/omklassificerat till kortfr skuld	-	-	-9,0	-2,7
Skuld för investeringsbidrag	-	1,1	-	1,1
Summa långfristiga skulder	-	1,1	386,6	429,4

Tabell 57 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Specifikation av lånestruktur

Lån med rörlig ränta	112,0
Lån som förfaller inom 5 år	319,0

mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 16 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-	-	-	-
Kortfristiga skulder till Migrationsverket	25,9	26,5	24,1	26,5
Övriga kortfristiga skulder	1,2	1,6	3,2	8,0
Testamenten	0,9	0,8	0,9	0,8
Leverantörsskulder	27,5	29,0	44,7	47,0
Personalens källskatt och avgifter	6,1	6,3	6,1	6,3
Semester och övertidsskuld	21,2	22,4	25,4	26,0
Arbetsgivaravgift	15,3	16,0	16,9	17,1
Förutbetalda intäkter	5,5	7,3	8,8	7,3
Upplupen särskild löneskatt	4,5	3,9	4,5	3,9
Upplupna pensionskostnader	12,5	13,4	12,5	13,4
Upplupna kostnader	17,8	8,0	37,2	10,5
Summa kortfristiga skulder	138,4	135,2	184,3	166,9
Not 17 Borgen och övriga ansvarsförbindelser				
<i>Kommunägda bolag</i>				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	136,3	156,3	-	-
Herrljungabostäder AB	127,7	149,3	-	-
Herrljunga Vatten AB	30,0	30,0	-	-
Herrljunga Hotellfastighets AB	6,6	6,6	-	-
Nossan Förvaltning AB	59,7	59,7	-	-
Kommuninvest förlagslån	1,6	1,6	1,6	1,6
Summa	361,8	403,5	1,6	1,6
<i>Egna hem och småhus</i>				
SBAB	0,1	-	0,1	-
Summa	0,1	-	0,1	-
Föreningar	3,6	3,2	3,6	3,2
Övriga borgensåtaganden	-	-	-	-
Summa	3,6	3,2	3,6	3,2
Summa totala borgensåtaganden	365,5	406,7	5,2	4,8
<i>Pensionsförpliktelser</i>				
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	157,8	151,7	157,8	151,7
Pensionsförbindelser förtroendevald	0,1	0,2	0,1	0,2
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser	38,3	36,8	38,3	36,8
Summa pensionsförpliktelser	196,0	188,6	196,0	188,6

Tabell 58 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

tkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 18 Operationell leasing				
<i>Ej uppsägningsbara leasingavtal med avtalsid längre än 3 år</i>				
Leasingavgifter förfaller nästa år	324,7	712,4	324,7	712,4
om 2-5 år	591,2	757,8	591,2	757,8
senare än 5 år	-	-	-	-
Summa	915,8	1 470,2	915,8	1 470,2
<i>Leasing per tillgångslag</i>				
Lokaler	-	-	-	-
Skrivare/kopiator	224,0	143,2	224,0	143,2
Fordon	401,8	762,9	401,8	762,9
Licens	215,9	492,1	215,9	492,1
Övrigt	74,1	72,0	74,1	72,0
Summa	915,8	1 470,2	915,8	1 470,2

Tabell 59 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Herrljunga kommun har i februari 1999, KF § 10, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtal ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Herrljunga kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Herrljunga kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 443 515 046 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 452 384 469 kronor.

Nyckeltal

(% där ej annat anges)	Kommunen		
	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017
Resultat – Kapacitet			
Verksamhetens nettokost/ skatteintäkt och statsbidrag	92,6	92,0	93,5
Planenliga avskrivningar / skatteintäkter och statsbidrag	3,9	3,6	4,4
Finansnetto / skatteintäkter och statsbidrag	-0,2	-0,1	-0,1
Kostnadernas andel av skatteintäkt och statsbidrag	96,3	95,5	97,8
Årets resultat / Skatteintäkt och generella statsbidrag	3,7	4,5	2,2
Årets resultat/ eget kapital	4,6	5,5	2,8
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	105,7	91,3	60,9
Investeringsvolym/nettokostnader mnkr	7,8	9,6	11,6
Avskrivningar / nettoinvesteringar	54,1	40,5	40,7
Soliditet	70,2	71,6	74,2
Soliditet inkl. pensionsskuld och löneskatt	36,6	40,4	74,2
Total skuld- och avsättningsgrad	29,8	28,4	25,8
varav avsättningsgrad	6,1	5,8	4,1
varav kortfristig skuldsättningsgrad	23,7	22,4	18,1
varav långfristig skuldsättningsgrad	-	0,2	3,6
Risk och kontroll			
Kassalikviditet	106,8	104,8	35,1
Rörelsekapital (mnkr)	76,3	95,7	5,0

Tabell 60 Herrljunga kommuns nyckeltal.

Driftsredovisning

tkr	Bokslut 2016	Ursprunglig budget 2017	Ombudget- ering 2017	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse 2017
Kommunfullmäktige	987	902	-	902	712	190
Revision	630	675	-	675	667	8
Valnämnd	11	18	-	18	11	7
Kommunfullmäktige	1 628	1 595	-	1 595	1 390	204
Kommunstyrelsen	7 023	3 596	923	4 519	4 145	374
Kommunledning	8 000	7 909	71	7 980	9 571	-1 591
Adm.- och kommunikationsen- het	3 841	3 976	61	4 037	3 919	118
IT/Växel/Telefoni	5 456	5 700	140	5 840	5 437	403
Reception	428	435	8	443	442	1
Ekonomi	4 197	4 580	-	4 580	3 902	678
Personal	6 229	6 305	19	6 324	6 602	-278
Evakueringsboende	2	-	-	-	-	-
Kommunstyrelse	35 176	32 501	1 222	33 723	34 019	-295
Nämnd	395	525	-	525	373	152
Förvaltningsledning	11 991	16 487	-953	15 534	14 054	1 480
Förskola	54 193	56 428	837	57 265	55 802	1 463
Fritidshem	15 416	14 966	637	15 603	15 781	-178
Grundskola	90 123	91 850	1 853	93 703	93 604	98
Grundsärskola	3 260	3 570	62	3 632	3 737	-105
Gymnasieskola	40 380	39 422	552	39 974	41 124	-1 150
Gymnasiesärskola	2 178	1 861	-	1 861	2 316	-455
Vuxenutbildning	5 080	5 071	-	5 071	5 264	-193
Kultur och Fritid	7 273	7 236	193	7 429	7 527	-98
Bildningsnämnd	230 290	237 415	3 182	240 596	239 581	1 015
Nämnd	453	630	-	630	442	187
Förvaltningsledning	8 956	5 691	211	5 902	4 794	1 108
Bistånd	8 546	11 580	59	11 639	9 365	2 274
Centralt stöd	-	7 645	82	7 727	7 123	604
Vård och omsorg	106 700	112 979	1 872	114 851	113 350	1 501
Socialt stöd	52 593	55 155	1 281	56 436	57 706	-1 270
Socialnämnd	177 246	193 680	3 505	197 185	192 780	4 405
Bostadsanpassning	1 233	1 470	-	1 470	1 402	68
Mark	105	720	-	720	190	529
Skog	-548	-300	-	-300	-319	19
Renhållning	0	0	-	0	-	0
Gata Park	12 092	11 458	9	11 467	11 269	198
Fastighet	-1 392	-2 401	-	-2 401	-2 138	-264
Måltid	-23	0	-	0	145	-144
Tvätt	108	0	-	0	370	-370
Förvaltningsledning	-541	-95	-	-95	279	-374
Lokalvård	-6	0	-	0	-97	97
Fritidsverksamhet	7 303	7 709	183	7 892	7 508	384
Teknisk nämnd	18 331	18 563	192	18 755	18 611	144

tkr	Bokslut 2016	Ursprunglig budget 2017	Ombudget- ering 2017	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse 2017
Nämnd	205	208	-	208	171	37
Miljö	997	1 215	56	1 271	1 482	-211
Bygg	859	1 624	46	1 670	1 070	600
Räddningstjänst	11 538	11 271	413	11 684	11 209	475
Bygg och Miljönämnd	13 598	14 318	515	14 833	13 932	901
Nämndernas nettokostnad	476 269	498 072	8 616	506 687	500 313	6 374
varav intäkter	-241 088	-238 670	-7	-238 677	-253 494	14 817
varav kostnader	717 357	736 742	8 623	745 365	753 807	-8 443
Återföring kapitalkostnader	-26 163	-30 438	-	-30 438	-25 519	-4 919
Återföring finansiella kostnader	-	-	-	-	-192	192
Gemensamma kostnader	16 732	18 328	-8 616	9 713	8 290	1 423
Avskrivningar	19 706	22 928	-	22 928	18 860	4 068
Verksamhetens nettokostnader	486 544	508 890	-	508 890	501 752	7 137

Tabell 61 Herrljunga kommuns driftsredovisning.

När 2017 summeras redovisar nämnder och styrelser en positiv nettokostnadavvikelse på 6 374 tkr. Detta beror framförallt på de positiva resultatavvikelsena mot budget för bildnings- och socialnämnden. Den totala verksamhetens nettokostnader har ett resultat på 501 752 tkr och visar ett positivt resultat på 7 137 tkr mot budget. Detta då även kommunens gemensamma kostnader har ett positivt resultat i förhållande till budgeten. Avskrivningarna under året har inte varit lika höga som budgeterat på grund av komponentredovisningen som infördes våren 2017. Den positiva avvikelsen beror också på de budgeterade investeringsprojekt som inte färdigställts. Nedan ges en sammanfattad förklaring kring styrelserna och nämndernas resultat.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige sammantaget inklusive revision och valnämnd redovisar ett positivt resultat om 204 tkr. Kommunfullmäktiges budget 2017 uppgick till 1 595 tkr. Avvikelsen beror på att det under året generellt har varit lägre kostnader för arvodering och diverse övriga kostnader.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar vid årets slut en negativ avvikelse om -295 tkr. Utfallet summeras till 34 019 tkr mot en budget på 33 723 tkr. Underskottet om -295 tkr beror främst på de ökade kostnader som uppstått under kommunledningen.

Bildningsnämnden

Bildningsnämndens resultat för 2017 summeras till plus 1 015 tkr. En positiv avvikelse med cirka 0,4 procent. Den totala budgeten för året uppgick till 240 596 tkr. Av den positiva avvikelsen härrör 90 tkr till lägre kapitalkostnader för samtliga ansvarsområden. Utfallet för kapitalkostnaderna 2017 summeras till 844 tkr mot en budget på 934 tkr. Den positiva avvikelsen om 1 015 tkr härrör till stor del att utfallet för personalkostnader inom förskolan varit betydligt lägre än budget.

Socialnämnden

Socialnämnden gör ett positivt resultat på 4 405 tkr. I resultatet ingår återföring av tidigare års avsättning till flyktingbuffert på 1 079 tkr. Årets resultat av Ensamkommande visar ett negativt utfall på 4 400 tkr. Detta underskott ingår inte i redovisat resultat utan har täckts av tidigare års avsättning

till buffert för ensamkommande. Årets nettokostnader har ökat med 9% jämfört med föregående år, detta beror delvis på medvetna tillfälliga satsningar i form av extra personal i verksamheten, inköp av utjänta arbetsredskap mm. Verksamheter som ökat sina nettokostnader är vård och omsorg, både äldreomsorg och psykiatri, samt IFO, där har vård barn och unga ökat mycket men även vuxenvård har ökat något. Kostnaderna för LSS-verksamheten fortsätter att minska, detta har påverkat socialförvaltningen positivt men för kommunen som helhet innebär det extra kostnader i utjämningsystemet för LSS.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens infrastruktur. Nämnden ansvarar även för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar. För verksamhetsåret 2017 redovisarvisar tekniska nämnden ett positivt resultat om 144 tkr. Det positiva resultatet framkommer till stor del av lägre kapitalkostnader. Av verksamheterna, exklusive effekten av de lägre kapitalkostnaderna är det fritidsverksamheten som bidragit mest till det positiva resultatet. Tekniska nämndens taxefinansierade resultat genom renhållningen gick plus 1 213 tkr. Under året sänktes entreprenörskostnaderna då nytt avtal skrevs samtidigt som beräknad kostnad för matavfallsinsamling inte blev så högt som man trodde.

Bygg- och Miljönämnden

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om olyckor. Bygg- och Miljönämnden redovisar ett positivt resultat på 901 tkr för verksamhetsåret 2017. Bygg- och planerheten positiva resultat förklaras av att kostnadssidan, framförallt personalkostnader, för året varit lägre än väntat.

Gemensamma kostnader

De gemensamma kostnaderna har ett positivt resultat mot budget på 1 425 tkr. Det positiva resultatet kan förklaras med de gemensamma intäkter som kommunen har haft men som det inte har budgeterats för. Här ingår överskottet för renhållningens affärsverksamhet på 764 tkr, försäljning av exploateringsfastigheten Horsby med en realisationsvinst på 793 tkr och markförsäljningar på totalt 347 tkr. Kommunen har också haft en positiv avvikelse för pensionskostnaderna. Dels genom ett retroaktivt belopp som återbetalats för pensionspremier för förmånsbestämd ålderspension tillsammans med en positiv förändringen av pensionsavsättning på 506 tkr vilket också leder till minskad löneskatt. En viss negativ effekt hade avsättningen för avgiftsbestämd ålderspension.

De utvecklingsmedel för kommunstyrelsen som var budgeterade till 3 000 tkr har inte fullt ut nyttjats. Kvar är ett belopp på 1 960 tkr vilket också leder till den positiva avvikelsen. Personalomkostnadspåslägget som läggs på lönen ut till verksamheterna och som genererar en intäkt för arbetsgivaravgifter under gemensamma kostnader har haft en positiv avvikelse på 428 tkr mot verkliga kostnader för arbetsgivaravgifter. Detta beror främst på att påslägget är desamma för all personal vilket inte stämmer med verkliga arbetsgivaravgifter som skiljer sig för olika ålderskategorier. Omkostnadspåslägget är även positivt för pensionskostnaderna och då främst för förmånsbestämda ålderspension intäknat det retroaktiva beloppet för pensionspremier.

Det som hade negativ effekt på avvikelsen för kommunens gemensamma kostnader var dels det bidrag till Herrljunga Folkets park på 1 200 tkr som inte hade budgeterats. Även de lägre kapitalkostnaderna som budgeterats för verksamheterna ger en negativ avvikelse för de gemensamma kostnaderna på 1 663 tkr. Utfallet för semesterlönen var 814 tkr större än budgeterat.

Investeringsredovisning

RESULTAT NETTO tkr	Ursprunglig budget	Om- budgetering	Totalt anslag	Bokslut 2017	Avvikelse 2017
Kommunstyrelsen					
5201 IT-investeringar	500	-	500	589	-89
55202 Konstgräsplan Annelund	-	-	-	-100	100
5250 IT invest. herrljunga vårgårda	900	-	900	895	5
5299 Investeringsbidrag KS	-	-	-	-311	311
Summa Kommunstyrelse	1 400	-	1 400	1 072	328
Bildningsnämnd					
5300 Inventarier/IT BN	1 000	574	1 574	1 427	147
5302 Lekplatser	300	114	414	77	337
5307 Förstudie Mörlanda förskola	200	-	200	-	200
5311 Inventarier Horsby	750	206	956	391	565
Summa Bildningsnämnd	2 250	894	3 144	1 895	1 249
Socialnämnd					
5420 Inventarier SN	500	-	500	569	-69
5425 HVB EKB	600	-	600	-	600
5426 Stödboende EKB	120	-	120	-	120
5427 Nyckelskåp	500	-	500	409	92
5428 Hemgården larm	1 000	-	1 000	-	1 000
5429 Arkiv SN	300	-	300	-	300
Summa Socialnämnd	3 020	-	3 020	977	2 043
Teknisk nämnd					
<u>Mark</u>					
5200 Markköp	1 000	-	1 000	180	820
5505 Exploatering	3 000	-	3 000	150	2 850
<u>Fastighet</u>					
5208 Kylanläggning IT	-	165	165	189	-24
5515 Verksamhetsanpassningar	1 000	200	1 200	982	218
5516 EPC B	8 900	-	8 900	190	8 710
5525 Förstudie Altorp	-	-	-	-145	145
5528 Soprum fastigheter	-	200	200	194	6
5531 UPS Batteribackup	165	-165	-	-	-
5533 Säkerhetshöjande åtgärder	1 000	-	1 000	436	564
5544 Solceller Hagen	2 000	-	2 000	1 974	26
5551 Reinvest fastighet	6 400	-	6 400	5 548	852
5572 Maskiner fastighetsskötsel	200	-	200	60	140
5576 Ventilation g:a sporthallen	-	250	250	-	250
5577 Dusch o omklum g:a sporthalle	-	500	500	-	500
<u>Gata & park</u>					
5401 Ställplatser husbilar	-	100	100	-	100
5508 Mindre gatanläggningar	2 000	-650	1 350	-34	1 384
5509 Reinvestering Gata	1 000	-	1 000	899	101
5513 GC-väg 181/183 söderut	-	500	500	-	500
5529 Lekplats Mörlanda	250	-	250	101	149
5574 Upprustning lekplatser	200	-	200	-	200
5575 Södra Horsby etapp 1	-	1 243	1 243	551	692
5599 Investeringsbidrag TN	-	-	-	-49	49

RESULTAT NETTO tkr	Ursprunglig budget	Om- budgetering	Totalt anslag	Bokslut 2017	Avvikelse 2017
<i>Internservice</i>					
5547 Städmaskiner	250	-	250	101	149
<i>Fritid</i>					
5578 Idrottshall	50	-	50	51	-1
5579 Kyldisk simhallen	50	-	50	50	-0
5580 Redskap Mörlandahallen	50	100	150	90	60
5701 Invent. Idrottshallen	50	-	50	-	50
5702 Vattenrutschkana	-	800	800	54	746
5703 VA Säms camping	-	250	250	2	248
<i>Beställningar via tekniska</i>					
5422 Ombyggnad Hemgården	2 000	2 650	4 650	3 028	1 622
5539 Förskolan lyckan	-	350	350	318	32
5542 Hagen etapp 4	-	7 510	7 510	4 843	2 667
5543 Hagen tak	-	2 346	2 346	2 360	-14
5546 Tillgängl. Altorp	-	150	150	91	59
5552 Horsby skola/förskola	13 000	-	13 000	2 822	10 178
5560 Tillbyggnad Mollaskola	-	14 694	14 694	14 097	597
5562 Ventilation Altorp	2 400	-	2 400	1 973	427
Summa Teknisk nämnd	44 965	31 193	76 158	41 109	35 049
<i>Bygg och Miljönämnd</i>					
5603 Inventarier BMN	150	-	150	149	1
5604 Släck-/tankbil	4 300	-	4 300	1 138	3 162
5605 Räddningsmaterial	200	-	200	200	0
Summa Bygg och Miljönämnd	4 650	-	4 650	1 487	3 163
Summa investeringar	56 285	32 087	88 372	46 541	41 831

Tabell 62 Herrljunga kommuns investeringsredovisning.

Herrljunga kommuns totala investeringsbudget uppgick 2017 till totalt 88 372 tkr. Under året gjordes investeringar för 46 541 tkr vilket gav en avvikelse mot budget på 41 831 tkr. Sett till kommunstyrelsen, bildningsnämnden, socialnämnden och bygg och miljönämnden hade alla längre utfall för sina investeringar än budgeterat. Tekniska nämnden som ansvarar för den största delen av beslutade investeringar hade en positiv avvikelse på 35 049 tkr. Där främst projekten för EPC, Horsby skola/förskola, Hagen etapp 4 och ombyggnad hemgården avvek från budgeten. Detta är större investeringsprojekt där total investering och utfall till och med 2017 redovisas nedan.

tkr	Budget	Utfall	Framtida	Total		
<i>Investeringsprojekt > 3mkr</i>	t.o.m. 2017	t.o.m. 2017	Diff	inv.medel	investering	Klardatum
EPC	8 900	959	7 941	-	8 900	sep-17
Ombyggnad Hemgården	4 650	3 159	1 491	-	4 650	jun-17
Hagen etapp 4	7 510	4 883	2 627	-	7 510	feb-18
Hagen tak	6 440	6 454	-14	-	6 440	okt-17
Tillbyggnad Molla skola	23 639	23 044	595	-	23 639	okt-17
Horsby skola/ förskola	13 000	3 224	9 776	73 600	86 600	hösten 2021

Tabell 63 En summering av total budget och utfall för större investeringsprojekt.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avsatte inför 2017 en miljon till markköp, detta för att kommunen skall kunna möjliggöra om eventuellt köp av mark. Under året har kommunen anskaffat Kyrke1:5 för att anordna mer plats åt den nya skolavdelningen vid Molla. Kostnaden för denna mark uppgick till 180 tkr och förblev där med kommunens enda markinköp under 2017. IT har genomfört sina investeringar vilka varit lite dyrare än beräknat.

Bildningsnämnd

Av bildningsnämndens egna investeringar har enbart 62 procent använts. Främst har man nyttjat investeringar till inköp och upprustning av inventarier där investeringsbehovet varit stort. Nämnden har i oktober 2017 ombudgerat 200 tkr från Inventarier Horsby till Förskolan Lyckan, där behov funnits av att inreda de nya avdelningarna.

Upprustning av lekplatser är ett pågående investeringsprojekt vid Hudene. Projektet görs av byggliefer från kunskapskällans gymnasium och investeringsprojektet beräknas vara klart våren 2018.

Förstudie Mörlanda har genomförts av bildningsförvaltningen under 2017 utan externa resurser.

Inventarier för Horsby uppgår till 391 tkr, en avvikelse med 556 tkr. Den positiva avvikelsen beror bland annat på förseningen med byggnationen och brist på förvaringsutrymmen.

Socialnämnd

Hygienutrymmen på Hemgården är åtgärdade och klart. Inflyttning har skett. Hagen etapp 4 har startat upp och inflyttning kommer att ske våren 2018. HvB samt stödboende EKB har inte genomförts. HvB finns inget behov av och stödboende har Tekniska nämnden fått ett uppdrag att hitta bostäder men inget är genomfört under året. Arkivet gjordes i ordning under senare delen av 2016 med inventariemedel. Larm är beställt men inte levererat, därför begärs dessa medel ombudgerade. Sängar, möbler, rehabutrustning samt accesspunkter är inköpta för inventariemedel.

Teknisk Nämnd

I och med att många investeringsprojekt har uppstart under senare delen av året blir årets utfall lägre än budget. För de projekt som fortlöper med kostnader under 2018 kommer ett äskande om att flytta med motsvarande överskott av budget till nästkommande år då projektet färdigställs.

- Projektet solceller där solpaneler under året installerades på hagens tak blev färdigt i oktober 2017 med kostnadsutfall inom budget.
- Ombyggnaden av hemgårdens toaletter stod klart i juni 2017.
- Tillbyggnaden av Molla skola blev klar under hösten och hade slutbesiktning 20 oktober. Arbetet med att färdigställa de två nya utegårdarna kvarstår och beräknas vara klart under våren 2018.
- Ombyggnaden av Hagen etapp 4 påbörjades under andra halvan av 2017 och beräknas stå klart februari 2018.

Bygg- och Miljönämnd

För inventarier är inköpen är klara och utfallet landade inom budgeterad ram.

Släck-/tankbil har beställt och beräknad leverans är i april 2018. Utfallet 2017 är betalning av chasit. Inköp av räddningsmaterial genomfördes under hösten och höll sig inom budgeterad ram.

Redovisningsprinciper

Herrljunga kommun följer den kommunala redovisningslagen men även de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Redovisning av pensionskund

Kommunen tillämpar den s.k. blandmodellen för redovisning av pensionskund. Detta innebär att den kund som är intjänad innan 1998 är medtagen under ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen. Den pensionskund som är uppkommen efter 1998 är till stora delar försäkrad. Under rubriken avsättningar för pensionskund är den särskilda löneskatten bokförd som är beräknad på den pensionskund som uppkommit efter 1998. Aktualiseringsgraden uppgår till 97 %. Diskonteringsräntan har inte förändrats under året. Från 2015 gäller OPF-KL för förtroendevalda som inte tidigare omfattas av PBF. En avsättning för förtroendevaldas pension är gjord itfårn KPA:s beräkningar.

Redovisning av intäkter

Vid redovisning av skatteintäkterna har SKL:s decemberprognos använts. Skatteintäkter periodiseras i 12-delar. Avgifter för äldreomsorg, barnomsorg faktureras månatligen.

Redovisning av lånekostnader

Alla räntekostnader kostnadsförs enligt huvudmetoden, d.v.s. räntekostnader belastar resultatet den period de uppstår.

Finansiella tillgångar

Samtliga kommunens placeringsmedel är klassificerade som omsättningstillgångar. Som anläggningstillgång redovisas aktier och andelar samt långfristiga fordringar.

Immateriella anläggningstillgångar

Engångslicens för nytt fastighetssystem har bokförts som immateriell tillgång i enlighet med RKR 12:1. Avskrivningstiden uppgår till 5 år.

Materiella tillgångar

Herrljunga kommun följer i princip de regler som finns i RKR 11 angående materiella anläggningstillgångar. Tillgångarna skrivs av linjärt över nyttjandeperioden och en grov uppskattning tillämpas på större projekt. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Tillgången skall vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, ha ett anskaffningsvärde som överstiger ett basbelopp (44 800 kr) samt ha en livslängd som överstiger 3 år.

Avskrivningstiderna nedan är satta med stöd av RKR:s idéskrift om avskrivningar. Övriga upplysningar om materiella anläggningstillgångar finns i bokslutsbilagorna.

Avskrivningstider	
Datorer och servrar	3-5 år
Övriga maskiner och inventarier	5-20 år
Fordon	5-10 år
Verksamhetsfastigheter	10-33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	20-33 år
Markanläggningar	20-50 år
Mark	Ingen avsk

Tabell 64 Avskrivningstider för olika materiala tillgångar.

Komponentredovisning

I samband med övergången till komponentredovisning är ambitionen att göra anläggningsregistret mer detaljerat. Detta görs i syfte att anpassa redovisningen till RKR:s rekommendation nr 23 Bokföring som rådet gav ut i slutet av 2014. Samtliga anläggningsobjekt inom Fastighet och Gata/Park har gått igenom under våren 2017 och en uppdelning av gamla anläggningar har gjorts i komponenter. Förändringarna i anläggningsreskontran har lagts in per den 30 april 2017.

Fastighet

När det gäller anläggningsobjekt kopplade till fastighet har uppdelning i komponenter gjorts enligt två modeller, beroende på om fastigheten är att anse som gammal/gammal (GG) eller ny/gammal (NG). I en GG-fastighet har det inte gjorts några stora investeringar de senaste 10 åren, men så har skett i en NG-fastighet. Vid beräkning av komponenter har principerna i bilden nedan använts. För en GG-fastighet så anses 35 procent av anskaffningsvärdet som platta och stomme. Platta och stomme anses ha en avskrivningstid på totalt 60 år. Fastighetsavdelningen har gått igenom objekten och bedömt nyttjandeperioderna vilket innebär att de i flera fall avviker från nedan modell. Görs ingen annan bedömning av nyttjandeperioden för en GG-fastighet så anses delen för platta och stomme ha en kvarvarande nyttjandeperiod på 30 år. Förutom avvikelser för nyttjandeperioden sker även avvikelser på NG-fastigheter då ytterligare uppdelning gjorts på komponenter. Detta avser komponenter på större investeringar som gjorts avseende bland annat EPC och skalskydd.

Princip	Nyttjandeperiod (om ej annan bedömd)	Andel	
1	Markvärde	-	2%
2	Gamla gamla objekt (ingen investering de senaste 10 åren)		
	Platta och stomme	30 år	35% Beräknad avsk - 60 år – kvarvarande nyttj. period
	Övrig bygg	5 år	65% Resterande värde
3	Ny gamla objekt (större investering senaste 8-10 åren)		
	Platta och stomme	40 år	35% Av anskaffningsvärdet
	Fasad, tak och fönster	25 år	55% Av bokfört värde minus platta/stomme
	Ventilation	15 år	40% Av bokfört värde minus platta/stomme
	Markanläggning	20 år	5% Av bokfört värde minus platta/stomme

Tabell 65 Tre principer för uppdelningar av avskrivning av komponenter.

Gata/Park

Äldre gator har delats upp i två komponenter med gatukropp 70% och slitlager 30%. Flera nya objekt som redan är komponentuppdelade har inte omfördelats. Ny investering Gata har delats upp i två komponenter, över jord 50% och under jord 50%.

Exploateringsredovisning

Rutinerna för exploateringsredovisningen har ändrats fr.o.m. 2014 i syfte att följa RKR:s rekommendationer. I korthet innebär det att ett exploateringsområdes olika investeringar hanteras enligt nedan:

Investering	Hantering
Tomt	Råmark och kostnader som har en direkt koppling till marken. Överförs till omsättningstillgång när ett område är färdigt för försäljning.
Kvartersgata	Aktiveras då tomterna förs över till omsättningstillgång. Vanligtvis är den inte helt färdig vid detta tillfälle men den tas i bruk på så vis att man kan börja köra på den.
Matargata	Aktiveras då den är färdig.
Objekt övrigt	Skulle ex. kunna vara en lekplats eller ett grönområde. Aktiveras när de är färdiga.

Tabell 66 Olika hanteringssätt beroende på typ av investering.

Försäljningsintäkter bokförs fr.o.m. 2014 på driften (tidigare som ett investeringsbidrag).

Investeringsbidrag

Investeringar bruttoredo visas vilket innebär att investeringsbidrag bokförs som en skuld och upplöses i samma takt som den anläggningstillgång det avser.

Redovisning av medel för flyktingar och ensamkommande barn

Verksamhet gällande flyktingar samt ensamkommande barn finansieras av statliga medel från Migrationsverket. Intäkter och kostnader skiljer sig av olika orsaker mellan åren. Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret. För år 2017 förs intäkter från resultatet till flyktingbufferten med 4,0 mnkr och 1,1 mnkr förs till resultat från flyktingbufferten för flyktingar anlända 2011-2012. Kostnaderna för ensamkommande barn har 2017 överstigit intäkterna. Underskottet förs från resultatet till bufferten för ensamkommande barn med 2,3 mnkr. Total påverkan på resultatet är en kostnad på 0,6 mnkr.

Avsättningar

Under rubriken avsättningar finns upptaget en skuld för sluttäckning av Tumbergsdeponin. Avsättningen gjordes 2008 och beräkning har skett utifrån avslutningskostnader på Gässlösadeponin i Borås per kvadratmeter. Tumbergsdeponin består av en yta på ca 9 ha. Sluttäckningen beräknas vara klar år 2025 och under 2017 har fakturor för upphandlingskostnader för sluttäckningen mottagits. Sluttäckningsplanen är ännu ej klar och det är därför svårt att bedöma när utflöde av resurser kommer att ske utöver upphandlingskostnaderna.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. Från 2009 är pensionsförpliktelser till förtroendevalda redovisade dels som avsättning och dels som ansvarsförbindelse och är beräknade enligt SKLs normalreglemente.

Kommunen har genom avtal förbundit sig att bidra med 8,25 mnkr till utbyggnaden av E20. Medlen är ännu ej utbetalda. En avsättning är därför gjord i balansräkningen som enligt avtalet indexuppräknas varje år med Trafikverkets index för Investering väg. Värdet på den ursprungliga avsättningen var i prisnivå 2013-06. Utbetalningen kommer enligt prognos påbörjas 2019.

Solidarisk borgen

Herrljunga kommun har i februari 1999, KF § 10, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2012-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening

Operationell leasing

Kommunens samtliga avtal är operationella och består av leasing- och hyresavtal. Upplysningar om ej uppsägningsbara avtal med en avtalstid överstigande 3 år lämnas i not. Herrljunga kommun följer de regler som finns i RKR 13 när det gäller leasing.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

I den sammanställda redovisningen över koncernen redovisas, förutom kommunen, de företag i bolags- och stiftelseform över vilka kommunen har ett bestämmande inflytande. Trollabo Kraft AB har inte tagits med som ett intresseföretag på grund av dess ringa omfattning (omsättning 886 tkr, ägd andel 50 %, RKR 8.2). Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Någon elimineringsdifferens vid förvärven har inte uppstått. Interna poster har eliminerats. Obeskattade reserver har delats upp mellan latent skatteskuld och eget kapital. Dotterföretagens principer för avskrivningar har inte anpassats till kommunens redovisning p g a att olikheter inte väsentligt påverkar utfallet. Detta medför att RKR 8.2 inte följs helt och hållet

Kassaflödesanalys

Herrljunga kommun tillämpar fr.o.m. 2017 den direkta metoden för uppställning av kassaflödesanalysen. In- och utbetalningarna har hämtats direkt från redovisningen och härleds därmed inte på samma sätt som i en indirekt kassaflödesanalys. Enligt RKR 16.2 är båda metoderna accepterade, dock är den indirekta metoden vanligare. Syftet med att övergå till den direkta metoden är att analysen på ett mer pedagogiskt sätt skall visa på kommunens in- och utbetalningar, främst i den löpande verkamheten.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige sammantaget inklusive revision och valnämnd redovisar ett positivt resultat om 204 tkr. Avvikelsen beror på att man under året generellt haft lägre kostnader för arvodering och diverse övriga kostnader. Kommunfullmäktige har under året 2017 haft nio sammanträden.

RESULTAT NETTO tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Revision	767	987	902	712	190
Kommunfullmäktige	656	630	675	667	8
Valnämnd	36	11	18	11	7
Summa verksamhet	1 459	1 628	1 595	1 390	205
<i>Intäkter</i>	-	-	-	-	-
<i>Kostnader</i>	1 459	1 628	1 595	1 390	205
Nettokostnad	1 459	1 628	1 595	1 390	205

Tabell 67 Resultatet för Kommunfullmäktige åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2017 är inkl tilläggsanslag.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktiges ledamöter är direktvalda genom allmänna val. Som kommunens högsta beslutande organ fastställer fullmäktige budget, årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen men även om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter och organisation.

Revision

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Med sina insatser kan revisionen också generera bidrag till förbättring och utveckling.

Valnämnd

Den kommunala valnämnden står under kommunfullmäktige och ansvarar för genomförandet av allmänna val. Det gäller val till riksdag, regions- och kommunfullmäktige och sker vart fjärde år. Val till EU-parlamentet sker vart femte år. Valnämnden har bland annat till uppgift att utse valförrättare och ser till att olika val genomförs på ett legitimt sätt.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet. Kommunstyrelsen redovisar vid årets slut en negativ avvikelse om -295 tkr. Utfallet summeras till 34 019 tkr mot en budget på 33 723 tkr. Underskottet om -295 tkr beror främst på de ökade kostnader som uppstått under kommunledningen.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Nämnden träder i funktion först i samband med extraordinär händelse och ligger under kommunledningens ansvar.

Ekonomi

RESULTAT NETTO	Bokslut	Bokslut	Budget	Utfall	Avvikelse
tkr	2015	2016	2017	2017	
Kommunstyrelsen	5 505	7 023	4 519	4 145	374
Kommunledningen	7 414	8 000	7 980	9 571	-1 591
A.K-enheten	3 728	3 841	4 037	3 919	118
IT/Växel/Telefoni	4 752	5 456	5 840	5 437	403
Ekonomi	4 979	4 197	4 580	3 902	678
Personal	6 074	6 229	6 324	6 602	-278
Reception	493	428	443	442	1
Evakueringsboende	-	2	-	-	-
Summa verksamhet	32 945	35 177	33 723	34 019	-295
<i>Intäkter</i>	<i>-11 247</i>	<i>-14 726</i>	<i>-13 217</i>	<i>-17 936</i>	<i>4 719</i>
<i>Kostnader</i>	<i>44 192</i>	<i>49 903</i>	<i>46 940</i>	<i>51 955</i>	<i>- 5 015</i>
Nettokostnad	32 945	35 177	33 723	34 019	-295

Tabell 68 Resultatet för Kommunstyrelsen åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2017 är inkl tilläggsanslag.

Kommunstyrelsen redovisar sammantaget ett negativt resultat om -295 tkr. Underskottet om -295 tkr beror främst på de tillfälligt ökade personalkostnader som uppstått under kommunledningen. Intäkterna har under året varit betydligt mer än den budgeterade, dock i samma utsträckning har posten övriga kostnader ökat.

Kommunstyrelsen finns uppdelad i två kostnadsställen, kommunstyrelsen och kommunstyrelsen satsningar. Under kommunstyrelsen finns utfallet främst för arvodering och politikens kostnad. Kommunstyrelsen satsningar innehåller de satsningar som gjorts under året. De kostnader som uppstår under kommunstyrelsen satsningar härrör till de satsningar/prioriteringar som skett löpande under året.

Kommunstyrelsen gemensamt (båda kostnadsställen) redovisar ett positivt resultat om 374 tkr. Det positiva resultatet härrör till lägre kostnader för sommarjobb. Under slutet på året tilldelades ett bidrag om 108 tkr avseende sommarjobb.

Kommunledningskontoret redovisar ett underskott om -1 584 tkr (-1 591 tkr inkl folkhälsa och strategisk planering). Underskottet beror främst på högre personal, drift och försäkringskostnader. Försäkringskostnaderna för kommunstyrelsen uppgick 2017 till 275 tkr, mot en tidigare uppräknad budget på 92 tkr. Personalkostnaderna fick en negativavvikelse under året med omkring -1 500 tkr.

Folkhälsan redovisar ett underskott om -185 tkr. Underskottet beror främst på högre lönekostnader och ej fullt ut nyttjade bidrag.

Strategisk planering lämnar ett överskott om 170 tkr, överskottet beror på att tjänsten varit vakant stora delar av året och främst konsulttjänsterna inte uppgått till motsvarande summa.

Adm.-och kommunikationsenhet redovisar ett överskott om 118 tkr, överskottet härrör främst till lägre personalkostnader och emellertid vakanta tjänster då omsättning av personal skett under året.

IT/Växel/Telefoni redovisar ett överskott om 403 tkr. Överskottet beror främst på att det har varit lägre kostnader för IT-material under året. Andra faktorer som påverkar det goda resultatet är lägre kapital- och personalkostnader.

Ekonomienheten redovisar ett positivt resultat om 678 tkr. Överskottet beror på att ekonomienheten har haft lägre lönekostnader i med tjänstledigheter. Utöver detta har det varit lägre kostnader för systemverktyg.

Personalenheten redovisar vid årets slut ett negativt resultat om -278 tkr.

Bildningsnämnden

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- samt kultur- och fritidsgårdsverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Bildningsnämnden redovisar en positiv avvikelse för 2017 på 1 015 tkr. Utfallet summeras till 239 581 tkr mot budgeten på 240 596 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsnämndens ansvarområden omfattar sedan några år tillbaka både utbildning och kultur, samt fritidsgård. Inom utbildningen syns en verksamhet som överlag präglas av god måluppfyllelse med inslag av lysande resultat. Inte minst syns de lysande resultaten inom gymnasieskolans yrkesprogram, där genomströmningstid och arbete eller studier inom två år efter avslutad gymnasieutbildning visar på toppranking bland Sveriges 290 kommuner. Parallellt med de goda resultaten finns också utvecklingsområden där förvaltningen t ex systematiskt behöver arbeta vidare för att utveckla en undervisning som möter varje elev på rätt nivå.

Förvaltningen kännetecknas av en stabil och erfaren ledningsgrupp med inslag av förnyelse. Under året har en ny verksamhetschef tillträtt för elevhälsan som tillika är rektor för grundsärskolan. Ett nytt samarbete med gemensam chef för musikskolan i Herrljunga och Vårgårda har också inletts från och med läsårsstarten. Under hösten har en breddning med andra kulturinslag sökts och från och med vårterminen 2018 kommer bl a dans att erbjudas.

I förskolor, skolor och fritidshem finns en relativt god kontinuitet med behörig och legitimerad personal. Varje enhet arbetar strukturerat med ett systematiskt kvalitetsarbete och många goda insatser syns i den pedagogiska vardagen. I den lilla kommunen får de goda prestationerna lyskraft och betyder skillnad!

Avseende verksamhetslokaler och brister i fysisk arbetsmiljö har förvaltningens fått ett föreläggande förenat med vite om 150 000 kr från Arbetsmiljöverket. Förelägget är riktat för att avhjälpa och åtgärda brister gällande ventilation och inomhusklimat vid Altorpskolan och åtgärderna ska vara slutförda och redovisade senast 2018-05-01. Enligt upprättad handlingsplan kommer detta att klaras.

Budgetföljsamheten är mycket god i förvaltningen och årligen levereras ett litet överskott, vilket också skett 2017. Det är av vikt att i sammanhanget påpeka att med gällande skollag och andra styrdokument ställs mycket höga krav på att ge varje enskild elev det stöd och den ledning som behövs för eleven ska nå kunskapskraven eller ännu längre. Här krävs mod och ett professionellt förhållningssätt för att leda skolans pedagogiska arbete och rikta och omprioritera resurser kontinuerligt. Ett arbete som rektor ansvarar för med stöd av elevhälsan och med ett genomförande i undervisningen av lärarna.

Under senare år har ett mycket stort antal riktade statsbidrag kommit att spela en stor och avgörande roll för förskola, skola och fritidshem. Statsbidragen söks för en termin alternativt ett läsår i taget och kontinuerligt ändras förutsättningar och villkor för bidragen. Personalbudgeten kan genom statsbidragen förändras med miljonbelopp under ett budgetår, vilket försvårar både uppföljning och möjlighet till en kvalitativ och långsiktig utvecklingsinsats.

All utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket sedan 2011 är nytt i skollagen 1 kap 5 §. Att utgå från ett vetenskapligt förhållningssätt där beslut om förskolans och skolans utveckling tas på dessa grunder och med given budget som ram är en utmaning.

Ekonomi

RESULTAT NETTO tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Nämnd	418	395	525	373	152
Förvaltningsledning	6 140	7 018	9 529	8 059	1 470
Elevhälsa inkl familjecentral	4 698	4 973	6005	5 995	10
Förskola inkl pedagogisk omsorg	54 123	54 193	57 265	55 802	1 463
Fritidshem	14 641	15 416	15 603	15 781	- 178
Grundskola	87 223	90 123	93 703	93 604	98
Grundsärskola	3 725	3 260	3 632	3 737	- 105
Gymnasieskola inkl interkommunalt	39 221	40 380	39 974	41 124	- 1 150
Gymnasiesärskola	2 319	2 178	1 861	2 316	- 455
Vuxenutbildning	4 964	5 080	5 071	5 264	- 193
Bibliotek	3 788	4 232	4 312	4 536	- 224
Allmänskultur verksamhet	377	257	405	229	176
Musikskola	1 966	2 139	2 113	2 091	22
Fritidsgård	559	645	599	670	- 71
Summa verksamhet	224 161	230 290	240 596	239 581	1 015
<i>Intäkter</i>	- 28 866	- 39 878	- 34 324	- 42 786	8 462
<i>Kostnader</i>	253 027	270 168	274 920	282 368	- 7 448
Nettokostnad	224 161	230 290	240 596	239 581	1 015

Tabell 69 Resultatet för Bildningsnämnden åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året.

Bildningsnämndens resultat för 2017 summeras till plus 1 015 tkr. En positiv avvikelse med cirka 0,4 procent. Den totala budgeten för året uppgick till 240 596 tkr.

Av den positiva avvikelsen härrör 90 tkr till lägre kapitalkostnader för samtliga ansvarsområden. Utfallet för kapitalkostnaderna 2017 summeras till 844 tkr mot en budget på 934 tkr. Den positiva avvikelsen om 1 015 tkr härrör till stor del att utfallet för personalkostnader inom förskolan varit betydligt lägre än budget. Detta gäller även för kooperativen där färre barn har funnits under vissa månader på året, vilket resulterat till att utbetalningarna minskat med motsvarande barnpeng/månad.

Innerby förskoleområde har en positiv avvikelse om 686 tkr för personalkostnader totalt inom samtliga kategorier administration, undervisningspersonal samt särskild resurspersonal. Innerby förskoleområde har en positiv avvikelse inom administration om cirka 300 tkr, detta beror på att man haft en för stor täckning för administration. Motsvarande siffra för Ytterby förskoleområde är 1 456tkr. Totalt redovisar de båda förskoleenheterna ett plusresultat om 2 142 tkr för enbart personal. Förskolan har vakanta tjänster som bemannas av ej legitimerad personal som ligger inom ett lägre lönespann och högre budget för administration än vad den faktiskt kostar. Detta är några faktorer som bidrar till utfallet.

Den totala budgetavvikelsen för förskoleenheterna inklusive pedagogisk omsorg uppgår till plus 1 463 tkr. Det som i sin tur drar ned resultatet är högre interkommunala kostnader, samt lägre interkommunala intäkter, lägre statsbidrag. Utöver detta har förskolan även haft ökade kostnader för läromedel/verktyg.

Nämnd, förvaltningsledning, elevhälsa och familjecentralen redovisar tillsammans ett överskott om 1 632 tkr. Överskottet beror på att nämnden inte kommit upp i budgeterade arvoden under året, samt endast utnyttjat halva budgeten för kompetensutveckling. Avvikelsen för bildningsnämnden uppgår till 152 tkr. Förvaltningsledningen redovisar ett överskott om 1 470 tkr. Överskottet beror bland annat på att man budgeterat kapitalkostnader motsvarande 362 tkr helår, utfallet uppgår endast till 61 tkr. Personalkostnaderna avviker positivt om 235 tkr. Taxor och avgifter för 2017 uppgår till cirka 160 tkr mer. Elevhälsan och familjecentralen redovisar netto överskott om 10 tkr, elevhälsan har haft högre kostnader för utrustningsmaterial under året. Samtidigt som familjecentralen generellt haft lägre kostnader. Elevhälsan avviker negativt med -57 tkr och familjecentralen redovisar positivt om 67 tkr. Fritidshem redovisar sammantaget ett underskott om -122 tkr. Det negativa resultatet beror på att samtliga fritidshem haft högre personalkostnader. Utfallet för personalkostnaderna uppgår sammanlagt till -547 tkr. Ökade försäljningsintäkter 206 tkr och återhållsamhet av läromedel/verktyg etc. resulterar i ett betydligt mindre underskott.

Grundskolorna redovisar sammantaget ett överskott om 98 tkr. Av grundskolorna är det ansvarsområdena Altorp, Horsby 4-6, Molla, Mörlanda som tillsammans redovisar ett positivt resultat om 1 264 tkr. För samtliga områden är det högre intäkter och lägre förbrukningskostnader som ger ett överskott. Grundskolan gemensamt (köp/sälj övergripande), Horsby f-3samt 4-skolorna redovisar ett negativt resultat om -1 135 tkr. Resultatet beror på högre kostnader för interkommunal ersättning med 450tkr, högre personalkostnader med 566 tkr, samt övriga diverse kostnader. Grundsärskolan redovisar ett underskott om -105 tkr. Detta beror på ökade kostnader för integrerade elever i takt med ett ökat elevantal.

Gymnasieskolan sammantaget redovisar ett underskott om -1 150 tkr. Kunskapskällans underskott uppgår till -949 tkr, varav övriga kostnader som läromedel/verktyg/IT-material har ökat markant. Många av de sökta bidragen medföljer gymnasiet in 2018 då de varit outnyttjade under året, vilket drar ned resultatet. Gymnasieskolan interkommunalt redovisar ett underskott om -201 tkr. Underskottet beror på de betydligt ökade kostnaderna som uppkommit i slutet på året för köp av platser. Gymnasiesärskolan redovisar ett underskott om -455 tkr. Underskottet bygger på ökade placeringar och därmed dyrare interkommunal kostnad. Vuxenutbildningen som bedrivs i regi av Vårgårda redovisar ett negativt utfall om -193 tkr. Det negativa utfallet beror på en för lågt räknad schablonuppräknning vid årets början.

Bibliotek och allmän kulturverksamhet redovisar ett underskott om -50 tkr, allmän kulturverksamhet ska redovisa ett överskott då man tidigare haft en personaltjänst kopplad till verksamheten vilket inte funnits under 2017. Biblioteket redovisar ett negativt utfall om -226 tkr. Det negativa utfallet härrör främst till ökade drift och personalkostnader. Musikskolan redovisar ett överskott om 22 tkr. Fritidsgården redovisar ett underskott om -71 tkr. Underskottet beror främst på de extra kostnader som uppkommit genom att bedriva ytterligare en fritidsgård i Ljung/Annelund (personalkostnader) under 2017. Man fick medel från KS om 270 tkr, men kostnaden att ta hand om två fritidsgårdar samt rusta upp Altorp utifrån befintlig budget med nya inventarier har resulterat i ett underskott.

Socialnämnden

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning. Socialnämnden redovisar en god måluppfyllelse och en positiv avvikelse mot budget för 2017 på 4 405 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Den samlade bedömningen av året 2017 är mycket bra. Den ekonomiska situationen är fortfarande god. Behovet av nyanställningar och utökning med specialist tjänster kan nu till viss del tillgodoses. Personalläget är ganska stabilt. Det är fortfarande svårt att rekrytera socialsekreterare och annan specialistkompetens. Det blir också svårare och svårare att rekrytera in vikarier till förvaltningen, det finns helt enkelt inga att få tag i. Planerade utbildningsinsatser har genomförts. Sjukskrivningarna ligger fortfarande lite för högt. Där är det främst den långa sjukskrivningen som visar sig i statistiken. Målet – en välmående verksamhet - arbetas det med utifrån olika kriterier runt om på enheterna. Att vända en lång negativ trend tar tid och förhoppningen är att behålla samma mål åtminstone ytterligare 3 år till.

Ekonomiskt har våren varit bra, effekterna av 2015 och 2016 års sanering av ekonomin syns även 2017 och idag finns en mycket bra kostnadsmedvetenhet. Årets nettokostnader har ökat med 9% jämfört med föregående år, detta beror delvis på medvetna tillfälliga satsningar i form av extra personal i verksamheten, inköp av utjänta arbetsredskap mm. Verksamheter som ökat sina nettokostnader är vård och omsorg, både äldreomsorg och psykiatri, samt IFO, där vård av barn och unga ökat mycket men även vuxenvård har ökat något. Kostnaderna för LSS-verksamheten fortsätter att minska, detta har påverkat socialförvaltningen positivt men för kommunen som helhet innebär det extra kostnader i utjämningsystemet för LSS.

Under 2017 har antalet ensamkommande barn drastiskt minskat, vilket föranlett en avveckling av två av tre HVB hem i egen regi. Intäkterna för den verksamheten täcker inte utgifterna och visar sig i ett negativt resultat för året. Detta underskott ingår inte i redovisat resultat utan har täckts av tidigare års avsättning till buffert för ensamkommande.

Inom vård och omsorg har arbetskläder upphandlats, Hemgårdens särskilda boenden har renoverats för att uppfylla arbetsmiljöverkets krav, ny avdelning på Hagens särskilda boende är snart färdigbyggd.

Socialt stöd har under 2017 genomgått en mindre omorganisering där all myndighetsutövning har lyfts ur och flyttats till nya Myndighet. Myndighet organiseras under gamla Bistånd. Kvar av individ och familjeomsorgen blir då en ny enhet som heter Verkställighet; där i ryms boendestöd, introduktionsenhet, vuxenbehandlare, familjebehandlare samt öppen verksamhet. Arbetsmarknadsenheten (AME) har under året märkt av att det är ett förbättrat läge på arbetsmarknaden vilket har märkts av på antal deltagare som varit mindre än året innan. Introduktionsenheten har arbetat effektivt med mottagandet, kommunen blev klar med 2017 års mottagande den 20kt, då var tilldelningstalet 28 anvisningar uppfyllt. Bostäder har varit fortsatt utmanande och inte räckt till alla gånger vilket gjort att tillfälliga lösningar erbjudits. Funktionshinderverksamheten har haft i stort sett samma volymer som föregående år. Arbetet har här fokuserats på kvalitet gällande planering och rutiner.

I likhet med 2017 kommer under 2018 ”En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet” vara socialnämndens prioriterade mål.

Beslut som behöver tas under året är bl a korttidsverksamhetens framtida utformning, vissa hemtjänstinsatser utan biståndsbeslut och äskande av investeringsmedel för tillbyggnad av Hagen. Socialförvaltningens behov av kontorslokaler måste också få en lösning för de närmast åren. Arbetet inom projekten sänkt sjukfrånvaro samt rätten till heltid kommer att fortsätta och intensifieras under 2018. Ny dataskyddsförordning påverkar också verksamheten och nya rutiner och arbetssätt behöver utarbetas och implementeras.

Ekonomi

RESULTAT NETTO tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Nämnd	456	453	630	442	187
Förvaltningsledning	4 038	4 521	5 902	4 794	1 108
Bistånd	11 156	8 970	11 639	9 365	2 274
Centralt stöd	4 312	4 911	7 727	7 123	604
Vård och omsorg	108 242	105 799	114 851	113 350	1 501
Socialt stöd	51 787	52 593	56 436	58 785	-2 349
Flyktingmedel	-	-	-	-1 079	1 079
Summa verksamhet	179 992	177 246	197 185	192 780	4 405
<i>Intäkter</i>	<i>-49 106</i>	<i>-68 066</i>	<i>-69 644</i>	<i>-73 194</i>	<i>3 550</i>
<i>Kostnader</i>	<i>229 098</i>	<i>245 312</i>	<i>266 829</i>	<i>265 974</i>	<i>855</i>
Nettokostnad	179 992	177 246	197 185	192 780	4 405

Tabell 70 Resultatet för Socialnämnden åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året.

Socialnämnden gör ett positivt resultat på 4 405 tkr, en avvikelse med 2,2%. I resultatet ingår återföring av tidigare års avsättning till flyktingbuffert på 1 079 tkr. Årets resultat av Ensamkommande visar ett negativt utfall på 4 400 tkr. Detta underskott ingår inte i redovisat resultat utan har täckts av tidigare års avsättning till buffert för ensamkommande.

Nämnden hade en budget för att täcka eventuellt underskott från 2016 som inte behövts användas. Förvaltningsledningen redovisar ett överskott främst på grund av en verksamhetschefstjänst som varit vakant i stort sett hela året. Inom området bistånd finns LSS-verksamhet extern regi, här har budget för nya placeringar inte förbrukats, även inom bistånd handläggning har det funnits en del partiella ledigheter som inte ersatts med vikariat. Centralt stöd redovisar totalt ett överskott, här är högre omsorgsavgifter samt lägre kostnader för färdtjänst en bidragande orsak, samtidigt visar andra delar underskott, tex bemanningseenheten som förser övriga förvaltningen med timvikarier. Vård och omsorg fick utökning av budget enligt demografimodellen för att få täckning för ökat antal äldre, utfallet visar att ökningen inte varit så stor som prognostiserats och det visar sig också i utfallet, planerad öppning av ny avdelning inom särskilt boende har försenats, detta bidrar också positivt till det ekonomiska resultatet. Delar som redovisar överskott är särskilt boende, hemtjänst och hälso- och sjukvård medan korttidsenheten redovisar underskott. Här är fler belagda dygn än budgeterat orsak till underskott. Inom socialt stöd finns placeringar av barn och unga, vuxna missbruk, psykiatri samt skyddsplaceringar. Denna kostnad har även 2017 varit på en högre nivå än budgeterat. LSS-verksamhet i egen regi redovisar överskott liksom Arbetsmarknadsenheten, dessa två enheter har under 2017 erhållit retroaktiva intäkter som är tillfälliga.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens infrastruktur. Nämnden ansvarar även för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar. För verksamhetsåret 2017 redovisar tekniska nämnden ett positivt resultat om 144 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Ett återkommande tema under året har varit underhåll. Underhåll i fastigheter och i gatumiljön. I kommunens fastigheter har flera stora underhållsprojekt genomförts, inte minst EPC (energibesparing) i flera fastigheter samt byte av tak på Hagens samt åtgärder för att förbättra ventilationen på Altorpskolan. I gatumiljön har en ny rapport presenterats av oberoende part, som visar kommunens behov av asfaltsunderhåll. Historiskt har underhåll prioriterats lågt vissa år, både inom fastigheter och gata, men nu finns bra och långsiktiga underhållsplaner som tydligt visar att kommunen har ett betydande ansvar att axla framöver för att inte de investeringar som gjorts historiskt ska försämrats.

Hela kommunen står inför en mycket investeringsintensiv period de närmsta åren. En större ombyggnation av Horsby skola och förskola är redan beslutad, och upphandlas under hösten. Ytterligare om- och tillbyggnationer är aktuella i flera delar av kommunen, både inom skola/förskola samt inom omsorgerna. Sammantaget ställer detta höga krav på projektledning, projektsamordning samtidigt som det anstränger kommunens ekonomi.

Försäljning av tomter har ökat och tekniska förvaltningen märker av att efterfrågan ökar. Särskilt roligt är det med tomtförsäljningar i Ljung och Hudene, vilket visar att det finns en efterfrågan på nyproducerade bostäder i hela kommunen.

Trafikverket genomför och planerar flera projekt som berör Herrljunga. Byggnationer av GC-vägar väster och söderut från Herrljunga, förbigångspår i Remmene och Fåglavik, ytterligare plattform på stationen i Herrljunga, ombyggnation av väg 183 mellan Södra Björke och Grude samt ny signalanläggning vilken påverkar övergångar och stationen i Ljung. Sammantaget görs många satsningar som kommer förbättra infrastrukturen i kommunen och möjliggöra för medborgare att röra sig både mer effektivt och säkrare.

Andelen ekologisk mat har ökat stadigt de senaste åren. Herrljunga kommun är bland de bästa i Sverige på ekologisk mat. Förutom att fortsätta arbetet med att ytterligare öka andelen ekologisk mat i måltidsproduktionen arbetar Måltidsservice med att minska matsvinnet och att på olika sätt kunna använda mer lokala leverantörer av livsmedel.

För att uppnå ställda verksamhetsmål kring att minska mängden restavfall till förbränning borde fler en- och tvåfamiljshus ansluta sig till ett abonnemang som sorterar ut sitt matavfall. För år 2018 har den rörliga delen i renhållningstaxan (för abonnemang matavfall och hemkompost) sänkts med 20 % för att uppmuntra att fler ansluter sig till dessa abonnemang. Det andra och minst lika viktiga aktiviteten ligger i att de hushåll som redan idag anslutit sig till abonnemang matavfall skall bli ännu bättre på att sortera ut sitt matavfall. Ökad utsortering uppmuntras genom fortsatta informationsinsatser samt presentation av framgångsresultat.

Upphandling av sluttäckning etapp 1 på Tumbergs nedlagda deponi kommer genomföras under 2018. Etapp 1 motsvarar ungefär halva den totala ytan. Den totala deponiytan skall i sin helhet vara sluttäckt senast år 2025.

Ekonomi

RESULTAT NETTO tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Nämnd	299	231	263	250	13
gemensamt	1 664	352	1 532	1 304	228
Fastighet	-2 467	-1 397	-2 400	-2 138	-262
Gata & Park	9 175	11 545	11 467	11 269	198
Internservice*	-182	228	0	418	-418
Fritidsverksamhet	7 085	7 303	7 892	7 509	385
Renhållning**	-135	-	-	-	-
Summa verksamhet	15 439	18 261	18 754	18 612	144
<i>Intäkter</i>	<i>-103 478</i>	<i>-113 219</i>	<i>-116 652</i>	<i>-114 513</i>	<i>-2 139</i>
<i>Kostnader</i>	<i>118 917</i>	<i>131 480</i>	<i>135 406</i>	<i>133 125</i>	<i>2 283</i>
Nettokostnad	15 439	18 261	18 754	18 612	144

Tabell 71 Resultatet för Tekniska nämnden åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året. *Internservice är samlingsbegrepp för Måltidsservice, Lokalvård och Tvätt. ** Renhållning redovisar ett nollresultat pga ombokning av resultatet till balansräkning. Se separat redovisning längre ner.

Förvaltningen visar ett positivt resultat med 144 tkr för helåret 2017. Under året har befintliga anläggningstillgångar fördelats in i komponenter vilket inneburit att årets kapitalkostnader blivit cirka 1 500 tkr lägre än budget. Förvaltningens intäkter blev lägre än väntat där fastighet står för största delen av utebliven intäkt då bland annat Gäsenegården står med tomma lägenheter och stationshuset i Ljung har outhyrda lokaler samtidigt som fritidsverksamheten haft högre intäkter än väntat. Internservicens negativa resultat förklaras av underskott på måltidsservicen på grund av höga livsmedelskostnader samt ett underskott på tvätt-verksamheten där dagens intäkter inte täcker verksamhetens kostnader. Lokalvården möter det negativa resultatet med ett överskott, mycket tack vare högre intäkter samt lägre personalkostnader än budget.

Renhållning

RESULTAT NETTO tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Taxefinansierat					
Renhållning	-135	-160	-	-1 213	1 213
Summa taxefinansierat	-135	-160	-	-1 213	1 213
Affärsverksamhet					
Renhållning	-3 000	-906	-	-764	764
Summa verksamhet	-3 000	-906	-	-764	764

Tabell 72 Resultatet för Renhållningsverksamheten åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året.

Renhållningens taxefinansierade del gick med 1 213 tkr i överskott då det nya avtalet som skrevs med Ragn-Sells en bit in på året minskade entreprenörskostnaderna samtidigt som taxan inför året höjdes för att möta den förväntade högre kostnaden i samband med matavfallsinsamlingen. De faktiska kostnaderna för matavfallsinsamlingen ökade inte som man befarat.

Under ansvaret renhållning ligger även en del som avser affärsverksamhet. Denna del hamnar under kommunens gemensamma intäkter och ligger ej med under tekniska förvaltningen varken som budget eller utfallsmässigt.

Bygg och miljö

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om olyckor. Bygg- och Miljönämnden redovisar ett positivt resultat på 901 tkr för verksamhetsåret 2017.

Verksamhetsbeskrivning

Miljöenheten

Löpande arbete som tillsynsmyndighet för främst miljöbalken och livsmedelslagen. Miljöenheten har under verksamhetsåret gjort tillsyn enligt plan av enskilda avlopp i Alboga och Öra socken. Inom området hälsoskydd har ventilationen på kommunens skolor och äldreboenden kontrollerats. Under 2018 har miljöenheten för avsikt att rekrytera en administratör istället för en miljöinspektör. Förhoppningen är att administratören ska kunna handlägga enklare ärenden och samtidigt kunna avlasta miljöinspektörernas administrativa arbetsuppgifter och på så sätt använda resurserna mer effektivt.

Plan- och byggenheten

Arbetstakten med detaljplaner har ökat under året vilket i sin tur hjälper till att uppnå måluppfyllelsen att öka byggnationen i centrala Herrljunga. Under året har en ny detaljplan vunnit laga kraft och arbete med flera planer pågår. Bygglovshanteringen har inte mött några hinder utan handläggs inom en månad. Antal nybyggnationer av enbostadshus och lägenheter har ökat från föregående år men är lägre än målsättningen. GIS-funktionen har arbetat med implementering av användare i systemet, anordnat utbildningar och undersökt behov av information via systemet.

Enhetens arbetsuppgifter är av mycket olika karaktär och kräver gott samarbete mellan de olika funktionerna. Bygg- och miljönämndens administration och T.F. Förvaltningschef finns under enheten. Utmaningen i framtiden är att kunna klara av detta med de små resurser som finns. Arbetet tillsammans med miljöenheten om vissa administrativa arbetsuppgifter är nödvändigt även i framtiden. Den digitala utvecklingen kommer att kräva mer resurser än vad som finns att tillgå innan den är implementerad.

Räddningstjänsten

Nämnden ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Under året har en säkerhetssamordnare anställts för att jobba med frågor kring kommunens krisberedskap. Räddningstjänsten har också anställt en brandman på 80 % för att främst jobba kring in- och utalarmeringen. Antalet larm ökade till totalt 280 stycken där i stort sätt hela ökningen beror på den nya tekniska beredskapen. Räddningstjänsten har under året även haft två insatser där kemstyrka varit tvungna att komma från Borås.

I stort så ser arbetet ut att löpa på som tidigare år. Fokus kommer att vara brandsäkerhet kring landsbygden och de som vi har en lång insats tid till. Räddningstjänsten är mittuppe i ett övnings-tema kring brand i byggnad som kommer att hålla på hela 2018. På materialsidan så är fokus på släckbilarna där Annelund brandstation får en ny levererad och där Herrljungas skall uppdateras. Arbetet med rekrytering av deltidspersonal fortsätter då det fortfarande finns ett stort behov i Annelund.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Nämnd	167	205	208	171	37
Miljö	997	997	1 271	1 482	-211
Bygg	1 004	859	1 670	1 070	600
Räddningstjänst	11 093	11 538	11 684	11 209	476
Summa verksamhet	13 261	13 599	14 833	13 932	901
<i>Intäkter</i>	<i>-4 424</i>	<i>-5 199</i>	<i>-4 840</i>	<i>-5 065</i>	<i>225</i>
<i>Kostnader</i>	<i>17 685</i>	<i>18 797</i>	<i>19 673</i>	<i>18 997</i>	<i>676</i>
Nettokostnad	13 261	13 598	14 833	13 932	901

Tabell 73 Resultatet för Bygg och miljönämnden åren 2015-2017 med avvikelse mot budget det sista året.

Förvaltningen visar för helåret 2017 ett positivt resultat om 901 tkr. Miljöenhetens negativa resultat förklaras i att övriga kostnader varit högre än budgeterat och att personalförändring flyttade utfall för personalkostnad från bygg till miljö. Intäkterna för miljöenheten har varit något högre än beräknat. Bygg- och planenheten visar positivt resultat vilket förklaras av att kostnadssidan, framförallt personalkostnader, för året varit lägre än väntat

Räddningstjänstens positiva resultat förklaras till störst del av överskott på kapitalkostnader (336 tkr). Under året har befintliga anläggningstillgångar delats in i komponenter vilket har förlängt många tillgångars avskrivningstider. Investeringen av ny släck-/ tankbil blir klar först 2018 vilket också lett till lägre kapitalkostnader för året. Sett till räddningstjänstens övriga delar så är personalkostnaderna största bidragande orsak till överskottet. Intäkterna och de övriga kostnaderna för året har båda blivit högre än budget.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgång

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelser i form av borgensåtaganden, ställda panter och dylikt.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde som ska spegla värdeminskningen.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen. Här framgår vilka tillgångar och skulder kommunen hade vid bokslutstillfället.

Driftsredovisning

Redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

Kapitalkostnad

Periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning och dels av ränta på bundet kapital. Är en intern post.

Kassaflödesanalys

Visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringen.

Kassalikviditet

Är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 % täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar

Kommunbidrag

Tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Omsättningstillgång

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

RKR

Rådet för Kommunal Redovisning som har i sin roll som normgivande organ i uppgift att utveckla god redovisningssed enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Självfinansieringsgraden

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade av främmande kapital. Motsatsen till soliditet.

Soliditet

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

Övriga begreppsförklaringar

I alla tabeller med siffror anges värden med tal. Finns det inget värde för perioden anges: ”-”. Värden i tusen kronor är förkortade som tkr och värden i miljoner kronor som mnkr.

Förkortningar:

- KF = Kommunfullmäktige
- KS = Kommunstyrelsen
- BN = Bildningsnämnden
- SN = Socialnämnden
- TN = Tekniska nämnden
- BMN = Bygg och miljönämnden

Revisionsberättelse

Tillståndsansökan - Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler uppförande av hall för bilreparation.

Sammanfattning

”Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler avser att uppföra en hall för bilreparation. Byggnaden skall etableras på en tomt som kommer att styckas av från Herrljunga kommun och köpas av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.”

Kostnaden ryms inom tidigare beviljad borgensram.
Ansökan är i enlighet med stiftelsens stadgar § 13 och § 16

Beslutsunderlag

Skrivelse från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler daterad 2018-02-02

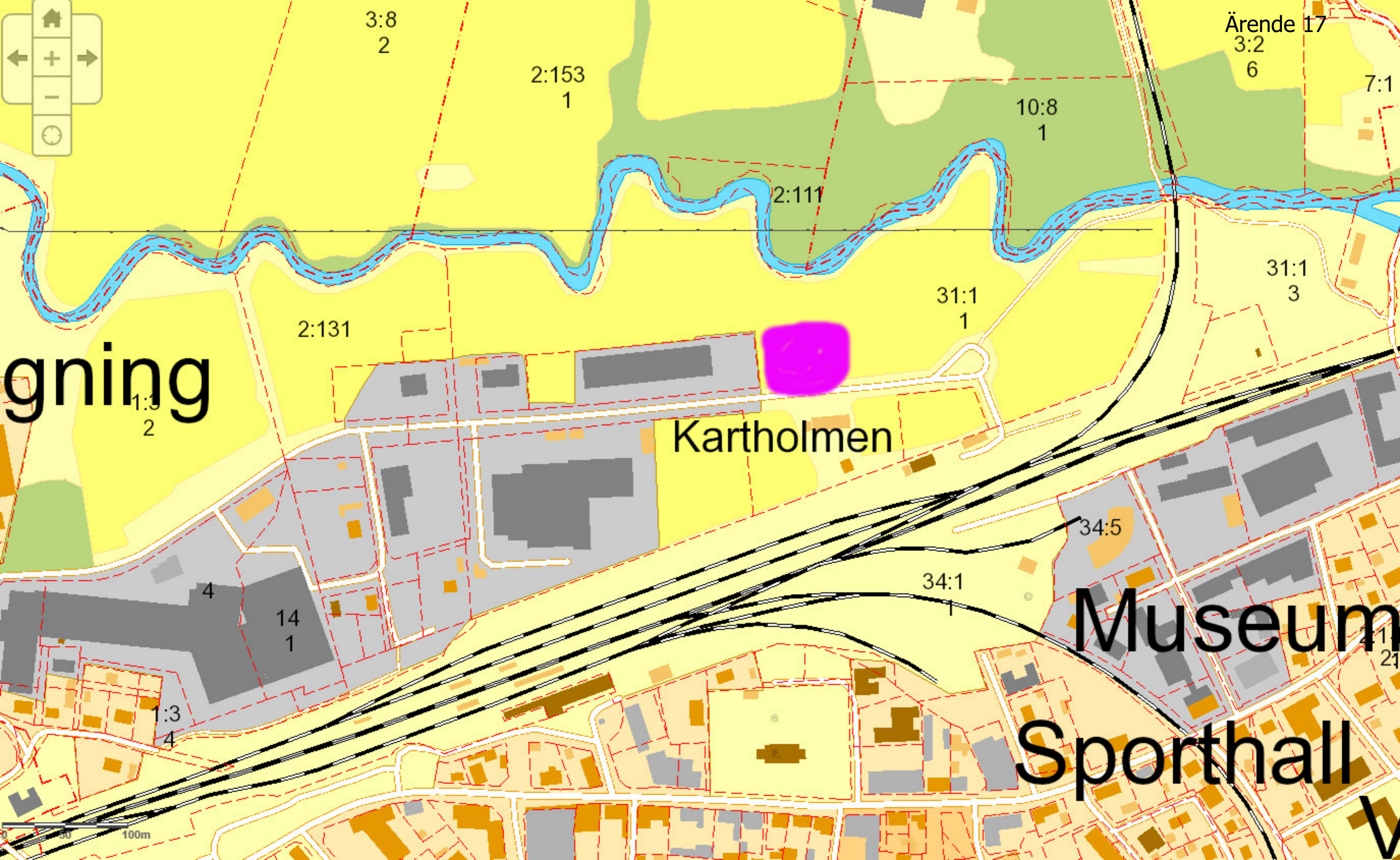
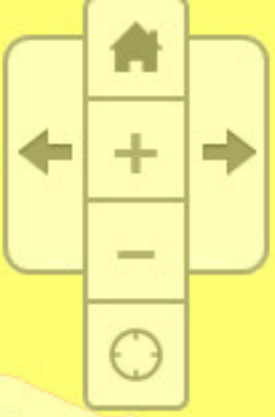
Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bevilja Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler tillstånd att uppföra byggnaden.

Johnny Carlsson

Kommunstyrelsens ordförande

Expedieras till

gning

Kartholmen

Museum

Sporthall

100m

MARKNADSVÄRDERING

Säljare	Herrljunga Kommun Box 201, 524 23 Herrljunga	212000-1520
Objekt	Del av fastigheten Ölltorp 1:13 i Herrljunga Landsbygdsförsamling Ölltorps Industriområde 8, 524 32 Herrljunga	
Objekttyp	☐ Bostadsfastighet ☐ Kontor ☐ Kontorshotell ☐ Butik ☐ Industri/verkstad ☐ Lager ☒ <u>Industrimark</u>	
	Fastigheten ligger: ☐ Inom tätort ☐ Utom tätort	
Bruksarea	Bostäder	Ca <u> </u> m ² Butiker <u>Ca</u> <u> </u> m ²
	Industri/verkstad	<u>Ca</u> <u> </u> m ² Varmlager <u>Ca</u> <u> </u> m ²
	Kontor	<u>Ca</u> <u> </u> m ² Kallager <u>Ca</u> <u> </u> m ²
	Bruksarea, summa	<u>Ca</u> <u> </u> m ²
	Avstånd till allmänna kommunikationer ca	<u> </u> km
Taxeringsvärde	Tomtmark bostad <u> </u> kr	Bostad <u> </u> kr Lokal <u> </u> kr
	Tomtmark lokal <u> </u> kr	Kontor <u> </u> kr Övrigt <u> </u> kr
	Summa	<u> </u> kr
Tomt	Tomtarea	<u> </u> m ²
Fastighetens skick	☐ Mycket gott ☐ Gott ☒ <u>Normalt</u> ☐ Mindre gott ☐ Dåligt	
Efterfrågan på orten	☐ Mycket stor ☐ Stor ☒ <u>Balanserad</u> ☐ Ganska låg ☐ Låg	
Ortens allmänna utveckling	☐ Mycket god ☐ God ☒ <u>Normal</u> ☐ Mindre god ☐ Dålig	
Övriga upplysningar som kan påverka värdet	Värderingen avser 9 595 m ² mark enligt bifogad karta.	
Marknadsvärde	ETTHUNDRATJUGOFEMTUSEN KRONOR	125 000 :-
	Spridning +/-5%	
Underskrift	<u>5 februari</u>	
		
	Peter Eriksson	

Extra ärende 1

Köpekontrakt gällande del av fastigheten Ölltorp 1:13 i Herrljunga kommun

har idag träffats mellan

Herrljunga Kommun, organisationsnummer 212 000 – 1520, box 201, 524 23 Herrljunga (säljaren), och

Larssons Buss AB, org nr xxxxxx-xxxx (1/1), Adress (köparen)

gällande del av fastigheten Ölltorp 1:13. Markens yta är beräknad till 9 595 m². Markens belägenhet visas i bilagd kartbild (Bilaga 1). Faktisk yta bestäms vid Lantmäteriförrättning.

Säljaren överlåter och försäljer härmed del av fastigheten Ölltorp 1:13 (ca 9 595 m², i enlighet med kartbild) till köparen. Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår på köparen från tillträdesdatum, som är 2018-03-01 eller annat datum enligt överenskommelse.

Köpeskilling

Överlåtelsen sker mot en överenskommen köpeskilling om 125 000 (etthundratjugofemtusen) kronor (SEK).

Köparen betalar köpeskillingen genom att senast på tillträdesdagen erlagga köpeskillingen till säljarens bankgiro 841-0078 och märka insättningen ”Industrimark Ölltorp 1:13”.

Villkor

Fastigheten överlåts i befintligt skick. Köparen, som är medveten om fastighetens tidigare användningssätt, har beretts tillfälle att undersöka denna.

Köparen godtar härmed fastighetens skick och avstår med bindande verkan från alla anspråk mot säljaren gällande fel- inkl dolda fel, faktiska fel, rättsliga fel och rådighetsfel- eller brister i fastigheten.

Postadress

HERRLJUNGA KOMMUN
Box 201
524 23 HERRLJUNGA

Besöksadress

Torget 1

Telefon

0513-170 00

Fax

0513-171 33

E-post

info@admin.herrljunga.se

Internet

www.herrljunga.se

Extra ärende 1

HERRLJUNGA KOMMUN

Herrljunga
tisdag den 13 mars 2018

Detta kontrakt är upprättat i tre likalydande exemplar varav köparen tagit två exemplar och säljaren ett exemplar.

Herrljunga

Ort:

Datum: 180220

Datum:

Säljare:

Köpare:

.....

.....

Alfred Dubow

Fredrik Larsson

Teknisk chef, Herrljunga kommun

Larssons Buss AB

Ovan namnteckningar bevittnas:

.....

.....

Namn

Namn

Postadress

HERRLJUNGA KOMMUN
Box 201
524 23 HERRLJUNGA

Besöksadress

Torget 1

Telefon

0513-170 00

Fax

0513-171 33

E-post

info@admin.herrljunga.se

Internet

www.herrljunga.se

Försäljning av industrimark på del av fastigheten Ölltorp 1:13

Sammanfattning

Larssons buss AB vill förvärva mark för att öppna och driva en anläggning för tvätt av bussar och andra fordon.

Markområdets yta är ca 9 600 kvadratmeter och är beläget i Ölltorps industriområde.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Förslag till köpekontrakt
Värdering

Förslag till beslut

1. Del av Ölltorp 1:13 säljs till Larssons Buss i enlighet med föreslaget köpekontrakt.
2. Kommunstyrelsens ordförande bemyndigas att underteckna köpekontraktet.

Alfred Dubow

Teknisk chef

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Extra ärende 2

Fam Hlawnceu - Vd: Nyhetsbrev 28 februari 2018 Småkom

Från: Emelie Cergic-Boberg
Till: Hlawnceu, Fam
Datum: 2018-03-13 09:21
Ärende: Vd: Nyhetsbrev 28 februari 2018 Småkom

Hej!

Gör du ett nytt ärende i EDP av detta?
Det finns även från tidigare år.
Du kan lägga mig som handläggare.

Vänliga hälsningar,
Emelie Cergic-Boberg

Kanslichef
Administrations- och kommunikationsenheten
Herrljunga kommun
Telefon: [0513-17112](tel:0513-17112)
Växel: [0513-17000](tel:0513-17000)
E-post: emelie.cergic-boberg@admin.herrljunga.se

>>> Johnny Carlsson 2018-03-13 09:07 >>>

Med vänlig hälsning

Johnny Carlsson

KSO. Kommunalråd (C)
Tel:[0513-17110](tel:0513-17110)
Mobil: [072 206 22 25](tel:0722062225)
www.herrljunga.se

>>> SmåKom <hilkka.eskelinen@smakom.se> 2018-02-28 07:00 >>>

Nyhetsbrev med senaste nytt. Problem att visa det? [Se det i webbläsaren.](#)

SmåKom Nyhetsbrev

Vi ses på High Chaparral!

Extra ärende 2

Den 25-27 april är det dags för årets rikskonferens, i år på High Chaparral, Hillerstorp, Gnosjö kommun.

Anmäl dig **senast den 29 mars** på vår [webb](#).

Ett stort deltagarantal vore trevligt! Det blir både matnyttigt och nöjsamt, är vår plan.

Medlemmar kan nominera kandidater till uppdrag i SmåKom senast den 2 mars. Kontakta kansliet för närmare information.

Styrelsen diskuterade digitalisering

Vid styrelsemötet den 8 februari informerade Bredbandsforums kommungrupp om sitt arbete. Gruppen arbetar t o m juni månad för att utarbeta ett program för bättre bredbandsutbyggnad, under ledning av SKL:s direktör Gunilla Glasare.

Jenny Birkestad, som är ny direktör för SKL:s avdelning för digitalisering, presenterade sig för styrelsen och berättade om avdelningens arbete.

Ny lagstiftning om elektronisk fakturahantering träder i kraft den 1 april 2019. Det blir obligatoriskt att erbjuda elektronisk fakturahantering. Ämnet kommer att belysas på vår rikskonferens genom Kerstin Wiss Holmdahl, som nu informerade styrelsen.

Bredbandsforums landsbygdsgrupp, där SmåKom deltagit i arbetet, har nu lämnat sin rapport. Den kan läsas [här](#).

På bilden Gunilla Glasare och Jenny Birkestad.

Extra ärende 2

Små kommuner - fördelar finns!

Som ett resultat av en motion till SmåKoms stämma förra året, har vi nu tagit fram ett bildspel för att belysa fördelarna med att bo i små kommuner och på landsbygden. Bildspelet får fritt förfogas, sprid det gärna!

[Se bildspelet.](#)

Utbyte med utredningar

Ordförande Peter Lindroth och sekreterare Hilka Eskelinen besöker i veckan två utredningar som pågår och som angår små kommuner, nämligen översynen av kostnadsutjämnningen och arbetsmarknadsutredningen.

Vad gäller kostnadsutjämnningen ska utredaren överväga om större samhällsförändringar, som påverkar kostnaderna för kommuner och landsting, i tillräcklig grad fångas upp av det nuvarande systemet. Vidare ska analyseras om utjämnningssystemet kan förenklas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2018.

Arbetsmarknadsutredningen ska bland annat utreda hur väl samspelet och ansvarsfördelningen fungerar mellan aktörer som påverkar arbetsmarknadens funktionssätt, med särskilt fokus på statliga myndigheters och kommunernas roll, samt hur förutsättningarna för samverkan och ansvarsfördelning kan förbättras. Arbetsförmedlingens uppdrag och roll ska analyseras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2019.

Rapport följer från oss.

Riksdagsbesök på mars-agendan

I närtid besöker SmåKoms arbetsutskott också riksdagens partier. Huvudfrågan är hur partiernas ledamöter bedömer möjligheterna för förslagen i utredningen "För Sveriges landsbygder" att gå igenom vid riksdagens behandling av propositionen, som planeras till den 20 mars. Därutöver kommer vi också att ta upp de utredningar som vi engagerat oss i, och frågan om vissa myndigheteters dröjsmål med handläggning och beslut i för kommunerna agelägna frågor.

Farhågor om belysningskostnader

Några av våra medlemskommuner har uppmärksammat ett avtal som Sveriges Kommuner och Lansting, SKL, slutit med Trafikverket. Avtalet innebär att Trafikverket ska ta över kommunal belysning på statliga vägar. Genomförandetiden är 10 år, och en förhandling om villkoren ska i varje enskilt fall ske mellan kommunen och Trafikverket.

Vissa kommuner befärrar att kostnaderna kommer att bli höga, då Trafikverket har krav på en viss standard för den utrustning man övertar. Kommunerna ser också risker med att vissa områden kan förlora sin vägbelysning.

SmåKom har skickat ut en enkät rörande detta till alla medlemmar. Ni som ännu inte svarat, hör av er till kansliet.

Mera information om avtalet finns [här](#).

Vi önskar alla läsare en fortsatt god vinter!

SmåKom, Box 141, 546 21 Karlsborg
Kontakt: Sekreterare Hilka Eskelinen, [073 70 87 380](tel:0737087380)
hilka.eskelinen@smakom.se; www.smakom.se

Extra ärende 2

Du får detta utskick som medlem till SmåKom eller för att du har skrivit upp dig på vårt nyhetsbrev.
[Skulle du vilja avsluta din prenumeration, klicka här.](#)
